

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

Nr. 39 (144)

TORONTO, Ontario, 1952 m. Spalio (October) mėn. 2 d.

Kaina 10¢

The Lights of Homeland
Lithuanian Weekly
Published by the Lithuanian
R.C. Cultural Society
of Canada
Authorized as Second Class
Mail Post Office Department
Ottawa
SAVAITRAŠTIS
Leidžia Kanados Lietuvių
Katalikų Kultūros Draugija
941 Dundas St. W., Toronto

JAUNIMO LITUANISTINIS ŠVIETIMAS

Jaunimės samoningi lietuviai ir rūpinamės, kad ir mūsų vaikai tokie liktų. Dažnai sielojamės, kad mūsų vaikučiai prarajų briaunomis vaikšto. Dažnai jaudinamės, kad jie tarp savęs svetimos kalbos griebiasi, lietuviškai dvasiai palaikyti ir lietuviškų dalykų nors šiek tiek pamokyti steigiamieji švietimo įstatymai lietuviškas mokyklėles. Vienur jos pajėgesnės, sekmiau veikia, kitur gal kiek silpniau, tačiau geros valios visur daug ir dėl jų tik džiaugiamės.

Bet šios mokyklėlės visko padaryti negali. Teveikdamas vos 2-3 ar 4 val. per savaitę, jos tepajėgia duoti vaikams minimaliųjų kiekį liuanistinių žinių ir atlieka didelį lietuviško bendruomeninio auklėjimo vaidmenį. Daugiau ko pramokti nėra kada. Ir prie didžiausių mokytojų pastangų numatyti kursai lieka neišieiti. Vaikai išauga ir išeina iš mokyklos, užleisdami vietas kitiems, o jų žinių apie Lietuvą bagažas lieka dar menkesnė.

Išėina iš mokyklos vaikai kaip tik tame savo amžiaus laikotarpyje, kada jų sielukes pradeda skleistis didysis idealizmas, kada jie būna labai imlūs, viskuo domisi, viską nori žinoti ir dideli entuziastai betkokiam darbui. Tai kritiškiausias vaiko amžiaus laikotarpis, kada jis pasirenka savo visą gyvenimo kelią, kada susiformuoja jo interesai.

Šitas vaiko brendimo laikotarpis negali likti be lietuviškų rankų globos. Jis turi būti išnaudotas lietuviškosioms nuotakoms skiepyti ir jaunimo žinioms apie Lietuvą ir lietuvių tautą pildyti.

Deja, iki šiol mes Kanadoje šitą reikala būvome apleidę. Mokyklos buvo pradėtos organizuoti pradžios mokyklų amžiaus vaikams. Tie, kurie buvo jau 13-14 m., buvo palikti nuolačiai. Jie dabar suaugę 16-17 ar 18 m. jaunuoliai ir per tą laiką iš viešųjų institucijų negavo nieko. Nebent kurie tėvai tuo šiek tiek pasirūpino. Jų skaičių dabar padidino naujos šeštadieninių mokyklų laidos. Jei dar prisiminsime, kad yra dar visa masė jaunimo, apie 20 metų, kurie taip pat liuanistinių dalykų arba visai nesimokė arba tik kažkada vos truputį tesimokė, suprasime, kad visdėlto būvome perdaug apsilėję juos visus pamiršdami, jais nepasirūpindami.

Bet ką gera pradėti, niekad ne-

ra pėvelu. Tad pereitame "T2" Nr. išspausdinta švietimo Komisijos informacija kurioje primename šis reikalas ir pranešama apie pastangas kurti liuanistinius Institutus, t.y. augštesnio laipsnio liuanistinio švietimo institucijas, visus džiugina. Kokia šios veiklos forma bus pasiūlyta, dar neaišku. Bet tai ir netaip svarbu. Ji juk ir negalės būti visur vienoda, nes ne visose lietuviškos kolonijose yra vienodos sąlygos. Bet ne taip ir svarbu, kad visur būtų veiklama vienodai. Svarbu, kad būtų veiklama, kad lietuviškasis jaunimas neužpildytų savo gyvenimo vien "komikais", filmomis ir gatvės įvairumais.

Augštesnio liuanistinio lavinimo įstaigos sukūrimas nebus lengvas. Ypač dėl to, kad to lavinimo reikalingų ir jo gal norinčių kontingentų yra labai nevienodas. Vieni iš lietuvių reikalingų žinoti dalykų jau ši t seniai yra girdėję, kiti truputį tik ragavo ir neseniai, bet amžiumi yra dar nebrendę, o pagaliau atsirastis ir subrendusių žmonių, kurie norės savo žinias pagilinti, atgaivinti ar išsiaiškinti sau klausimus, kurie dėl kurių nors priežasčių labiausiai rūpi. Ir nei vieni iš jų neturėtų būti apenkti. Reikėtų pabandyti rasti formą, sukuriant tokią šių institucijų struktūrą, kad visų reikalus patenkintų.

Žinoma, tai nepriklausys vien nuo organizatorių, bet ir nuo geros valios visų tautiečių, o ypač tų, kuriems lietuviškojo mokslo reikalai dar rūpi, kurie lietuviams nemokėdami pagrindų savo kalbos, nepažindami savo tautos kūrybos, negirdėję savo tautos istorijos, neturėdami tikslesnio vaizdo apie kraštą ir jo žmonių gyvenimą. Jei to nenorime, tuos mūsų kalbos apie patriotizmą, apie išeivijos misiją ir lietuviškąją jos ateitį. O visdėlto nesinorėtų tikėti, kad taip galėtų būti. Priešingai, norisi tikėti, kad šiam darbiui entuziastų bus ne mažiau, bet dar daugiau, kaip bet kuriam kitam užsimojimui.

Tad sveikindami didelį užsimojimą, linkime jį kuo greičiau įgyvendinti, o visiems tautiečiams sakome vieną prasmingą žodelį: "Dėmesio!"

KANADOS KARIUOMENĖ

1950 m. gale Kanados vyriausybė paskelbė iki 1954 m. balandžio 1 d. savo ginkluotą pajėgą pakleisti iki 115.000, kiek vėliau tą skaičių pakėlė iki 120.000. Iš pradžių užsimojamas buvo vykdymas, bet pastaruoju metu kariuomenės skaičius liovėsi augęs. Per rugpjūčio mėn. laivynas padidėjo 57, aviacija 644, o armija net 1.410 sumažėjo. Kanadiečiai dėl kažkurio priežasties neina į kariuomenę, tad kai kas jau pradeda kalbėti apie įvedimą karinės priverolės. Kad įvykdytų visus pasižadėjimus — išlaikyti brigadas Korėjoje ir Europoje, taip pat ir 12 oro eskadrilijų Europoje, Kanada 1954 m. turėtų turėti karių 20.000 daugiau, kaip dabar turi. Kadangi per tą 18 mėn. dalis dabartinių karių paėmė savo tarnybos metą, tai per tą laiką reikėtų suverbuoti maždaug 50.000. Bet kur juos rasti?

Kanados brigados Europoje
Kanados 27-oje brigadoje Vokietijoje išviso yra 5.500 karių — trys batalijonai pėstininkų, 19-tas lauko pulkas, aviacija ir šarvuotas dragūnų skadronas. Pagal verbavimo taisyklės užjūrą kanadiečiai karys, jei vedęs, gali būti laikomas 1 metų, o jei ne-

vedęs 2 metus. Brigadoje yra 1900 vedusių, kuriems tarnybos metai Vokietijoje baigsis lapkričio mėn. Jie turės grįžti. 1953 m. lapkričio ir nevedusieji turės būti grąžinti. Tuo būdu 1953 m. lapkričio mėn. turėtų pasikeisti beveik visa brigada, nes ir iš šiemet pasijutusių turės grįžti visi vedusieji. Tas sudaro tam tikrų nepatogumų apmokymo atžvilgiu, tad Kanados karinė vadovybė yra nusistatčiusi šią tvarką pakeisti. Į Europą nuo 1953 m. bus siunčiami daliniai 18 mėnesių ir pakeičiami visi iš karto, neskiriant vedusius ir nevedusius.

Britai prie savo dalinių Europoje laiko ir karių šeimas. Kanada yra nusistatčiusi to nedaryti, nes tai brangiai kainuotų, o be to, karo atveju būtų didelių sunkumų šeimas evakuoti.

Otava. — Europoje esančios Kanados brigados vadu paskirtas torontietis brig. J. E. C. Pangman. Dabartinis vadas brig. G. Walsh paskirtas karinio apmokymo direktoriu, o dabar tas pareigas eina, buvęs brigados vadas Korėjoje brig. Rockingham maždaug metams vyks į Angliją studijuoti Imperinėje Gynimo Kolegijoje.

Vajus kovai su sovietine vergija

Sovietų pavergtųjų kraštų laisvinimo kovai paremti Europos Laisvės Komitetas reikalingas daug lėšų. Joms sukelti Komitetas turi specialų skyrių, — "Crusade for Freedom", — kuris rugsėjo mėn. pradėjo naują lėšų telkimo vajų. Vajaus pradžioje proga buvo suorganizuotas specialus pavergtųjų kraštų atstovų pasisakymas ir savo pavergtuosius kraštus per Europos laisvės radiją. Kalbėjo visų pavergtųjų kraštų atstovai.

Rugsėjo 22 d. buvo skirta Pabaltijo kraštų kalbėtojams. Gausiausiai dalyvavo lietuviai. Į pavergtuosius ūkininkus kalbėjo dr. Trimakas, J. Audėnas, P. Vainauskas, ir pavergtuosius darbininkus — K. Bielinis, V. Vaitiekūnas, ir moteris — M. Galdikienė, ir rašytojus — dr. J. Aistis, ir menininkus — V. Jonynas, ir teatralus — V. Jonuškaitė, ir laikraštininkus — V. Rastenis, ir inžinierius — inž. Mačiūnas, ir teisininkus — dr. Nemickas, ir jaunimą — stud. Ošlapis ir dr. Viliamas, ir katalikus — kun. Ražaitis, ir evangelikus — kun. Dagys, ir M. Lietuvos žmones — M. Tolišius, konsulo vardu — vicekonsulas A. Šimutis.

ARTĖJA LAIKAS IR PABALTIJUI APSISPREŠTI

Europiečiai persigalvojo. — Užsienių politikos diskusijos apima. — Dewey mano, jog reikia veikti. — "Lietuviai" ir "Voyage to Freedom". — LAK-Entas neturėjo veiklos.

(Niujorko bendradarbio ALMAUS)

• Europa ražosi nejuokais. Turbut per ilgai buvo ligonio lovoje dirbtinai suramstyta sienomis, sienelėmis, muitais ir kitaip uniformuotomis policijomis. Nori nenori reikia jai ant savų kognų stotis — karalius ir muzejus padėjus, vadovėliuose istorijas apie savo kaimynus pamiršus. Nuo 1945 metų Europa bandė keletas visokias unijas. Pastebėjo, jog vien principus paskelbti jai neužtenka. Tad pradėjo konkrečiai. Benelux, Prancūzų ir Italų Unija nusistenojo. Bet patariamoji Europos Taryba taria neblogai. Ji suka Europos ūkį federacijon. Ir bijosi, jog vokiečiai jai ant savo pastatys. Bet ką gi padarysi, kad DM jau kurkas stipresnė už franką, arba kad vokiečių valstybininkai tegali patikėti kiekvieną komplikuojančią darbą. Net ir federacijos konstituciją surašyti atiteko ne kam kitam bet dr. Heirinch von Brentano, kuris savo rašeivas susiūkia spalio 23 į Paryžių. O dabar jie šneka apie "lygybę būti ginamiesiems" (suprask, visi privalo į federaciją susirašyti); apie bendros kariuomenės reikalą; apie vienos formos geležinkelio vagonų, laivų ir viso transporto reikalą; apie reikalą broliškai pasidalyti kolonijomis, "tuo atveju Europa netrukus pralenktų Ameriką savo turtingumu". Ne tik kalbama, ir kai kurie nutarimai tuo reikalui padaryti. Europiečiai teisininkai susirinkę pataria šitaip: spreskit įvairiais būdais, ne vien tik vienybe. Federalizmą reikėtų tačiau apriboti tam tikromis sąlygomis, mano penkių didžiųjų Europos tautų teisininkai, kuriems vadovauja prof. Fernand Dehousse iš Liezo universiteto. Jie mano, jog europiečiai dar nėra kaip reikiant šiai idėjai pribrendę. Paaukokiame kolkas užsienių politikos suverenumą ir tik ūkinės srityse kiek tas reikalingas bendro apsigynimo reikalui. Reikalas dalykatas, persėja jie galiausiai, 31 puslapio raportą sutraukę ir rėmus. Jie siūlo funkcijas; pradžioje tautos atsako savo suverenumo, kiek tai liečia kraštų apsaugos ir ūkio reikalą. Galiausiai tas prives prie bendros akcijos sprendžiant prekybos ir socialines problemas. Įstatymda-

Taip pagal Belgijoje veikiančios antitbolševikinės organizacijos davinius eina Sovietų pagrindinės gynybos linijos: per Lietuvą ir Lenkijos rytines sritis su strateginių rezervų baze Gudijoje. Pagal tuos pačius davinius povandeninių laivų bazės estų Dago ir Saarema (Oesel) salose, prie Iščurio (Černiachovsko) oro bazės, o Rytprūsių ir Pamario krantais eina vad. Stalino linija prieš išsėdimui iš Baltijos sutrukdymui. Atskirai dar nurodoma Ryga ir Liepoja, iš kurių elektronikos įmonės esą iškeltos toliau į rytus, į saugesnes sritis.

House", jų raštines keliasi į vienas patalpas. Dr. R. Karvelis VI. Ike tvarkas užsienių politiką. "Laiks" latvių laikraščiu Niujorke duotame pasikalbėjime perspėjo, jog esąs pats augščiausias laikas skubinti pabaltiečių vienybę ir bendrą darbą. Jis manas, jog turinti būti suaukta politinė konferencija konkrečiai šiam reikalui spresti. Visada bendras likimas verčia siekti ir bendros vadovybės. Jo nuomone, pabaltiečiai turėtų konsoliduoti savo užsienių, krašto apsaugos ir ūkio politikas. Taip pat entuziastiškai pasisakė Latvijos ministras Zarinš Londone. O pasaulis, turbūt, šiuo metu spręstų, kaip Suomijos maršalas Mannerheimas savo atsiminimuose, jog, girdi, gen. Raštikis, sunaikinus Lenkiją, latviams ir estams pasiūlęs sujungti savašias kariuomenes. Girdi, 20 divizijų jie būtų kartu surinkę. Su šitokia jėga jau reikėtų skaitytis, o bendras ūkis (Nukelta į 2 ps.)

KREMLIUS KEIČIA SAVO TAKTIKĄ

Pasaulinių įvykių stebėtojai konstatuoja, kad komunistų taktikoje pastebimas naujas reiškinys. Kai Azijoje stengiamasi laikyti griežtos linijos — matyt, norint užimponuoti Azijos tautoms, — Europoje nuo kietos linijos pereinama prie švelnesnių kelių iškvojimo. Taip aiškinamas ir faktas, kad Prancūzijoje nuo partijos vadovybės nušalinami tokie vadai kaip Andre Marty arba Charles Tillon ir grąžinamas Maurice Thorez.

Marty, pasižymėjęs savo žiaurumais Ispanijos kare, komunistų tarpe gavęs Albacete Žvėries vardą, visada propagavo mažus gerai organizuotus revoliucinius būrelius. Tuo tarpu Thorez yra linkęs kovoti parlamentariu būdu, stovi už "liaudies frontą".

Panašus reiškinys vyksta ir Italijoje. Ir čia griežtieji revoliucionieriai vadai nušalinami, pakeičiami ramesniais. Apie su gyvenimą su kitomis grupėmis kalba savo kalbose ir Palmiro Togliatti.

Kaži ar tai nėra ženklai, kad Kremlius nusprendė pradėti "taikos" politiką Europoje, kur varikliai jau suorganizavo neblogą karinę pajėgą — tegul ji saustovi be darbo ir demoralizuoja-

SAVAITĖS ĮVYKIŲ APŽVALGA

Europa pereitą savaitę praleido diplomatinė pasitarimų įkaršty. Suaktualėjo Austrijos ir Triesto klausimai.

Sovietų birželio 24 d. notos kaltinimus, kad sulaužę Italų taikos sutartį, kai savo zonoje davė daugiau teisių italams, JAV ir D. Britanija specialiomis notomis atmetė. Esą, ne mūsų kaltė, kad Triesto negalima buvo padaryti laisva teritorija. Jos paskelbė savo nusistatymą grąžinti Triestą Italijai tik po to, kai su sovietais negalima buvo susitarti dėl paskyrimo gubernatoriaus.

Atsakydami į rugpjūčio mėn. notą dėl Austrijos, vakariečiai pakvietė rusus susitikti tuo reikalu derėtis spalio mėn. pradžioje. Pereitą šeštadienį sovietai atsakė, kad jiems nepriimtinas vakariečių nusistatymas taikos sutartį su Austrija labai susiaurinti, be to, jų nuomone kartu turės būti išspręstas ir Triesto klausimas. Gavę neigiamą atsakymą dėl derybų, JAV, D. Britanijos ir Prancūzijos užsienių viceministrai svarstė, ką daryti ir galimybės sudaryti atskirą taikos sutartį su Austrija. Sakoma, kad kažkokių naujų idėjų turės Edenas, kuris tik ką lankėsi Austrijoje. O Brazilija pasiūlė Austrijos klausimą svarstyti artėjančiame JT plenumo.

Dėl šio pastarojo paskelbta, kad ir Eden ir Schuman į jį teatvyksia. Dėl prezidento rinkimų JAV, vadinasis svorio centras bus nukeltas į lapkričio vidurį.

Europos Patariamojoje Taryboje iškeliama vis nauji projektai Europos misijai įgyvendinti. Čia vadovauja Prancūzai. Jie anksčiau iškėlė ūkinės bendruomenės (Schumano), paskum Europos gynybos bendruomenės (Pleveno) ir žemės ūkio rinkų subendrinimo planus, o dabar pridėjo sveikatos ir susisiekimo subendrinimo planus. Pagal pirmąjį siūloma keistis gydytojais bei vaistais, kurti kraujo banką, bendras laboratorijas, bendrą organizaciją kovai su epidemijomis ir pan. Projektas bus pateiktas dar prieš spalio 8 d. Pagal antrąjį planą siūloma suderinti geležinkelio, kanalų ir kt. susisiekimo sistemas. Patariamoji Europos Taryba priėmė taip pat planą sutelktom jėgom ugdy-

ti kolonijų bei dominijų ūkį ir pasiskirstyti "pelną".

Egipto karinis diktatorius, apvaldamas kariuomenę, atleido 450 karininkų, jų tarpe daug generolų, kurių daugelis būsia panaudoti civilinės administracijos reikalams. Pirmo nepasisekimo gen. Naguib sulaukė su didžiąja Egipto Wafdi partija. Kai apsiavolymo nuo susitepusių žmonių titulu buvo pareikalauta pašalinti jos vadą, buv. premjerą milijonierių Mustafa Nahas, partijos vadovybė nutarė nepasiduoti ir ruošiasi pereiti į pogrindį. Paskutinis terminas užsiregistruoti partijoms naująja tvarka yra spalio 6 d. Wafdi to dar nepadarė. Valdžia jau ruošiasi ją uždaryti ir konfiskuoti turta — apie \$250.000, — kuris būtų perduotas labdarystės tikslams.

Iranas specialiomis notomis D. Britanijai ir JAV atsakė į Trumano ir Churchill siūlymus. Tai tos pačios sąlygos, kaip Mossadegh pateikė parlamentui. Reikalaujama sumokėti \$137.200.000, bet nesakoma, kad prieš derybų pradžią; žadama atlyginti Britams už nacionalizuotą turta, primant tuo reikalu ir Tarpt. Teismo sprendimą, bet nenorima nei kalbėti apie atlyginimą už koncesijos nutraukimą. Nesutinkama ir kad tą klausimą spręstų Tarpt. Teismas. Atsakymo Mossadegh reikalauja per 10 dienų.

• JAV prezidento rinkimų JT delegaciją pateikė naujus siūlymus belaisvių pasikeitimo reikalui. Siūloma nenorinčius grįžti belaisvius suvežus į vieną vietą perduoti tarptautinės komisijos žinion ir paleisti jos priežiūroje pagal jų pasirinkimą. Po to buvo sutarta derybas pertraukti 10 dienų, duodant raudonesiems siūlymą apsvastyti, išsiaiškinti Peipinge ir, žinoma, Maskvoje.

Bombardavimai iš oro ir sausumos kovos vyksta senoviskai. Įvyksta ir šiojiu tokių fronto pasikeitimų. Ši pirmadienį vienoje kalvoje, kuri tik ką buvo atsiimta, JAV lėktuvai bombardavo per klaidą graikus.

P. Afrika grasina atšauksianti savo kariuomenę iš Korėjos, jei į JT plenumo darbotvarkę bus įrašytas arabų lygos siūlymas svarstyti P. Afrikos rasinę politiką.

KREMLIUS KEIČIA SAVO TAKTIKĄ

ma, kad Dibelius ta proga pasi-

matys ir su sovietų politikais. Tai bus jau antra vokiečių dvasininkų protestonų kelionė į Maskvą. Šių metų pradžioje ten lankėsi pagarsėjęs Niemoelleris, kurio kelionė betgi buvo laikoma privataus pobūdžio.

— Londonas. — D. Britanijos aviacijos vadovybė pareiškė Amerikos aviacijai padėką už išgelbėjimą arktikoje priversto nusileisti lėktuvo žmonių. Jų 3 buvo išgelbėti pereitą antradienį, o kiti 9 ketvirtadienį.

— Vašingtonas. — Naujasis S. Sąjungos ambasadorius Zarubin įteikė prezidentui Trumanui savo kredencialus.

— Port Arthur, Ont. — Per sprogimą į gaisrą elevatoriujė žuvo 4, dingo 2 ir sužeista 14 žmonių. Sprogimas įvyko užsidedus dujomis.

Šv. Rašto savaitė

Paminint 500 metų sukaktį nuo Gutenbergio pirmojo šv. Rašto išspausdinimo, ši savaitė yra paskelbta šv. Rašto savaitė, skirta šv. Rašto studijoms bei skaitymui. Vašingtono kongreso bibliotekoje ta proga yra egzempliorius gutenberginės šv. Rašto laidos. Egzempliorius paskolintas iš Vatikano. Jis apdraustas 300 tūkstančių dolerių.

Jubilėjaus proga šv. Tėvas paskelbė specialią laišką. Ta pačia proga angliškai yra paskelbtas visai naujas viso šventraščio vertimas — katalikams ir protestonams — atpalaiduotas nuo senoviskų žodžių.

TEVIŠKES ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

SAVAITRASTIS

Redaguoja Kolektyvas. Redaktorius Dr. A. Sapoka
Leidžia Kanados Lietuvių Katalikų Kultūros Draugija
Published by Lithuanian R.C. Cultural Society of Canada
Prenumerata Kanadoje ir JAV metams \$4.00, pusm. \$2.50
Ketur: metams \$4.50, pusm. \$2.50

Imokėję nemaužia \$10 laikomi garbės prenumeratoriais

Adreso pokaitimas 25 ct. (smulkiais posto ženklais)

941 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada - Telef.: EM. 3-4265

AMERIKOS KARIUI

"Mes turim pereiti kalnus. Už jų gražioji Lombardija. Sotus gyvenimas. Vynas. Poilsis", — kalbėjo Napoleonas pavargusiems kariams. Kalnai liko nugalėti. O tau, kary, kalbėjo apie pavergtas tautas ir žmogų, apie diktatūrą kankinamus, darbo stovyklose mirštančius. Ir tuėjai. Mirei Didžiojo Vandenyno salose, Italijoje Prancūzijoje, Vokietijoje. Tu savo auka pirkai laisvę. Savo krauju ir žaizdomis rašei tautos laisvo gyvenimo didžiąją Atlanto Chartą. Tu skynei laimėjimą po laimėjimo ir virstai visų tautų laisvės simboliu. Apie tavuosius žygius kalba išlaisvintieji. Bet ar tu jūtai, kai vienas jungas krinta, o kito jungo retėžiais kaustomi milijonai? Tu savo žygiui taško nepastatėi. Raudonasis tvanas žygiuoja. Griauina, mina, naikina žmones ir tautas. Su melu, apgaule, auksu perka silpnuosius, o drąsiesi sulaužomi jo replėse. Jo troškimas — visas pasaulis. Tavo krauju ir laimėjimu baigtas II Pasaulinis karas, bet Jaltai — Potsdamo mesti i nasrus raudonajam sliabinui milijonai. Ar tam aukos ir kraujas, kad naujoms bestijoms gyvybės duotum? Ar tam pasiaukojimas ir vargas, kad išlaisvintų vergų retėžiais apkaltų kitus? Tu girdi pro geležinę uždangą pratrūkstancias aimanas ir skundus. Tu žinai pavergtųjų naikinamų tautų šauksmą. Pusė Europos ir Azijos šaukia tave. Tu pradėtą žygį vergijai turi baigti, kad nekristų žuvusiųjų kraujas už laisvę praeikimui.

Tu, kary, turi tarti žodį. Kartais politikai akiai spekuliuoja tavo krauju. Niekas neišgirdo garsiojo gen. Patton žodžių, kad jo tankai atvers Berlyną, Vienos ir Prahos vartus. Tylomis praėina ir karo veteranų reikšmingos rezoliucijos. Reikšmingas senas posakis, kad ką penki geri generolai laimi, tą vienas neapdairus politikas prakiša. Juk puikiai, kary, žinai, kad ant tavo brolių krauju aplaistytų laukų šiandien mongolas ruošia naują žygį. Per karti tau tyla politikų už Korėjos belaisvių žudymą ir karo lokalizavimą. Sunki ir kruvina kario duona, bet jis pradėtą žygį laimi arba žūsta. Tai ne politikui prie šampano taurės pirkti bei parduoti tautas ir vadinti tai "nervų karu".

R. Medelis.

ARTEJA LAIKAS IR PABALTIJUI APSISPREŠTI

(Atkelia iš I psl.)

bematant pakeltų gyvenimo standartą. Reik manyti, mūsų vadovaujantieji tikrai nepraleis negirdomos įvykių, brestančių Europoje, ir būtų sveikintina šiuo reikalu kiekviena lietuvių politikų iniciatyva.

• Birželio deportacijoms paminėti Komitetas Vakariniame buvusiame rezoliuciją Valstybės Departamentui genocidui reikalui. Šiomis dienomis VD vardu atsakė Mr. H. A. Cook. Jis užtikrino, jog JAV-bių delegacija JT nuosirdžiai norėtų iškelti genocidą Pabaltijai, bet apspūkinas faktas, jog JAV pačios nėra genocido konvencijos ratifikavusios dėl stiprios opozicijos Senate. VD visomis jėgomis remias šios konvencijos ratifikavimą.

• PLG, kuri, tiesa, sakoma, žada keisti savo pavadinimą, neseniai išleido žurnalą "Lietuva". Padarė gerą įspūdį. Daug kas žada prenumeruotis ir tiki, jog neveluos. Jame paličiama visa eilė problemų. Viena jų tai prašymas, jog "Informacijos darbuvi sustiprinti ir suderinti vykdyti VLIKas, ALTas ir PLG grupę sudaro Lietuvių Informacijos Koordinacinį Centrą — LIK C". Nurodomi šio centro tikslai. Pažymima, jog tai buvo nartata balandžio 5 d. Penki mėnesiai praėjo. Kas girdėjo apie LIK C veiklą? O rašoma "Lietuvoje", "netrukus imsis rodytis ir konkretūs rezultatai".

• LAIC, g. bendradarbiaujant amerikiečių įstajoms, išleido "Voyage to Freedom", kurioje paveiksluokais apsakoma pabėgėlių žvejų odisėja. Geras ir labai reikalingas leidinys masėms. Tikima, jog ALTas netrukus išleis kažkieno taip ilgai užlaikytas Daumanto ir Harrisono knygas.

• Manevrai atslūgsta sąjungininkų pusėje. Bet užtat rusėliai pagal Elbę ir Lenkijoje tik dabar pradeda. Mūsų karo vadai ir spauda įvairiai Operation Mainbrace komentuoja. Ridgway su McCormick rado daug klaidų. Jų pareiškime šitaip užbaigiama: "...Mainbrace toli gražu nesibaigia. Jie tik prasideda". Ir švedai su tuo sutinka. Šiuo metu joje bandomas naktinis visų didžiųjų miestų ir pramonės centrų žudymas. Ten dabar vyksta jungtiniai kariuomenės, aviacijos ir laivyno manevrai. Dana ir purškia. Jie labai norėję, kad išlaipinimas būtų prarastas vakariniams pajūry, kur krantas yra labai nuožulnis ir bangos lūžta. Pirmojo pasaulinio karo metu buvo galvojama, jog tokie krantai išlaipinimas išvis neįmanomas. Bet laipinimas buvęs labai vykęs bandy-

Užmirštasis karas

Didžiausias kuriozas pasaulyje tebesitęsia — karas, kurį diplomatai yra linkę vadinti tik vietinio pobūdžio policiniais veiksmais. Laikraščiu skiltyse dabar jam, palyginti, mažai dėmesio teikiama. Šiaip jau labai išradinę korespondentai i Korėjos karą pamažu ima numoti ranka. Nusibodo jis ir korespondentams ir laikraščiu skaitytojams.

"Time" savo laiku kiekviename numeryje talpindavo lentelę, kurioje būdavo paduodami Korėjos karo rezultatai — žuvusių, dingusių be žinios ir sužeistų amerikiečių skaitlinės. Dabar "Time" redakcija lentelės jau netalpina, visą savo dėmesį sukoncentravusi i priešrinkiminę Stevensonso ir Eisenhowerio kampaniją. Žinoma, tas dar nereiškia, kad dabar Korėjoje amerikiečiai nežūsta. Jie ir toliau miršta kovos laukė, tik spauda kaž kodėl vengia apie tai šnekti. Korėjos "policinių veiksmų" nuostoliai jau du kartus prašoko amerikiečių nuostolius Antrojo Pasaulinio karo pirmiaisiais metais. Vadinasi, "policiniai veiksmai" Korėjai nelabai tinka. Žymiai tiksliau būtų tuos "policinius veiksmus" pavadinti karu.

Amerika kraujuoja...

"US News & World Report" redaktorius David Lawrence viename iš paskutiniųjų numerių spausdina dėmesio vertą vedamąjį — "Kraujuojanti Amerika". Iš tiesų, kol du dideli vyrai kovoja dėl vietos Baltuosiuose Rūmuose, Amerika kraujuoja. Priešrinkiminės kampanijos

timistiški.

• Užpraėjusią savaitę mirė De Witt Clinton Poole, kurio prezidentavimo Laisvosios Europos Komitete metu Pabaltijai net nebuvo minimas komiteto leidžiamuose žemėlapiuose, kuris daugelio egzilių buvo laikomas geriausiu močiutės Rusijos imperijos šalininku draugu. Jo idėjas sovietų paskutinioji politika kiek pakeitė.

• "Caurier" Amerikos Balso plaukiojantis radiofonas prisietais prie Rhodes salos pradėję transliacijas Sovietų pietinei, ne šiaurinei, kaip anksčiau buvo spėta, imperijos daliai.

Pasikesinimas lėktuve

• Pereitais metais Quebeco buvo pakartai du asmenys padėję keleviniame lėktuve bomba, kuriai sproguos žuvo 23 asmenys. Tai buvo padaryta norint atsikratyti vieno iš pakartųjų žmonių, kurios gyvybė, be to, dar buvo apdrausta stambia suma.

Rugsėjo 25 d. Meksikoje prie Santa Lucia esančiame karščiame aerodrome nutpė kelevinis lėktuvas su 17 keleivių, kai jame sprogo bomba, padėta, spėjama, norint prazuodyti taip pat stambia suma apdraustą vieną kelevių.

Gelbi kregždės

Pietryčiu Austrijoje staigus šaltis užklupo daugybę kregždžių traukiančių i pietus. Kad jos nesušaltų, paukščių globos draugai ja suorganizavo jų gaudymą i specialiu lėktuvu jas gabena i Fiumą Jugoslavijoje, kur paleistos, jos jau pačios turės persikristi Viduržemio jūrą.

— Buffalo. — Rugsėjo 27 d. čia praversti atominio puolimo pratimai. "Puolimo" metu sulaukymas visas judėjimas gatvėse. Vienas laikraštis išleido specialią "perspėjimo" laidą. "Užušta" 40.000 žmonių.

NAKTIES DARBAS NESVEIKAS

Reuterio iš Ženevos paduotomis žiniomis, Tarptautinės Darbo Organizacijos ekspertai yra nustatę, jog naktinių pamainų darbininkų fabrikuose sveikata yra dideliame pavojuje. Naktiniai darbininkai, esą, yra pirmieji kandidatai i chroniškus skrandžio ligonius arba i nervinius pakrikėlius.

Minėta ekspertų komisija, susidedanti iš žymių medicinos mokslininkų ir psichiatrų specializu, ilgai tyrusi šį reikalą, pagaliau, atradusi visiškai pribrėndusi, laukia tuo reikalu įsakimais pasisakyti.

Įsisąmoninę tokias naktinių

triukšmas nustelbia Korėjoje mirštančių amerikiečių šauksmus, bet jis neįstengia apsaugoti jų nuo mirties fronto linijoje.

David Lawrence kelia keletą labai blaivių klausimų: "Kaip ilgai Korėjoje bus žudomi ir sužeidžiami mūsų vaikai? Kaip gi ilgai tie, kurie jau grįžo i Korėjos, galės pasilikti rezerve, kol vėl bus pašaukti i tą pačią Korėją? Ar dar ilgai Amerika turės aukoti žmones, materialinius ir finansinius išteklius politikai, vadinamai "Sovietų Sąjungos tikslų", nors ta politika iš tikrųjų ji yra niekada nepasibaigiantis Amerikos kraujavimas, bereikalingas žarstymas žmonių, ekonominių ir finansinių resursų? Kaip ilgai mes žiūrėsime i didėjančių nuostolių sąrašą, nieko neveikdami?"

Korėjos karo kaltininkai

Prieš gerą pusmetį Amerikos Balso bendradarbi Alice Widener kitame amerikiečių žurnale — "American Mercury" mėgino nustatyti tikruosius Korėjos karo kaltininkus. Blaiviai galvojanči komentatorė tada rašė: "Korėjos karo būtų buvę galima išvengti, jeigu pasibaigus Antrajam Pasauliniam karui, Trumanas, Marshallis ir Achesonas būtų užėmę stiprias antikomunistines pozicijas Tolumosiuose Rytuose, jeigu jie būtų aiškiai pareiškę, kad JAV priešinsis betkokiai Pietų Korėjos kaimynų agresijai. Sunku tikėtis, kad tokiu atveju raudonieji būtų išdrįsę pradėti ataką. Dėl pačios Korėjos galima padaryti tik dvi išvadas — arba ji turi strateginę vertę arba ne. Jeigu Korėja yra vertingas strateginis punktas, Trumanas su Achesonu padarė didelę klaidą, atitraukdami iš jos teritorijos mūsų kariuomenės dalinius. Pagaliau, jeigu Korėja yra visiškai nereikšminga, tas pats Trumanas su tuo pačiu Achesonu padarė antrą klaidą, pasisūdami JAV kariuomenę ginti Pietų Korėjos respublikos".

Pavėluotos taikos derybos

Tos pačios komentatorės nuomone Korėjos karą būtų buvę galima vainikuoti galutine JT pergale, jeigu amerikiečių aviacija būtų buvęs duotas įsakymas bombarduoti karo taikinius Mandžiūrijoje. Žinoma, tą žingsnį reikėjo padaryti tada, kai i karą įstojo komunistinė Kinija. Mandžiūrija buvo labai lengvai pažeidžiama priešo nugarakaulis. Visoje Mandžiūrijoje tada tebuvo tik vienas didelis smulkutis ginklų fabrikas Mukdene. Ji galbūt būtų buvę sudaužyti vieno puolimo metu. Iš komunistinės Kinijos aviacijos nebūtų buvę susilaukta jokio rimtesnio pasipriešinimo, nes tada ji iš viso dar neegzistavo. Sunkieji ginklai kiniečių kariuomenei buvo pristatomi iš Sovietų Sąjungos viena geležinkelio linija. Tą geležinkelį taip pat buvo galima padaryti nenaudojamu. Tuo būdu būtų buvęs atskirtas raudonosios kariuomenės tiekimas, o be tiekimo jokia kariuomenė negali kovoti.

Taikos sutartį galima buvo pasirašyti 1951 m. balandžio mėnesį, kada gen. MacArthuras tu pačių metų kovo 24 d. pasiūlė raudoniešiams pradėti karo paliaubų derybas. Kozeriai tada dar buvo JT kariuomenės rankose. Jai priklausė karo veiksmų iniciatyva. Tačiau gen. MacArthuras buvo pašalintas už šį "neracionalų žingsnį. Praėjus vos keturiems mėnesiams, kada karo iniciatyvą pasiėmė Sovietų Sąjunga, Vašingtono politinės galvos davė įsakymą pradėti taikos derybas. Jos buvo smarkiai pavėluotos. Komunistai sutiko derėtis, nes jiems reikėjo laiko

darbininkų pasekmes, kad sumažinus bent dalimi jų tragiškumą, minėtos komisijos nariai ruošia pasiūlymą viso pasaulio fabriku vadovybėms, kur yra praktikuojamas naktinis darbas, kad kiekvieno fabriko kantinoje veiktų šiltų valgių gamintojas skrydai i kas naktį, vidurnakčio užkandžių metu, būtų darbininkams išduodamos karštų valgių porcijos, už kurias darbininkai neprivalėtų nieko mokėti. Tokiu būdu, esą, būtų bent kiek pasitarnavę naktinių darbininkų sveikatos apsaugai ir jie būtų nors maždaug kompensuoti už pasivertimą naktimis dirbti.

Pr. AL

KORĖJOS KARAS IR KRAUJUOJANTI AMERIKA

sutvirtinti savo gerokai sukrėstas pozicijas. Deramai jau viršmetu, o taikos vis nėra ir sunku tikėtis, kad ji kada nors dabartinėmis sąlygomis būtų pasiekta.

Korėja — antroji Ispanija?

1952 m. sausio 25 d. prezidento specialūs pasiuntiniai Korėjoje gen. maj. Frank E. Lowe šitaip apibūdino komunistų tikslus nepabaigiamose derybose: "Jie siekia sukurti antrą laboratorinį karą, kaip kad Ispanijoje, kad galėtų išmėginti naujas kovos taktikas, naują techniką ir naujus ginklus... Antrosios Ispanijos teorija nesvetima abiem kovojančiom pusėm. Komunistai turėjo progos mesti i kautynes šimtus MIG-15 su kovos patyrimo neturinčiais lakūnais. Kovos krikštas gaunamas ne manevruose, bet tikrose kautynėse. Sąjungininkų aviacija vis dar pajėgesnė savo kokybė už komunistinę, nors aviacijos štabo viršininko gen. Hoyt S. Vandenberg'o nuomone — MIG-15 yra pranašesni už šiuo metu Korėjoje esančius geriausius amerikiečių turbiniinius naikintuvus Sabre. Kas gi

bus tada, kai komunistų nepatyrę lakūnai įgaus geresnį patyrimą? Amerikiečiai savo ruožtu turėjo galimybės su fronto veiksmams supažindinti didesni pėstininkų skaičių. Pagaliau prieš porą savaitių JAV laivyno aviacija pirmą kartą karu lauke išmėgino radijo pagalba vairuojamus bombonešius. Reikia manyti, panašių mėginimų esama ir daugiau, tik jie laikomi paslaptimi. Be abejo, antrosios Ispanijos teorija daugiau primintina komunistams, kurie nesiskaity su žmonių gyvybėmis. JAV deda beveik bevilčių pastangų karui užbaigti. Sistematingas S. Korėjos miestų daužymas iš oro turi tik vieną tikslą — taikos įgyvendinimą. Gal gi pagaliau šiaurės korėjiešiams išsėks noras kariauti ir jie atsimes nuo komunistinės Kinijos, pasirašydami taikos derybas? Juk ir tie miestai nėra Kinijos teritorijoje, bet šiaurės Korėjoje.

Su komunistais kompromisai neįmanomi

Duokime pasisakyti dėl šio karo antrąjį pusę i pietų korėjiešiams. 1952 m. kovo 16 d. "New York Times" išspausdino Charles Nam Yang rašinį minė-

tą tema: "...mes suprantam, kad amerikiečių tauta nori taikos. Kova vyksta Korėjos žemėje. Todėl korėjiečiai turi pakelti tiesiogines karo pasekmes. Bet mes taikos norime mažiau už kitas tautas, nors ir būdami tiesioginėje karo pasekmių grėsmėje. Tas, žinoma, nereiškia, kad mes esame žiauresni už kitus žmones. Ne! Iš tiesų, mes net, gal būtų, daugiau vertiname taiką, negu kitos pasaulio tautos. Jeigu korėjiečiai yra linkę kovoti, dėl to kaltas liūdnas patyrimas — bet koks kompromisas su komunistais jiems tik suteiktų palankesnes sąlygas sulikviduoti nekomunistus..."

Idomu, kad ir pačiose JAV paskutiniuoju laiku ankietiniu būdu praversti žmonių apklausinėjimai, siekiant sudaryti viešąją nuomonę, davė nelauktus rezultatus. Amerikiečių tauta aiškiai pasisako už galutiną dabartinių "policinių veiksmų" išsprendimą kovos lauke kardo smūgiu. Didensė piliečių dalis norėtų matyti amerikiečių bombonešius už Yalu upės. Dabartinis karas, vedamas už taikos derybų stalo, jau spėjo visiems nusibosti gal būtų dėl to, kad jam ir galo nesimato. Vyt. Kastytis.

LF ir LVS pareiškimas

Pasikalbėjimas su Lietuvių Fronto ir Lietuvių Vienybės Sąjūdžio atstovais prof. dr. Zenonu Ivinskiu ir p. Leonu Prapuoleniu

Ryšių su Lietuvių Fronto bei Lietuvių Vienybės Sąjūdžio atstovų pasitraukimu iš VLIKO ir dr. P. Karvelio, einančio VLIKO pirmininko pareigas, pareiškimas "Eltos biuleteny" gavome eilę pageidavimų, kad būtų paaiškinta iš antrios pusės, nes, anot vieno redaktoriaus, kuris i mus kreipėsi, "Eltos biuletenis" jau kuris laikas virto partinių organų. Pageidavimus tenkindami, siunčiame redakcijoms šį pasikalbėjimą "audiatūr ir altera pars" principu. Iš anksto dėkojame už parodytą dėmesį ir eventualų panaudojimą šioje ar tokia forma.

ALFB Biuras.

1. Ar tiesa, kaip einas VLIKO pirmininko pareigas dr. P. Karvelis skelbia, kad Lietuvių Fronto ir Lietuvių Vienybės Sąjūdžio pasitraukimo iš VLIKO pareiškimas "skaudžiai prasilenkia su tikrove"?

— Anaipol! Mūsų pareiškimas konstatuoja keturias žymes, kurios yra būdingos dabartiniam VLIKui, būtent: a) netekimas ryšio su Laikinaja Lietuvos Vyriausybe; b) netekimas ryšio su krašto rezistencijos įgaliotais užsienyje; c) išvartimas i grynai politinę instituciją, netenkant rezistencinio charakterio; d) nusilenkimas nemoralis politinės kovos metodams. Deja, turime pabrėžti, kad visos šios žymės kaip tik dabartinę VLIKO tikrovę atitinka.

a) Formalinio ryšio su Laik. Lietuvos Vyriausybe, Tautos sukilimo pastatyta 1941 m. birželio 23 d., VLIKas niekad nėra turėjęs, todėl jis ne nutraukė negaliojant. Veltui tad pulk. K. Skirpa, kaip Laik. Vyriausybės galva, lauktų pranešimo ir džiaugtųsi ligi šiai dienai jo negavęs, kaip tai jis teigia Eltoje (Nr. 17, 24 p.). Tačiau VLIKas yra turėjęs su Laikinaja Vyriausybe praktinį ryšį tuo, kad ligi šių metų visą laiką jo sąstata yra dalyvavę asmenų, kurie yra kartu ir Laikinosios Vyriausybės nariai. Žinoma, jie nebuvo jos formaliai i VLIKą deleguoti, tačiau šitoks jų dalyvavimas palaikė VLIKO praktinį kontinuitetą su Laikinaja Vyriausybe, kaip su pirmuoju mūtų Tautos rezistencinio organu, kuris krašto rezistencijos buvo sukurtas. Šiandieniniame VLIKo sąstata tokių asmenų nebėra nei vieno. Prof. J. Brazaitis buvo paskutinis. Tai mes konstatuojame kaip liūdną faktą, nesimindami kalbėti Laik. Vyriausybės vardu, kaip to nemanėme daryti i savo pareiškime. Tačiau tokia yra tikrovė, o apie tikrovę kalbėti turi teisės kiekvienas, kuris ją regi.

b) Tiek VLIKO pirmininkas, tiek jo pareigas einas dr. P. Karvelis gerai žino, kas turi krašto rezistencijos įgaliuojimus užsienyje. Jie taip pat gerai žino, kad dėl tam tikrų priežasčių jų bendradarbiavimas su VLIKu yra nutraukęs ar beveik nutraukęs. Dar nėra atėjus laikas rezistencinės detalės skelbti.

c) Jau senokai VLIKE reikiama netinkamą linkmę: užuot tarnau-

mus bendram krašto laisvinimo reikalui, kreipti daug dėmesio i vienos ar kelių grupių partinį interesą. Ši tendencija savo viršūnę pasiekė rugpjūčio 3 d., kada VLIKO Vykdomoji Taryba — pagrindinis VLIKO veiklos organas — buvo sudaryta, išjungiant iš jos rezistencinės kovos grupes. Kaip visuomenei dabar žinoma, ši tarnyba susideda šiuo tarpu iš trijų politinių partijų, kurios ne tik neatstovauja kovos organizacijoms, bet pasižymi savo buržuaziniais konservatyvniais polinkiais, būtent: i) tautininkų (p. Sidiškis), valst. liaudininkų (p. Zalkauskas) ir ūkininkų Sąjungos (p. Karvelis). M. Brakas neatstovauja jokiai grupei: jis yra atėjęs specialia sutartimi i pasilikti kiekvienoje Vykdomojoje Taryboje, kol ši sutartis galioja (tarp kita ko, jis netrukus išvyksta i Ameriką su šeima). Šitokios tad Vykdamosios Tarybos sudarymas, be to ankstesnio ryšio netekimas su pirmuoju rezistenciniu organu, Laikinaja Vyriausybe, atstumimas krašto įgaliotinių užsienyje, padarė, kad VLIKas iš tikro neteko rezistencinio charakterio, kurio buvo turėjęs Lietuvoje.

d) Kaikurie laicistiniai ir net katalikiškojo bloko atstovai, palaide gaudus, neturinčius absoliučiai jokio pagrindo, apie rezistencijos veikėjus (konkrečiai apie prof. Brazaitį ir L. Prapuolienį), parodė, kad jie griebiasi nemoraliai politinės kovos priemonių politiniams savo priešiniams kams nugalėti. Tai yra jau nepateisinama grynai politinėje institucijoje, bet tai yra tiesiog nepakenčiama rezistenciniame laisvinimo organe, kuriame pasitikejimas savo bendradarbiais, jų garbės gynimas, tarpusavio susi- gyvenimas, reikalingos paslapties išlaikymas yra būtinos vaisingo darbo sąlygos. Deja, VLIKas nepajėgė šitų sąlygų sukurti. Priešingai, VLIKO dauguma kaip tik nuėjo su tais, kurie šiuos šmeižtus laidė, nors patys jais, kaip i privatių pasikalbėjimų paaiškėjo, netikėjo, bet tik skelbė kaip priemonę diskredituoti nepatinkamiems žmonėms. Turime didžiai apgailestauti, kad šitokiems nešvariems metodams nusilenkė ir du krikščioniškojo bloko atstovai. O kai dėl rezistenciniam organui reikalingo slapakčių išlaikymo, tai jis i VLIK o išėjusios buvo tiesiog valkiojamos spaudoje.

2. Kokios reikšmės Jūsų apsisprendimui iš VLIKO ištوتي turėjo prof. J. Brazaitio neišrinkimas i Vykdomąją Tarybą?

— Anaipol, ne pagrindinės, kaip tai skelbia kaikuri spauda ir kaip tai tvirtina dr. P. Karvelis. Svarbiausios priežastys kaip tik buvo anksčiau suminėtos. Prof. Brazaitio neišrinkimas tik išryškino nemoralius metodus VLIK e. Tatai tik parodė, kad VLIKas, nieko nepaisydamas, ryžtasi žygiuoti kitokiu keliu, negu jis yra žygiavęs Lietuvoje, kuriame yra grupines kombinacijas stato augščiau, negu faktinį laisvinimo darbą. Lietuvių Fronto ištotti-

mo iš VLIKO klausimas buvo svarstomas žymiai anksčiau. Tačiau buvo vis dar manyta, kad bus galima netikusią VLIKO linkmę atitiesti. Tačiau, Vykdamosios Tarybos sudarymas tik i buržuazinių partijų ir sudarinėjimo metodai palaidojo bet kokią vilgtį. Grižtant prie prof. Brazaitio, tenka greižtai pasakyti, kad apie jį paleisti gandai yra grynas šmeižtas. Prof. Brazaitis ejo tik tas VLIKe pareigas, kurios jam buvo pavestos; jas ejo su VLIK o pirmininko žinia ir Tautos Fondo Valdytojo priežiūroje; jokių kitokių reikalų jis neatlikinėjo, kaip tik tuos, kuriuos dabar atlieka dr. Karvelis ir Norkaitis. Šie šmeižtai nedaro garbės jų autoritams. Jie tik rodo, kad mūsų politinė moralė iš tikro yra labai žema ir kad mes nesugebame su savo politiniais priešininkais džieltelmeniška kovoti, išsilai- kydami dorovės ir žmoniškumo ribose. Prie šios moralės kėlimo neprisideda ir ta spauda, kuri pramanytas insinucijas su pasigardavimu skelbia.

3. Leiskite šį paklausti, kodėl anksčiau Jūs šitų visų VLIKO negerovių spaudoje nekėlėte?

— Todėl, kad mes laikėmės garbingos taktikos pirma išmėginti visus būdus šias negeroves išvesti iš vidaus, nenešiant jų viešumon. Mes nesutikome su kaikuriuos spaudos taktika juodinti VLIKą nesulaukiant jokių konkrečių pataisų. Mes mėginome teikti projektų pačiam VLIKui. Dar 1951 m. pradžioje prof. Brazaitis, kaip VLIKO narys, pateikė išstisą referatą, kaip VLIKas būtų atitiestas i tikrąsias vėžes. Kaip išvada buvo sudaryta vad. VLIKO autoritetui kelti ir Vykdamosios Tarybos darbingumui stiprinti komisija. Deja, du tos komisijos nariai, prisidėdami prie insinucijų ir diskriminacijų, VLIKO autoritetą tik labiau susmukdė. Šiandien, kada VLIKas mūsų siūlymus yra atmetęs ar nuleidęs negirdomai, manome, kad paaiškinti visuomenei jau yra metas. Manome, kad šitokia taktika yra ir krikščioniška ir garbinga.

4. Kaip žiūrėti i tolimesnę VLIK o ateitį?

— VLIKas šiandien reikalingas didelių reformų. Aštuoneri emigracijos metai yra nudilinę jo kovingą pobūdį, padarę jį nebedarbingą, pakenkę jo autoritetui visuomenėje. Kad laisvinimo organas būtų atitiestas, jam reikia:

- a) asmeninės reformos — kad partijos ir kovos organizacijos i VLIKą siųstų visuomeniniam darbu prityrusius ir pajėgius žmones;
- b) politinės reformos — kad būtų atstatytas aiškus ir neabejotinas rezistencinis VLIKO charakteris ir kad jo visa veikla eitų laisvinimo kovos, o ne atskirų grupių ar blokų interesų linkmę;
- c) moralinės reformos — kad būtų išvestos visokios diskriminacijos, šmeižtai ir kad būtų atstatytas VLIKO narių tarpusavio pasitikėjimas ir solidarumas;
- d) ekonominės reformos — kad VLIKas konkrečiai ir regimais darbais pateisintų jam visuome-

(Nukelta i 6 psl.)

Šeši doleriai

Viskas eina gerai, kol neprieinama prie pinigų. Nuo čia prasideda visi nesusipratimai. Taip, atrodo, vyksta ir su mūsų daug kartų linkniuota bendruomene. Ko mes apie ją neprišnekėjome! Ir visi karštai sutikome, kad ji reikalinga, kad ji būtina, be jos negalime apsieiti. Ir tai vis tiesa.

Bet kai prieiname prie mokėsčių, tai čia jau prasideda nesusipratimai ir net piktos pastabos.

Gerai prietelius, sutikę mane parvažiavusį iš Kr. Tarybos suvažiavimo Montrealyje, beveik iškeliojo. Man atrodė, kad mes intensyviai posėdžiavę dvi dienas, 2 naktis praleidę be miego kelionėje, šį tą ir nuveikėm. O jis keliolika! Ir už ką? Už 6 dolerius!

"Tai ką? Manai, kad mes ir mokėsčių?" — karštai užsipuolė. "Policijos neturim, tai jei nemokėsi, žinoma, neišreikalausim" — pagaliau neiškenčiamai ir aš, pradėjęs taikintis prie jo tono.

O rimtai kalbant tai šitos ir kitokios kalbos apie tuos 6 dolerius tai yra tik nesusipratimas. Jeigu jos yra, tai tik dėl stokos išsiaiškinamos.

Jaučiu, kad ir aš prie 6 dol. nustatymo šiek tiek esu prisidėjęs, tai ir noriu savo samprotavimus pareikšti. Juk kiekvienas nesusipratimas išsiaiškintinas, nes tai pagaliau yra mūsų viešas reikalas, kuris liečia mus visus. Tai kodėl nepadiskutuoti ir viešai. Tikiu, kad ir mano prietelius savo samprotavimus ir argumentus prieš tuos 6 dolerius taip pat pareikš viešai.

Truputis ekskursijų į šalį. Teko gyventi keturmetį Anglijoje. Ten turėjome bendro pobūdžio organizaciją — "D. Britanijos Lietuvių Sąjungą" su skyriais vietoje. Mokėstis buvo nustatytas 6 penai per savaitę, kitaip sakant, 2 šilingai per mėnesį, arba 1 svaras ir 4 šilingai per metus. 3/4 to mokesčio eidavo centrui ir tik 1/4 likdavo skyriui.

Aukos Tautos Fondui buvo renkamos atskirai. Anglijos lietuvių mokesčio mokėti, arba kad mokėstis yra perdidelis, tad jo ir nereikia visai mokėti. Bus ir tokių.

Kr. Valdyba pagal priimtą samatą turi įsitaistyti biurą, kuris jau numatytas Lietuvių Namuose Toronte, kur valdybos nariai, be reikalų vedėjo, būdus numatytom valdomam ir kur lietuvių, turėdami bet kokių reikalų, galės su jais visada pasimatyti. Norint kad darbas eitų, norint kad raštai būtų parašomi ir laiku išsiunčiami, kad būtų atsakoma ir laiku, kurių bus pakankamai, reikės ir specialaus biuro vedėjo. Be jo nebus galima apsieiti.

Lietuviai, atkeliavę iš Anglijos, patys matė kaip dirba DBLS biuras. Kanados lietuvių ligi šiol nieko panašaus neturėjo, kaip nebūvo iš viso ir vieno centro.

Dabar norime gyventi kitaip, kitaip ir tvarkytis. Techniško darbo bus pakankamai. Ir jo nebus atlikti žmonės, dirba fabrike po 8 val. per dieną. Reikės įsigyti ir rašomąją mašinėlę, ir rotatorių, ir kitą inventorių.

Žinoma, galima neturėti ir biuro, galima neturėti ir techniško darbininko — biuro vedėjo. Galima ir į laiškus neatsakinėti. Juk yra ir tokių nuomonių! Bet mes su šiomis nuomonėmis šandien jau nesutinkame. Mes laikome, kad bendruomenės organai yra išrinkti, ir jie turi dirbti. Tie visi, kurie dalyvavo bendruomenės organų rinkimuose, daugelis kitų geros valios lietuvių, kurie rinkimuose dėl įvairių priežasčių dalyvauti nesugebėjo ar negalėjo, tie visi, kurie

jos reikalams. Mano prietelius Kanadoj gyvenantis nori mokėti tiek, o gal ir dar mažiau, nors uždirba 3 ar 4 kartus daugiau už savo broį Anglijoje.

Aš nemanau, kad lietuvis, gyvenęs Kanadoj, kuom nors yra prastesnis už kitus lietuvių. Ar jis mažesnis patrijotas? Ar jo tautinis susipratimas yra mažesnis? Ar jis iš viso nejaucia mūsų bendruomenės reikalo? O gal jis jau tiek šykštus pasidarė, kad be namo, savo mašinos, bankinės knygtės, nieko kito ir nemato? Nėra taip jau blogai. Tautos Fondo Kanadoje pajamos rodo, kad Kanados lietuvis nėra nei šykštus, nei jis galisi bendriems mūsų reikalams. Taip. Jis supranta dolerio reikšmę. Jis jį sunkiai uždirba. Jis apsišaukia. Bet, kur reikia, jis aukoja ir aukos.

Pasak to priežodžio "lietuvis pašneka, pašneka ir išgeria". Bus ir čia panašiai — pašnekės, pakolios ir... sumokės.

Nes reikalai aiškūs yra. Tie 6 doleriai — bet kam taip baisiai vadinti, — tie 12 centų savaitinių bus paskirstyti taip: 40%, t.y. 4,8 c. eis pagal LG Statutą Tautos Fondui. 15% eis Kultūros Fondui, o kol kas jam nesant eis mūsų įsteigto Kultūros ir Švietimo Komisijai — faktinai švietimo reikalams. Iš likusių bus dalinamasi pusiau — pusė liks vietos bendruomenei, o kita pusė eis krašto valdybai.

Ką veiks su pinigais Kr. Valdyba? Tiksliau būtų klausiti — ką gali veikti Kr. Valdyba be pinigų?

Tas, kas ignoruos mūsų darbą, galės tvirtinti ir toliau, kad pinigų nereikia mokėti, arba kad mokėstis yra perdidelis, tad jo ir nereikia visai mokėti. Bus ir tokių.

Kr. Valdyba pagal priimtą samatą turi įsitaistyti biurą, kuris jau numatytas Lietuvių Namuose Toronte, kur valdybos nariai, be reikalų vedėjo, būdus numatytom valdomam ir kur lietuvių, turėdami bet kokių reikalų, galės su jais visada pasimatyti. Norint kad darbas eitų, norint kad raštai būtų parašomi ir laiku išsiunčiami, kad būtų atsakoma ir laiku, kurių bus pakankamai, reikės ir specialaus biuro vedėjo. Be jo nebus galima apsieiti.

Lietuviai, atkeliavę iš Anglijos, patys matė kaip dirba DBLS biuras. Kanados lietuvių ligi šiol nieko panašaus neturėjo, kaip nebūvo iš viso ir vieno centro.

Dabar norime gyventi kitaip, kitaip ir tvarkytis. Techniško darbo bus pakankamai. Ir jo nebus atlikti žmonės, dirba fabrike po 8 val. per dieną. Reikės įsigyti ir rašomąją mašinėlę, ir rotatorių, ir kitą inventorių.

Žinoma, galima neturėti ir biuro, galima neturėti ir techniško darbininko — biuro vedėjo. Galima ir į laiškus neatsakinėti. Juk yra ir tokių nuomonių! Bet mes su šiomis nuomonėmis šandien jau nesutinkame. Mes laikome, kad bendruomenės organai yra išrinkti, ir jie turi dirbti. Tie visi, kurie dalyvavo bendruomenės organų rinkimuose, daugelis kitų geros valios lietuvių, kurie rinkimuose dėl įvairių priežasčių dalyvauti nesugebėjo ar negalėjo, tie visi, kurie

dalyvauja ar dalyvaus mūsų bendruomeniniame gyvenime, tie visi, kurie norės kuo nors prisidėti prie lietuviško judėjimo čia — Kanadoje — reikia tikėtis atliks ir šie mažutę pareigą — sumokės 12 centų mūsų bendruomenės mokesčio. O kas nemokės, tai jo paties lietuviškos sąžinės reikalas.

Galima tik bus jo paklausti, kuo jis prisideda prie mūsų lietuviško judėjimo, kuo jis prisideda prie Lietuvos laisvinimo darbo? Yra žmonių ir šiandien, kurie neskaito lietuviško laikraščio, neperka lietuviškos knygos, neina į lietuviškus pobūvius, nebendrauja su savo broliais lietuvių. Dar daugiau. Yra ir tokių, kurie aktyviai dirba prieš tą viską. Bet jie turi ir atitinkamą vardą.

J. Matulionis.

Toronto Universiteto Muzikos Fakulteto šių metų stipendininkai su Konservatorijos direktorių tarybos pirmininku dr. Edward Johnson, buv. Metropolitan operos menadžeriu. Stipendininkų tarpe Toronto lietuvių gerai pažįstamas bosas Vaclovas Verikaitis, studijuojąs jau antrus metus. (antras iš dešinės). Netrukus V. Verikaitis žada suruošti Toronte savo koncertą.

Kremlius veržiasi! vienuolynus

Bolševikai aptiko naują savo propagandai kelią — provoslavų bažnyčią. Taip, tikrai bažnyčią. Ir ne vien Sovietų Sąjungos viduje, bet ir užsieniuose.

Bolševikų tarnyboje esantis Maskvos patriarchatas, kuriam nepasisekė savo ranką uždegti ant rusų emigrantų bažnyčių, perėjo į kitą puolimą — veržiasi į tas sritis, kur caristiniais laikais buvo įsikūrę rusų vienuoliai. Štai neseniai Maskvoje leidžiamas patriarchato žurnalas užsipuolė garsųj Graikijos vienuolyną Athos, didžiausį provoslavų autoritetą religiniams klausimais pasaulyje, kad jo vienuolių tarpe beveik nebėlikę rusų. Patriarchatas remiasi 1878 m. Berlyno sutartimi, kuria visiems Rusijos vienuoliams buvo pripažinta teisė vykti piligrimais į Athos. Tuo tarpu dabar — puola žurnalas — Athos vienuolynas esąs visai savarakiškas. Šioje vienuolyniškoje respublikoje 1914 m. buvo 6000 rusų vienuolių, o dabar besąvės nepilni 500. Ir kiti slaviai esą nutelbti.

Juk nuostabu, kraštas, kuriame visomis priemonėmis varoma antireliginė propaganda, užsigeidę sutvirtinti savo pozicijas senajame rytų apeigų bažnyčios centre, (Yra prielaida, kad kadaise čia kurį laiką gyveno net

Mindaugo sūnus vienuolis Vaiselkas). Bet ne religinis interesas čia Maskvą traukia. Ji nusprendė vienuolynuose kurti savo komunistines agentūras, išdindant juose vienuoliškai parengtus embeistus.

Šiokių agentūrų ruošiamasi kurti ne vien Athose. Dar anksčiau tas pat pradėta Palestinoje. Čarų laikais Rusija labai stropiai globojo ir rėmė provoslavų vienuolynus Sv. Zemeje. Po revoliucijos tie vienuolynai buvo palikti jų pačių likimui ir juose palengva išsigalėjo nebe rusai. Kai Stalinas sukūrė savąją "bažnyčią" Maskvoje, per kurią dar veikia ypač Galicijoje ir Rumunijoje, buvo pagaliau atsiminti ir anie Palestinos vienuolynai. Juk tai galėtų būti geri atramos punktai bolševikinei propagandai krikščionių arabų tarpe. Maskva nepagalėjo pinigų tuose vienuolynuose dar išlikusiems seneliams rusams vienuoliams patraukti, o pagaliau pasiuntė Jeruzalėn savo misiją — grupę "vienuolių", išmokytų NKVD mokyklose, su Maskvos patriarchato paskirtu archimandritu Vladimiru. Tas bandė ten rastąjį archimandritą graiką Timotheos papirkti pinigais, bet kilo skandalas ir jis turėjo grįžti. Jo vieton buvo pasiūstas švelnesnis NKVD mokiny Ignacas Polikarpas, prie kurio buvo dar priskirti 5 klierikai, vos grįžę iš Korėjos, kur dirbo žvalgyboje. Tuo pat metu Jeruzalėje buvo atvinta carų laikais veikusi Rusijos-Palestinos draugija, kuriai vadovauti iš Maskvos buvo pusiųsi Al. Zaicovas ir N. Kaluginas. Sovietų konsulas Tel-Avive P. Jesnov, nulydėjęs juos į Izraelio užsienį r. ministeriją, pristatydino kaip žmones, kurie atvykę čia atgausti vienuolynus, bažnyčias ir kitus nekilnojamas turtus, kurie kadaise, prieš pirmąjį karą, priklausė šitai draugijai. Izraelio valdžia betgi pareiškė, kad tai ne jos reikalas ir patarė kreiptis į teismą.

Savo akcijos sovietai vis dėlto nesulaikė. Sovietų atstovybė jau paėmė savo globon visus provoslavų vienuolynus bei cerkves. Nuostabu, bet taip yra, — sovietų atstovybė skiria stambias sumas vienuolynams ir bažnyčioms remontuoti, susenusiems vienuoliams duoda pašalpas, vienuolių aprūpina bažnytinėmis knygomis bei religine literatūra. Atstovybės personalas reguliariai lanko pamaldas. Vistai tam,

kad palengva įkeltų koją į vienuolynus, galėtų veikti jų gyvenimą ir prikišti savo agentų.

Polikarpo vadovaujamoji "religinė" sovietų misija specialiais raštais pasveikino Sirijos bei Armenijos bažnyčias ir padarė vizitų visiems provoslavų dignitorams Jeruzalėje ir Nazarete. Augstieji provoslavų hierarchai beabejo bolševikų žaidimą perpranta ir laikosi labai rezervuoti. Dėl to bolševikiniai agentai veikia smulkiosios dvasiškijos tarpe ir čia jų pastangos pasirodo ne be pasisekimo. Didžiausio pasipriešinimo rodo graikai, kurie Palestinos pravoslavijoje turį vadovaujantį vaidmenį, tad bolševikai, stengiasi išnaudoti tautinį momentą. Jie varo propagandą tarp krikščionių arabų, kurstydami, kad nušalintų graikus ir patys paimtų vadovybę iš savo rankas, nes jų čia dauguma. Arabams žada visokią paramą, tik su viena sąlyga, kad būtų lojalūs sovietinei misijai.

Šitos varžybos dar nėra baigtos. Bet jos būdingos ir idomios iš vienos pusės kaip pavyzdys, rodąs tęsiamas rusiškas tradicijas, o iš kitos kaip naujas metodas savoms ekspozitūroms užsieny daugini.

GI. P.

JT TAUPO

JT biudžeto komisija pradėjo ieškoti, kaip susiaurinti išlaidas, nes niekas daug mokėti nenori. JAV nori mokėti sekancias metus mažiau, reikalauja, kad savo įnašą padidintų S. Rusija. O ta, žinoma, spirsis. Komisija dėl to planuoja išlaikyti apskaičiavimus. Taip numatoma sumažinti automobilių skaičių. Vietoje 10 automobilių ir 17 šoferių numatoma palikti vos 1 automobilį ir 2 valgonus. Taip, esą, būtų sutaupyta \$50.000 per metus. Numatomi ir kiti apskaičiavimai bei tarnautojų sumažinimai. Tačiau bendras biudžetas vis dėlto numatytas net didesnis už šį metų — \$82.487.868. Be to, ateinančioji sesijoje numatoma prašyti, kad visos tautos paskirtų savo įnašus projektuojamoms naujoms įstaigoms, kaip Vaikų Fondas, Korėjos paramai bei atstatymui, Palestinos pabėgėlių fondai ir tt.

JT šio metu yra 4.013 tarnautojų.

— Johannesburg. — Premjeras Malan pagrasino, kad P. Afrika išstosianti iš JT, jei ši nesilaikysianti kėlusis į jos vidaus reikalus.

VAŠINGTONAS PRAKALBĖJO LIETUVIŠKAI

mis mintimis, tik angliškais žodžiais...

Štai, rugsėjo 19 d., Valstybės Departamentas Vašingtone išleido 69 puslapių "Baltąją knygą", kuri paskirta bolševikų "geriems darbams" aprašyti.

Knygelėje apkaltinama Sovietų Sąjunga už begalinį ruošimąsi naujam karui, tam tikslui naudojant milijonus darbo vergų. Gi tie vergai — sakoma — blogiau užlaikomi negu bolševikų koncentracinių stovyklų šūnes — kankinami sunkiausiais darbais, maitinami blogiausiu maistu ir išnaudojami tol, pakol miršta. Tai vadinama negirdėtu pasaulio istorijoje ir didžiausiu nusikaltimu, kurį patiesindami bolševikai begėdiškai pasauliui meluoja apie "didžiulius darbo tempus, apie laimingą ir gražų gyvenimą, apie įvairias "savanoriškas" soclenktynes ir pan.

Prezidentas Trumanas praneša, jog Sovietų kaltę dėl privertimų darbo stovyklų įrodančių dokumentų didžiulės bylos įteiktos Jungtinių Tautų Komitetui privertiamųjų darbų klausimui tirti, kuris susirinks posėdžio Genevoje gruodžio 14 d.

Prezidentas pabrėžia, jog tie dokumentai rodo, ką reikią gyventi žmonėms Sovietų Sąjungoje, valdant tą kraštą dabartiniais valdovais ir ką reikią Sovietų ekonominio ir politinio gyvenimo doktrina. "Baltojo knygoj" sakoma, jog, atsargiausiai duomenimis, šiuo metu S. Rusijos darbo vergų stovyklose esama 8-13.500.000 žmonių. Be to, kiti milijonai katorgininkų randasi satelitų kraštuose.

Neapkenčiama ir baisiausia pasaulyje Sovietų slaptoji policija — sakoma toliau — rekrutuoja darbininkus vergų darbams iš kriminalistų tarpo, politiška nepatikimų asmenų, pareiškusių bent mažiausį nepasitenkinimą bolševikiniu valdymu arba — užtenka ir to, — jeigu kuris užskaitomas "socialistiškai pavojingų". Be to, stovyklose esą itin daug paauglių vaikų, kurie taipogi dirba sunkius darbus.

Daugeliu atvejų darbo stovyklose atsiduria tokie žmonės, kurie bolševikų valdžiai yra "nepageidaujami". Tai esąs truputį "geresnis" atvejis. Kitais atvejais — "nepageidaujamieji" turi

būti iš karto "likviduoti" — rašoma knygoje.

Privertiamųjų darbų stovyklų kriminaliniai įniaimai, kurių procentas yra labai mažas, stovyklose turi visomet geriausius darbus ir dažniausia turi visišką valią terorizuoti politinius vergus, kurie turi pernešti baisiausias pažeminimas, didžiausią vargą, alkį ir nuoskaudas.

Išties žmonių masių nuolatini deportavimas iš gyvenamųjų vietų — Sovietų Sąjungoje esanti baisiausia gyventojų ryškė. Slaptieji sovietų policininkai (eilinio rango pareigūnams) augstesnieji duoda įsakymą deportuoti "nepageidaujamus... Dažniausia įsakoma atskirti šeimas: vyrą nuo žmonos, vaikus nuo tėvų ir pan. Tada įsakoma deportuoti mėsiesiems susikrauti atskirus bagažėlius, aiškinant, jog taip reikalinga "sanitarinės inspekcijos" tikslams...

NKVD yra labai "taktiška" — rašoma knygelėje. Vienas pabėgėlis, ištrūkęs iš to pragaro ir pasiekęs JAV, liudija, kad enkavedistai niekad nesako, ypač moterims, jog yra suimama. Kad išventgi "nemalonių scenų, kad negirdėti verkiančių vaikų balso ir tt. suimamai moteriai pasakoma: "Mes norime gauti iš tamtos truputį informaciją. Tai užtruks apie pusę valandos. Mes turime čia pat automobilį, kurio jūs nuvešite į raštinę ir atvešime atgal"...

Kiti pabėgėliai iš darbo stovyklų pasakoja, jog traukiniai, kuriais vergai vežami į paskyrimo vietas, didžiausius šalčių metu esti nekūrenami, todėl daugelis motinų netenka savo kūdikių, nes jie mirtinai sušala.

Privertiamojų darbo stovyklose vergai nuolat mušami, jiems duodamas pračiausias maistas, o jeigu jie bent kiek pasipriešina — karceris, šaltas vanduo su leda, rūsyje ar kitokios kankinimo priemonės. Maisto normos sargybinių šūnims esančios daug geresnės, negu kaliniams, kad daugelis kalinių, esą, gauda žiurkes barakuose, jas kepta arba verda ir valgo...

Šitai aprašomos Sovietų privertiamojų darbo stovyklų JAV vyriausybės specialiam leidiny. Taigi, Vašingtonas prakalbėjo "lietuviškai"... Pr. Alšėnas.

IŠ VISUR TRUMPAI

— Maskva. — Kinijos premjeras Čou En-lai rugsėjo 22 d. išskrido į Peipingą, o visa 8 asmenų delegacija dar liko Maskvoje.

— Londonas. — Prie arktikoje priversto nutūpti lėktuvo su 12 žmonių nutūpė pereitą antradienį JAV lėktuvas Albatros ir 3 žmonės atvežė į aviacijos bazę Grenlandijoje.

— Cherbourg. — K. Čaplinas dėl žinių, kad jam bus daroma kliūtis įvažiuoti į JAV pareiškė nusistebėjimo ir pasakė, kad po 6 mėn. jis grįšias.

— Vašingtonas. — JAV izdo sekretorius pareiškė, kad aukso kaina nebus keičiama — \$35 už unciją — ir draudimas privatiems asmenims laikyti aukso monetas taip pat nebus atšauktas.

— New Delhi. — Indijoje bugštajama, kad Pakistane ruošiamasi žiemos metu vėl pradėti karą su Kašmiro. Tam ruošiasi Azad vadovaujamos Pakistane sudarytos Kašmiro vyriausybės šalininkai.

— Fredericton. — New Brunswick provincijos rinkimus laimėjo konservatoriai, iš 52 gavę 33 vietas. Vyriausybę sudarys partijos vadas Hugh John Flemming.

— Otava. — Užsienų r. min. Pearson pareiškė, kad Kanada svarsto diplomatinę atstovybę praplėtimo klausimą ir kad numatoma atstovą paskirti į Ispaniją, kurio ten dar niekad nebuvo.

— Otava. — Kanados eksportas per šį metų 7 pirmuosius mėnesius prašo importą 197 milijonus dolerių.

— Otava. — Kanada iš Colombo plano sumų paskyrė 5 mil. dolerių Indijai kviččių nupirkti.

— Otava. — Kanados oro divizijos Europoje vadu paskirtas buvęs Kanados karinės misijos Vašingtone viršininkas H. Campbell.

— Regina. — Saskatchewanio švietimo ministerija paskelbė

viduriniąsias mokyklas įvedanti ukrainiečių kalbą kaip privalomą 9-12 klasmėms.

Tremtinių įnašas

Sackville mieste, New Brunswick, Enamel and Heating Products Ltd. firma, minėdama savo šimto metų gyvavimo sukaktį, išleido jubiliejinį leidinį, kuriame pažymi, kad tarp kitų laimėjimų keturiuose Atlanto pakraščio Kanados provincijose žymų įnašą padarė ir DP.

Esą, Halifaxe šiuo metu augstai stovi Muzikos mokykla, nes ten įsikūrę Latvijos operos ir baleto žymios pajėgos, atvykę Kanadon 1948 m. kaip DP.

Ką daro šnipai

Specialių įstaigų žmonės neabejoja, kad Kanadoje yra Sovietų šnipų tinklas, tačiau šiuo metu jis turis uždarvini ne tiek rinktį žinias apie kariuomenę bei ginklavimąsi, bet veikia netiesioginiai. Jo pirmas uždavinys pakirsti Kanados ekonomines ir demokratines pajėgas, o be to, paruošti įkadrų karo meto sabotazams įvykdyti.

Poliomelytis Kanadoje

Poliomelytis šiais metais reišiasi labiau vakarines Kanados provincijas. Susirgimų buvo: Saskatchewan 716, Albertoje 476, Br. Kolumbijoje 316, Manitoboje 196. Iš viso susirgimų buvo 1690. Mėrčių buvo 114 — Saskatchewan 41, Albertoje 37, Br. Kolumbijoje 21 ir Manitoboje 15.

Izraelis sutarė su Vokietija

Izraelio kabinetas nutarė priimti iš Vokietijos už žydams padarytus nuostolius \$822.000.000. Užsienų r. min. skrenda į Liuksemburgą pasirašyti su kanceliariu Adenaueru sutarties. Vokiečiai sutiko sumokėti per 12 metų \$715.000.000. Dar \$107.000.000 pridedami pagal privičių žydų reikalavimus. Mokama bus prekėmis, tarp kitko išardomais namais ir ž. ūkio bei irigacijos įrengimais.

BRITŲ PULKININKAS HITLERIO GENEROLAS

Prieš kurį laiką viename anglių laikraštyje pasirodė nuotrauka grupės medžiotojų. Juos išvardinant, ten paminėtas ir pulkininkas Alexander Scotland. Bet jis ten neatpažįstamas — jo ydeidas "netyčia" uždegtas rankos. Nes tai žmogus iš tų, kurie nesiduoda fotografuoti.

Visuomenė apie pulk. Scotland beveik nieko ir nežino. Bet savo metu jis pora dienų buvo visos žurnalistų minios centre ir vis dėlto iš jų išsprūdo, kaip ir atsirado nežinomais keliais.

Tai buvo Venecijoje, kai sąjungininkų teismas teisė feldmaršalą Kesselringą. Byla užsigtė, advokatai ir teismas nagrinėjo tūkstančius dokumentų, o žurnalistai snūduriavo ir kavinėse laiką leido. Bet staiga visų sujudė, kai liudytojų atvyko anglių pulk. Scotland. Jis pateikė visą eilę dokumentų labai švelninančių Kesselringo padėtį. Prokuroras su žypsena paklausė, o iš kur pulkininkas visa tai žina, kur jis gavo tuos dokumen-

tus. Atsakymas buvo pritrenkiantis sensacingas: "Karo metu aš buvau vienos vokiečių divizijos Italijoje generolas ir priklausiau Kesselringo štabui".

Žurnalistai šoko gaudyti pulkininką, bet retai kuriam pasisekė jį ir pamatyti. Kitą dieną jis vėl pasirodė teisme, o po to išnyko be pėdsakų. Žurnalistams nepasisekė jį net nufotografuoti, nes teisme buvo uždrausta, o kitur jo nesugavo.

Kasgi tai per asmenybė?

Paslapstis. Tik iš kažkurio nediskretiško šaltinio, išdavusio jo paties laikuriuos pasisakymus, yra žinoma vien jo gyvenimo schema.

Prieš Pirmąjį Pasaulinį karą jis katedų korpuso sveikatos suimtais pasitraukė vienas kareivis. Po kelių mėnesių vienas vokiečių kilmės anglas bajoras įstojo į vokiečių kariuomenę. Kaip pavyzdingas karys, jis greit avansavo ir niekas nežinojo, kad tai Britų Intelligence Service agentas. 1919 m. iš kari-

nės tarnybos jis pasitraukė ir grįžo į Angliją. Kokią misiją I. P. karo metu jis atliko, niekas nežino.

1935 m., kai Hitleris jau kūrė armiją, Scotland vėl atsirado Vokietijoje ir pradėjo naują karinę karjerą. 1939 m. buvo pakeltas generalmajoru. Į karo pabaigą jis pateko Kesselringo štabo ir kaip energingas karys buvo įgavęs jo pasitikėjimo. Jis niekad nebuvo įtartas ir visiems tebėra paslapstis, kaip jis galėjo perduoti reikalingas žinias britams. Bet jau yra paaiškėję, kad jis buvo priejėjęs prie vokiečių atominių tyrinėjimų ir kad kaip tik pagal jo žinias kelis kartus buvo bombarduota Peenemunde. Karui pasibaigus jis sugebėjo dingti be žinios, niekieno nepastebėtas, nei į belaisvių stovyklą nepatekęs ir štai vėl pasirodė anglių slapstosios tarnybos karininko uniformoje. Bet jo dviguba rolė jau baigta. Naujosios Vokietijos generolu jam jau beabejo nebeteiks būti.

BALIO SRUOGOS KAZIMIERAS SAPIEGA

Didelė yra problema, kaip santykių gyvenimišką tikrovę ir poeto skelbiamą tiesą. Vienas kūrėjas savąjį mintų bei jausmų skelbia savo fantazijos sukurtoje aplinkoje, kitas istoriniame fone, operuodamas istoriniais įvykiais ir asmenimis. Pastaruoju atveju reikalingas susikomplicuoja, nes visuomenėje pasireiškia noro kūrinyje ieškoti ne vien literatūrinių vertybių, bet ir istorinės tiesos. Tokie reikalavimai kartais net naudojami kaip priemonė istoriniams įvykiams patvirtinti, ju ištraukus spausdinamos chrestomatijos, patys veikalai reikalauja moksliniam kūrėjui pasiekti taikliai pagauti epochos pulsą, užfiksuoti epochos tikruosius bruožus. Suprantama, literatūrinė vertė nuo to nepriklauso, tačiau antrinės šitokio kūrinio funkcijos susiaurėja ir literatūrinėje kritikoje neturėtų būti išleistos iš akių. Ne kiekvienas literatūriškai vertingas kūrinys gali būti vertinamas lygiai augstai ir epochos dvasios bei įvykių pynės atvaizdavimo atžvilgiu.

Balys Sruoga ir istorinius siužetus pasuko su „Milžino Paukščių“ ir „Radvilų Perkūnu“. Berods, istorikai tai geriausiai pavyskė kūriniui. Milžino Paukščių meje, tiesa, kūrėjas yra didelėje Dlugosio bei jo parafrazuotojo Szajnachos įtakoje, bet įveda ir tikrai lietuviško tinko, nugaraukį palikdamas seną. Tenai kūrėjui, žinoma, lengviau, nes epochos gyvenimiškosios smulkmenos istorikai yra nežinomos, tad daugiau laisvės. Radvilų Perkūne taip pat mažiau pavojų išsiskirti su istorine tikrove, nes operoje epocha pavaizduojama ne tiek libretto žodžiais, kiek pašatymu. Tuo tarpu trečiajam kūriny „Kaz. Sapiega“, pavadinant „istorine kronika“, siužetą paėmus iš gerai žinomų epochos, iš kurios yra išlikę daugybė šaltinių, įvedus istorinius asmenis, kurių vaidmuo įvykiuose ir charakteriai yra gerai žinomi, pavojų nutolti nuo istorinės tiesos labai padidėjo. Autoriui teko labai dažnai naudotis licencija poetica ir vaizdas išėjo ne istorinis, bet toks, koks buvo reikalingas autoriaus pagrindinei idėjai išreikšti — nemariajai Lietuvai, padarant šios idėjos reikšėjais tokius asmenis, kurie tokiais toli gražu nebuvo.

Literatūrinė Balio Sruogos „Kazimiero Sapiegos“ vertė beabejotai glūdi jo sugebėjime reikšti savąjį mintį tiek visa veikalų kompozicija, tiek sceninėm įtampom, tiek žodžio galia, atskiruose monologuose keliančia šūprą. Šių veikalų savybių na-

grinėti nedrįsčiau, tai jau literatūros kritikai bei teatro kritikai. Tačiau visi, kas iki šiol apie šį kūrinių rašė, pridedant prie „Terros“ leidinio pradeda J. Blekaičio studiją, bereikalo rašo, kad čia ir K. Sapiegos laikų epocha bei asmenys istoriškai atvaizduoti. Toli gražu ne. Istorikai tikrų charakterių tėra vos keletas, ir tai dažnai jie pastatomi į neistorišką aplinką. Ir tai neišvengiamai, nes ir jie suvedami į bendras scenas su Sruogos, bet ne istoriškoms asmenybėms, nors ir vadinamomis istoriškais vardais. Istorikai neišlaikytą nei chronologinę įvykių raidą, o buities scenos daugiau primena istoriškų 18 a. pabaigos, bet ne 17-18 a. sąvartos vaizdus. Matyt, paveikė lektūra iš vėlyvesnių laikų, iš kurių ištikrųjų turime daug daugiau medžiagos negu iš 100 metų ankstyvesnio laikotarpio.

Ką autorius skaitė ruošdamas rašyti, nežinau, bet aiškiai matyti įtaka Justino Narbuto. Tai emeritas pulkininkas, kuris specialiai Sapiegų pasamdytas parašė jų šeimai reabilituoti skirtą 2 tomių veikalą „Dzieje wewnęznie narodu litewskiego za Sobieskiego i Augusta II“ (1842). Ir Sruoga laikosi Narbuto tezes, kad Sapiega vadovavosi valstybiniu interesu, kad bajorija buvo per daug išdykusi ir nemoralinė, tik Sruoga, vietoj Narbuto bajoriškų valstybinių Sapiegos patriotizmo, įveda tautinį lietuvišką, surasdamas jam antrininką kun. Malakausko asmeny. Atrodo, kad Sruogos gal ir skaitė T. Sierpuzowskio darbais „Pierwsza proba reformy politycznej w Polsce“, bet aiškiai nekaita rimčiausia studija apie to meto įvykius, tai L. Powidaj „Wojna domowa Sapielow z szlachta litewską“, o taip pat Zawišio ir paties veikalo veikėjo Višnioveckio atsiminimai. Kiek žinau, Sruoga nepasisekė gauti ir vieno studento neblogą diplominio darbo apie tuos įvykius, nors tas darbas turėjo būti universiteto archyve. Jo nesurasta!

Atrodo, Narbuto įtakoje Sruoga Sapiega išveda lietuvių patriotų, nors ištikrųjų tai buvo eilinis magnatas, didelis savanaušis, ne vieną kartą mokėjęs gražiai kalbėti už svetimus pinigų, despotiškas, lygiai kaip visi magnatai, niekines smulkiosius bajorus, savo galią prieš karalių rodes ne vedamas kokio valstybinio intereso ar idėjos, bet iš didybės. Ir ištikrųjų ne jis buvo ano meto Sapiegų politikos galva, bet jo brolis Benediktas, Lietuvos iždininkas, kuris Sruogos visai neišvengiamai scena, vietoj jo paleidiant tikrai simpatizingą hetmoną sūnų Mykolą, kuris ištikrųjų ankstyvesniuose įvy-

kiuose nei nedalyvavo, nes tebebuvo Vienoje, imperatoriaus dvare. Peranksti išvestas į sceną ir Višnioveckis, kai tebebuvo mamytės globojamas sūnelis. Priešlaidą, kad Sapiega taikė į sostą, istorikai yra visiškai netikra, lygiai, kaip Marysenkos planas už jo ištektę. Sapiegos niekad nebuvo tokie galingi, kad būtų galėję galvoti apie sostą. Jie jau buvo naujokai didžiųjų tarpe, tik naujai iškilusi šeimai. Be to, Sruoga be jokio pagrindo Sapiegą pavadina imperijos kunigaikščiu. Ištikrųjų Sapiegos kunigaikščiais pradėjo vadintis vėliau, bet ne imperijos, o Lietuvos-Gediminaičių. Jau po Kaz. S. mirties jo giminaitis Jonas, būdamas kancleriu į Lietuvos Metrikos archyvą įkišo padirbtą dokumentą, kuriuo vėliau buvo remiamasi jų šeima kildinant iš Gediminaičių. Kalbamųjų įvykių metu jie dar nesivadino kunigaikščiais.

Karalienė Marysienka yra gal istoriškiausias charakteris visame veikle. Bet jos bruožai beabejotai paimti iš Waliszewskio monografijos apie ją. Tik bereikalo dar prikirstas jai noras vėl ištektė už karaliaus. Ji ištikrųjų buvo prancūzių agentas ir jų naudai visas savo intrigas pynė. Jos santykiai su sūnu Jokūbu buvo tikrai blogi, ji buvo pirmasis priešas savo sūnaus kandidatūros į sostą po tėvo mirties, bet

Lituanistinių studijų reikalai

Prie Otavos universiteto viešiojo Pietų ir Rytų Europos Instituto rėmimo nuo šių mokslų metų pradžios atidaromas ukrajinistikos skyrius, kuriame numatoma dėstyti tuos pačius dalykus kaip ir Slavistikos Institute Montrealio universitete, būtent ukr. kalbą, bei literatūrą ir ukr. kultūrą bei istoriją. Seminarai numatomi vakarais, kad galėtų lankyti ir dirbantieji. Jei atsirastų pakankamas skaičius studentų, norima įkurti to paties instituto skyrių Toronte. Numatytas mokestis: \$5 įsirašymo ir po \$10 už valandinį kursą — semestru. Juridinė pusė sutvarkyta: baigusieji galės gauti bakalaurų, magistrų ir daktaro laipsnius, kurie bus duodami Otavos universiteto vardu. Slavistikos Institutas duoda tuos pačius laipsnius Montrealio universiteto vardu. Ten tarp kitko skelbiami kursai, apimant ir kai kuriuos lituanistinius dalykus.

Kanados universitetuose įvesti betkuri kursą formalinių kliūčių nėra. Reikia tik, kad susirastų minimalinis skaičius klausytojų — 15. Jei atsirastų norinčių studijuoti lituanistinius dalykus, ir Lietuva su atitinkamu Kanados beabejo, galima būtų ir tai įvyk-

tas Jokūbas — filosofas juokdarys jau tik Sruogos kūriny. Jo vedžiojimas po Lietuvą visiškai neistoriškas. To ne tik nebuvo, bet ir negalėjo būti. Kad lenkas švaistytųsi Lietuvoje ir net su karais įsiveržtų į vyskupo rezidenciją, anais laikais buvo neįmanoma. Ir niekas to nebūtų galėjęs daryti, ypač dar ruošdamas kandidatų į sostą. Be to, Jokūbas Sobieskis išsina vyras kaip reikia, karys, o buvo invadas, kūno defektus slėpęs ir linijas tiesines gorsetais.

Visiškai blankus yra Raseinių šeimos vaizdas. Tai fragmentiškas iš šeimelių gyvenimo maždaug 100 metų vėliau, o kai kurie bruožai stačiai paimti iš Karolio Radvilos „Panie Kochanku“ išdaigų 18 a. gale. Ypač Oginskis ant bakcos vyno! M. Sapiegos lūpas idėtas posakis kviečiant eiti į bažnyčią šeimeliuoti — „Galešit nubalsuoti, kaip norit“ — rodo, kad autoriaus neišsiaiškinta šeimelių tvarka. Juk ten niekad nieko nebubalsuodavo. Visą priimdavo „vienbalsiai“ — besipriešinančius išsėsavo ir usrašydavo aktą, o jei dalis išsėdavo kitur ir surašydavo kitą, tai teisėtai buvo laikomas tas, kurį pasirašydavo pavieto augstieji pareigūnai. Kiek dalyvavo kurioje pusėje bajorų, buvo nesvarbu.

Dar blogiau yra su III veiksmo II paveikslu — elekcijos scenomis Volios kaimo laukuose prie Varšuvos. Čia viskas taip suka-

(Nukelta į 7 psl.)

dyti. Tik reikėtų pakviesti keletą lietuvių profesorių. Tad planuojant lietuviškos augštojo mokslo įstaigos sukūrimą, kanadiškosios galimybės neturėtų būti išleistos iš akių.

Montrealio Slavistikos Instituto pereinantis mokslo metais bandė garsintis ir lietuvių tarpe, kviesdamas studentus įsirašyti, primindamas galimybę sukurti atskirą lituanistinį skyrių. Tuo tarpu tai yra tik pastangos kaip nors padidinti studentų skaičių, nes tame institute, sukurtaime lenkų pastangomis, kaip tik mažiausia studentų lenkų — daugiausia ukrainiečių ir slovakių — bei čekų. Jei lietuvių prie jo bandytų glaustis su savo atskiru skyriumi, instituto vadovybė neturėtų būti nepalanki, nes padidėtų instituto studentų bendras skaičius. O tai yra lemiamas dalykas instituto išsilaikymui.

Dabartinės sąlygos, atrodo, lietuviams tai būtų parankiausia galimybė sava augštojo mokslo įstaigai suorganizuoti. Klausimas tik ar atsirastų nors pora dešimtų studentų ar laisvų klausytojų, norinčių lituanistinius dalykus studijuoti ir grįžti į Lietuvą su atitinkamu Kanados universiteto lituanisto laipsniu.

Iš kultūros ir knygų pasaulio

Dailininkas Al. Šepetys, gyvenęs Edmontone, Albertoje, kur turi „Shepy Art Studios“ yra pakviestas dalyvauti pasaulinio masto konkurse Halmark Galerijoje Niujorke. Konkursas įvyks prieš pat Kalėdas, bet kūrinių turi būti susijusių jau rugsėjo mėn. Kiekvienas dailininkas gali į konkursą siųsti tik akvarelės darbą. Į konkursą yra pakviesti Vakarų Europos ir abiejų Amerikų dailininkai.

V. K. Banaitis pasiryžęs visas jėgas atiduoti kūrybai, ne dodeliui, ir todėl savo valią išsėsdamas lietuviškų dainų šimtinę. Ksav. Strumskis, vienas iš likusių Amerikos lietuvių kultūrininkų, paskelbė naują dalyką — Banaitis rašė operą „Juratė ir Kastytis“. Strumskis, pats būdamas „Lietuvių Kultūros Namų“ valdybos Niujorke nariu, įeškas mėcenatų, kurie suteiktų Banaičiui galimybę kurti sumedami jam nors \$80 į mėnesį. Girdėjom apie tokio Kultūros Fondą, atsirado idėja steigti organizaciją „Lietuvių Kultūros Namų“, kuri sudarytų sąlygas lietuviškai kūrybai, bet susilaukė opozicijos iš žymių Lietuvių Bendruomenės pareigūnų, manančių, jog tai ardytų dabartinio lietuvių susiorganizavimą Amerikoje tvarką. Ne vienas Banaitis reikalingas paramos „kapitaliniam muzikos veikalui parašyti“. M. Biržiška renka aukas, kad lietuvišką mokslo veiklą surašytų. Yra ir daugiau. Ar ne laikas būtų pagalvoti apie šitokios organizacijos greitesnį organizavimą?

A. Vanagaičio biografiją ruošia išleisti J. J. Bačiūnas, ją redaguoja V. Alantas. Įvairūs asmenys yra paprašyti parašyti atsiminimų.

Kun. W. C. Jaskiewicz, S.J., lietuvis, kilęs iš Bostono, paskirtas Fordham universiteto Niujorke Institute of Contemporary Russian Studies direktoriu.

Gauting Staate Sanatorium lietuvių kreipėsi į Spaudos B-vę „Žiburiai“, prašydamai nusiųsti jiems naujai išleidžiamų knygų po vieną egzempliorių. Ką turėjom, pasiuntėm. Prašo dar Axel Munthe, San Michele II dalies, kurios, deja, neturime.

Gauting sanatorijoje šiuo metu yra 75 lietuvių ligoniai. Jie turi savo biblioteką. Biblioteka esanti gražiai sutvarkyta ir ligoniniai ją labai brangina. Rašo, kad atėjus laukiamai dienai, biblioteką perkelsią į brangesnės tvlynės Lietuvos atkursimas sanatorijas. Būtų gražu, kad ir daugiau kas, taip pat ir kitoms sanatorijoms pasiųstų knygų. Jų adresas: I. Vaivada, 13b, Gauting, Staatliche Sanatorium, Germany.

Sp. B-vė „Žiburiai“.

Vasario 16 gimnazijos mokiniai tarpe yra susidarius gražus tautinių šokėjų būrelis, bet, deja, dauguma mergaičių neturi tautinių rūbų, taip kad visas mūsų tautinių šokių grožis neišryškina mas ir margai apvilktai šokėjų grupei visai neįmanoma pasirodyti viešai. Gimnazijos vadovybė yra susirūpinusi įsigyti gimnazijai nors keletą tautinių rūbų komplektų, kuriuos galėtų skolinti savo mokiniams ir mokymams viešų pasirodymų metu. Be dosnios mūsų tautiečių paramos šitas projektas irgi neįvykdomas.

Vokiečių darbo birža nutraukė keturiems neetatinams mokytojams pašalpų mokėjimą, aiškinama, kad jie yra dirbantieji. Tokiu būdu šie mokytojai nustoją bet kurio pragyvenimo šaltinio ir jais turi gimnazija pasirūpinti.

Pradžios mokyklų Vokietijoje yra 4 su 86 vaikais: Wehnene, Diepholze, Memmingene ir Miunchene. Augustdorfe, Geesthachte ir Neustadte veikia vargų mokyklos su 37 vaikais. Lietuviški vaikų darželiai yra Wehnene ir Neustadte. Pastangas praplėsti vargų mokyklų tinklą trukdo tėvų menkas tautinis susipratimas, iš dalies mokytojų stoka ir geografinė dislokacija. Visose lietuviškose švietimo institucijose dabar yra 273 mokiniai. Mokykloms išlaikyti Krašto Valdyba platina Vargų Mokyklos ženklelius.

Iš turimų knygų atsargų buvo sukomplektuoti ir apylinkėms išsiuntinti 60 knygynėlių, iš viso su 2700 knygų. Sudaryta Centrinė biblioteka iš buv. Kybartų gimnazijos bibliotekos likučių ir tremtyje išleistų knygų — iš viso 1356 knygos. Tėvo Bernatonio ir

p. Venclausko pastangomis vaikams suroštos vasaros stovyklos, kuriose stovyklavo britų žpnoje 170, o amerikiečių zonoje 90 vaikų.

Vek. Kr. Vald. vokiečių kalba leidžiamas biuletenis informuoja Vokietijos visuomenę apie Lietuvos bylą, lietuvių tremtinius, lietuviškų organizacijų veiklą ir stengiasi tą visuomenę palankiai nuteikti lietuviškiems reikalams. Biuletenis siuntinėjamas laikraščiams, svarbesiems vokiečių pareigūnams bei asmenims, kuriems toji medžiaga gali būti aktuali. Pasinaudoja juo ir radiofonai.

L. op. sol. J. Augaitis spalio 19 d. koncertuos Filadelfijoje per V. Krėvės 70 m. sukakties minėjimą, o spalio 20 d. amerikiečių Paulsboro Moterų klube, kur pakviesta specialiai lietuvių dainoms. Spalio 26 d. dainuos Wilkes Barre, Pa., liet. bažnytiniam koncerte.

Vytėnis Damašius, 12-metis prof. Damašio sūnus, „Big Wheel Club“ paskelbtam konkurse rašinio „Kuo aš norėčiau būti“, laimėjo pirmą premiją. Septinto skyriaus mokinys pasisakė noris būti architektu, kad grįžęs galėtų padėti atstatyti sugriautą Lietuvą.

Varšuvoje yra kuriamas Ad. Mickevičiaus ir Slovackio muziejus. Jau esą sukaupta eilė rankraščių, dokumentų, pirmųjų jų įveikalų laidos, portretų, Mickevičiaus pomirtinė kaukė ir tt. Dokumentų tarpe esą ir pažymėjimas apie Mickevičiaus baigimą mokyklos Naugarduke. Muziejus bus senamiesčio aikštėje.

Spaudos platinimo biuras įsteigtas Apartado nac. 2336, Medellin, Columbia.

Redakcijai prisiūsta

Prof. M. Biržiškos „Lietuvių tautos kelias“ jau išleido „Lietuvių Dienų“ leidykla. Kaina \$3. Kreiptis į leidyklą: „Lietuvių Dienos“, 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Balys Sruoga. Giesmė apie Gediminą. Dailininko Viktoro Petravičiaus iliustracijos. Išleido knygų leidykla Terra, 748 W. 33rd Street, Chicago 16, Ill.

Šiai knygai Balys Sruoga panaudojo gražiąją legendą apie Vilniaus miesto įkūrimą, talentingai atkurdamas mūsų ūkanos beskestančią praeitį. Dailininko Viktoro Petravičiaus rimti darbai jį daro leidiniu, kuris turėtų būti mielas kiekvienoje mūsų knygos lentynoje. Knygos formatas didelis. Tiražas 700 egz., iš kurių 100 egz. numeruoti. Kaina 2 dol.

Naujam „Lietuvių Dienų“ numerį telpa apie 40 nuotraukų iš lietuvių gyvenimo JAV ir kituose kraštuose. Puikų vaizdų iš Čikagos, Detroito, Clevelando, Bostono, Brocktono, Gary, Ind., Los Angeles, Calif., Miami, Florida, ir net Argentinos ir Brazilijos lietuvių gyvenimo. Viršelyje — lietuvių su trispalve Čikagos gatvėse. Šiame numeryje rašo: J. Vieksnys, Atomo kelias; Adlai Stevenson kalba; J. Bertulis, St. Šmukus davė antausį; A. St. Zvangelis, „Lietuvos atsiminimų“ radio valanda; M. Katiliškio novelė Duobkasiai; Maršalo Manerheimio atsiminimai; angliškoje dalyje: Milton C. Stark, Lithuanian Journalism; V. Adoniš, The Poet's Portrait; St. Zobarsko novelės vertimas ir kit. Priešintus savo adresą, vienas egz. siunčiamas susipažinimui nemokamai. Metinė prenumerata \$3. Administracijos adresas: „Lithuanian Days“, 9204 So. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Ateitis, 1952 m. Rugsėjis, Nr. 7, 145-168 psl.

Turiny: dr. A. Damašius, Jūs ryžtės sustiprėti; P. Jurgėla, Laisvės, ryžto ir vyriškumo simboliai; Alb. Baranauškas, Mergaičių logika; A. Kleiva, MIE, Menas ir dorovė; bent 4 strp. ispūdžių iš vasaros stovyklų; N. Bogutaite, Vakarų stovyklė; daug įvairių smulkesnių dalykėlių, pagaliau Sportas, Kreivos šypsenos, Darbai ir žmonės, Placiamė pasalyje. Numery 20 iliustracijų.

Žurnalo prenumerata metams \$4. Adresas: 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N.Y., USA.

Current News on the Lithuanian Situation, Vol. IX, Nr. 4 (118), July-August 1952.

Turiny: Vasario 16 minėjimo medžiaga, diplomatų susitikimas Londone, Williamsburgo deklaracija, knygos ir straipsniai.

Lietuviškų dainų rinkinėlis, 1952 m. Dayton, Ohio, 39 visuotinio Vėjų seimo ir 40 m. organizacijos gyvavimo proga išleido Liet. Vėjų Daytono 96 kuopa, 12 psl., 38 dainos.

Knights of Lithuania — 39th National Convention, September 11-14, 1952, Dayton, Ohio, 64 psl. Muzikos Žinios, Vol. XII Nr. 8 (139), 1952 m. rugpjūtio mėn. 57-64 psl.

Skautų Aidas, 1952, rugsėjo mėn., Nr. 9, 24 psl.

Kolumbijos Lietuvis, Nr. 6, 1952 m. Gegužės-Liepos mėn., 109-136 psl. Gražiai iliustruotas žurnalas, leidžiamas ir redaguojamas kun. M. Tamošiūno, saleciečio, Medelline.

GIOVANNI PAPINI

Miego priešas

NIEKAS iki šiol nenorėjo teikti rimtos reikšmės daktarui Schlaf — ne rašytojui Johannes Schlaf, bet Georg Schlaf, vadinamam amžinu išbūdeliu. Laikraščio redaktoriai atsisako talpinti kiekvieną jo straipsnį ir niekada jis nebuvo prašomas suteikti interviu; medicinos akademija atmetė tris jo pranešimus apie miego ligą, ir neskaityti jo draugai, kuriuos jis sugebėjo išlaikyti, kalba apie jį su pašalpa, tikrumoje patenkinti ir išsidūs, galėdami iš arti pažinti „keistą žmogų, savotišką tipą, idomų maniaka“.

Vienas iš jų aną dieną man pasiūlė, kad jį palydėčiau pas daktarą Schlaf.

— Mielai, eikime! Bet išpėkite jį, kad aš nesu iš to medžio, iš kurio daromi konvertitai, nes aš mėgstu miegą ir tai daugiau nei priderėtų.

— Nesvarbu tai, — atsakė anas. — Jūs pamatysite būtybę, kuri nėra banališka. Jis dūksa dėlto, kad esąs perdidelis genijus. Reikia pakęsti jo charakterį, kuris yra angelo ar velnio, pakaitomis ir be perdėjimo — ir dar atsiminti, kadd jau treji metai kaip jis nėra sudėjęs akių.

Rytojaus dieną, ilgiau nelaukdam, mes prisistatėme pas daktarą Schlaf. Moteris, kuri mums atidarė duris, pasakė, kad daktaras kaip tik esąs namie ir pakviest į saloną. Pirmiausiai mes išgirdome smūgį ir vieną kambario sieną, po to dviejų balsų garsus, vieną energią ir moterišką, kitą vyrišką ir mieguistą, kuris atsi- replikavo; bet daktaras kiek vėlinosi pasirodyti. Jis gyveno, kaip daugelis čia, vienoje šeimoje su pensijonu, ir kambarys, kuriame mes laukėme, buvo vienas iš tų salonų „biaraus skonio“ dėl vizių, — tokių, kurie sunkiai duotųsi naujai sukurti, bet kuriems panašūs randami beveik visuose buržuazijos namuose, apstatyti baldais prieš trisdešimt ar keturiasdešimt metų; konservatyri, vidutinio laumo šeimų. Dideli foteliai, uždengti nėriniais ant atsi- lošimo, stulais remiamas augsta veidrodį, žibalinė lampa ant juodos kolonėlės su pauksintu antstatu, apskritas stalas su porcelano vazonėliais klumpės ar gūbės formos, ant sienų menkavertės muziejų paveikslų reprodukcijos, gelės pietos kažkokios anų dienų tetos iš Dievo mėsės, Walter Scott peizažai su tiltu ir pilimi, viename kampe rožinio gipso kolona, ant kurios uždėta apdaužyta vaza. Nieko ten nestokojų, net vilna išsiuvinėtos pagalvėlės, kuri šiuo kartu vaizdavo kudių šunį kraujo raudonumo fone, be nasrų ir iškarpyta uodega. Į šios rūšies saloną aš niekada negaliu įkelti kojos gyvai neapgalėdamas, kad nesu apsiginklaves bidonu žibalo ir dėžute degtuko — bent tada, kai manęs iškart neapima kvailas noras pabėgti. Bet aš turėjau susivaldyti iš pagarbos savo draugui ir daktarui Schlaf.

Šis pastarasis pasirodė neužilgo, visiškai ramus ir gana gražia italų kalba atsispašė, kad turėjome jo laukti. Mūsų draugas sura-

do keletą frazių kalbai pradėti, o po to pretekstą palikti mus vienus. Neturėjau nė mažiausio vargo ištraukti žodžius iš puikaus daktaro burnos. Kada mes buvome visiškai išsėmę neišvengiamą seriją įžanginių frazių, kuriomis įprastai užsimegza pokalbis tarp svetimšalio ir italo („Kiek laiko, kaip jūs gyvenate Italijoje? — Ar turite bičiulį Florencijoje? — Bet jūs nuostabiai puikiai kalbate itališkai! ir tt.“), daktaras Schlaf šypsodamasis sakė: „Jūs neatėjote, aš esu tikras, kad pasižiūrėti į mano veidą, kuris tikrumo nėra gražus, bet pažinti mano idėjas, arba geriau, mano idėją. Jums bus buvę sakytą, kad aš esu beprotis: aš nesigiriu juo esąs. Deja, aš nesu beprotis, bet kankinys. Aš dirbu dėl visų žmonių — dėl jūsų paties, pone — ir kaip atlyginimą aš negaunu nieko kito, kaip inderferentiškumą, pajauką ir šmeižtų! O nežiūrint to, aš esu žmonijos atpirkėjas ir aš noriu būti jos išgelbėtojas. Aš negaliu paaukoti savo kraujo, bet aš aukojau savo smegenis ir savo naktis. Aš nemiegio, nes aš nenoriu miegoti. Aš noriu panaikinti lovą, aš noriu padvigubinti žmonių gyvenimą, aš noriu vieną sykį, pagaliau, padaryti galą šiai kasdieninei gėdai: miegui! Jūs taip pat, aš įsivaizduoju, esate iš tų, kurie miega, ir nežinia kiek valandų? ...

— Daug, mielas daktare, daug.

— Ir jūs neaučiote jokio priekaišto? Ir jūs neraustate pagalvojęs, kad visa ši jūsų gyvenimo dalis darosi kaip kad jos visiškai nebūtų, kad jūs pereinate į stovį artimą mirčiai, į tingų augmenį nesąmoningumą? Ar jūs, pagaliau, nepagalvojate, kad miegas užima (būkime optimistai), trečdalią egzistencijos ir šėsių dešimtų metų gyvenimas tikrumoje susiveda į keturias dešimtis? Na, ir! Mes buvome pajėgūs pakeisti žemės veidą, o būsimieji nepajėgūs pakeisti mūsų pakrikusius pročiū? Nes miegas, išdėmėkies gerai, yra žemos rūšies ir pavojinga yda, priešinga žmonių giminės orumui ir jos tikriems reikalams. Nesiduokite suvedžiojami gydytojų prakalboms: miegas nėra būtinas. Šitas nervų poilsis, apie kurį kalba neurologijos šarlatonai, jis yra pasiekiamas kitomis priemonėmis: aš apie tai kalbėjau, tai yra mano reikalas. Miegas yra niekas kitas, kaip laiko eikvojimas, barbarija, nuolatinis praskalvumas žmonijos progreso įstatymui. Palikime jį gyvuliams, kurių vienintelė mintis yra materialinis gyvenimas, bet atsakykime žmonėms, nes jie ant šios žemės turi atlikti misiją, atsiekti tikslą.

Kodėl tada mūsų veiklai uždėti tą kasdieninę pertrauką? Kodėl mums kasdien nusileisti į tokį stovį, kuris mums teiktų pasibaisėjimą, jei mūsų iprotis nebūtų mūs padaręs jam artimes? Pagalvokite apie mano trečdalią įstatymą ir jūs pamatysite, kad darbas ir progresas, žmonijos padarytas per trisdešimt metų, galėjo būti atliktas per dvidešimt. Ir jeigu, pavyzdžiui, būtų buvę pradėta mano reformos pritaikyti 1800 metais, mes šandien jau būtume pasiekę civilizacijos augstį ir laipsnį, kuris bus pasiektas 2012, būtume visu šimtmėčiu priekyje.

Jokis darbas neturi būti pertraukiamas nakties. Urvinio žmogaus laikais sutenų priartėjimas dar buvo praeinantis pasiteisinimas, bet šandien, su mūsų naftos šuliniais, akmens anglių kasyklomis, elektros instaliacijomis, tamsa nebeteri mums įvairių baimės. Mes nebeterime daugiau teisės žudyti mūsų laiką. Dirb-

tuvės bus atviros diena ir naktį, ir pagamins daugiau; namas ar pastatas, kuriam pastatyti imami metai, bus baigtas per šešis mėnesius; o išmokstama bus per ketverius metus tai, kas reikalavo aštuonerių metų studijų. Turtai augs, mokslo progresas bus daug spartesnis ir mes nežudysime mūsų gyvenimo nei vienos minutės, nei vieno atomo mūsų galių.

Atėjo laikas, kad mes perkeistume mes pačius: srovė mus jau nesa ir ženklai regisi. Gydytojai šandien nebesitenkina gydymai ligonius, jie ieško pagdytoji ir tai, kas iki šiol buvo laikoma gera sveikata. Daktaras Rabin mus išmokė nebegimdyti vaikų, daktaras Guelpa mus moko meno nebevalgyti, aš gi daktaras Schlaf, aš pagaliau jus išmokysiu daugiau nebemiegoti.

Miegas, kaip gašlamas ir apsirijimas, yra viena mūsų egzistencijos ydų. Jis yra, taip norėčiau išreikšti, tinginystės gašlamas. Mes miegame daugiau nei yra reikalinga, o ir pats reikalingumas gali pranykti. Pagaliau mes visi galime konstatuoti piktą miego įtaką mūsų inteligencijai. Kas daug miega, toli gražu jis neišbunda labiau šviežias ir spėrus nei kiti, bet susmukęs ir nebemokąs nei kalbėti, nei mąstyti. Jei žmogus yra neragus, mes jį vadiname „miegalium“ ir meška yra idiotų simbolis, kaip naktinė pelėda šviesos ir išbudimo. Kada Buda nori išreikšti, jog jis yra išsivadavęs iš gyvenimo spastų, jis save mėgsta vadinti „tobulai išbūdes“, o Kantas dėkoja mirusiam Hume, kad jį išbudino iš dogmatinio miego. Intelektualinio elito kalboje žodis „miegas“ yra sinonimas kvailumo ir klaidos; „išbudimas“, priešingai, reiškia atsiekimą ir tiesą.

Atleiskite man, jei nesu visiškai aiškus, — pridėjo daktaras po trumpo ir klausiančio tylyjeimo, — bet kai aš pradėtu kalbėti apie šį skandalą, aš per daug ikaistu ir nebegaliu susivaldyti. Ypač aš siuntu, kai pamastau, kad niekas nenori manęs išklaustyti. Pona gydytojai miega laiko bausi dalyku tik tada, kai jis yra mirtinas, kaip esti tropinės ligos gerai žinomu atveju. Bet kas čia stebėtina, jei jis yra mirtinas? Ar jis nėra mirties panašumas? Kada panašumas ilgiau pasilaiko, jis virsta realybe. Miegodami mes įpratiname mūsų organizmą prie kipo sustingimo: panaikindami miegą, aš tikiu, prailgintume gyvenimo laiką.

Aš norėčiau, kad man kas išsiskačiuotų taip trokštamą miego naudingumą. Poilsis, beabejo, bet kiek daug žmonių iš ryto atsikelia labiau ištįję ir sudirbę, nei buvo vakare prieš užmigdami. Snaipai? Bet, jei jie yra blogi — kankina miegančius, jei gražūs ir malonūs, jie tepaliekia apmądą ir gailestį, kada pabundama šiandien pasauliu. Velniui aš išsėjau miego naudingumo, iš visų pusių jį randu netoleruotina gėda ir ryškų nuostolį. Ir aš noriu, jei man užteks spėkų, visus man panašius išvaduoti iš to nuostolio ir tos gėdos. Kai mano žodžiai bus išklaustyti, mano patarimai pildomi, mano teorijos pritaikomos praktikai, mes daugiau nebematysime šios vargšės žmonijos kasnakt puolančios į baisaus nesąmoningumo stovį, mes nebematysime daugiau be paliovos skaldymo, vėlinamų, pertraukiamų tu didžiulių darbų kilnių idėjų, kas žmonės turi nuvesti ir jų paskirties augstumas. Savo idėjos dėka aš žmogui gražinu didingumą, aš jį darau būtybe (Nukelta į 7 psl.)

R. TESLIA

REAL ESTATE BROKER

863 BLOOR STREET WEST
(prie Ossington Ave.)

Parduodant ar perkant namą mielai Jums patarnausiu!

Galim sudaryti paskolas. Veltui suteikti informaciją
apie parduodamus namus, paskolas, būstus ir tt.

Jūsų patarnavimui

VACYS VASILIAUSKAS
skambinkite tel. KE. 9459, KE. 9450, LA. 2612

Parduodama:

- \$14.500 Indian Rd.—Radford**
8 kamb., mūrinis atskiras su garažu namas. Įmokėti \$4.500.
- \$14.400 Indian Rd.—Constance**
8 kamb., mūrinis, vandeniu šild., didelis kiemas, 2 garažai. Įmokėti \$4.500.
- \$21.900 Indian Rd.—High Park Blvd.**
12 did. kamb., su baldais, atskiras, mūrinis, vandeniu šildomas, didelis kiemas ir 3 garažai. \$250 pajamų į mėnesį ir 4 kamb. naujam šeiminkui arba visos tuščios. Įmokėti \$9.000.
- \$12.900 Bloor—Dovercourt Rd.**
7 did. kamb., mūrinis, atskiras, 2-jų augštų, alyva šildomas, labai didelis kiemas, 2 garažai. Įmokėti \$9.000.

- \$14.400 College—Dovercourt Rd.**
8 kamb., 2 atskiri butų, mūrinis, vandeniu-alyva šildomas, 2 garažai. Įmokėti \$5.500.
- Parduodamas del paskirstymo turto Bloor—Jane (gražiausioj vakarų vietoj), didelis apartamentų blokas, 14 metų senumo, kiekvienas po 6-5 kambarių butus, su geras ir moderniais įrengimais. Tur didelių kiemų ir privačius įvažiavimus. Met. pajamos kiekvienam po \$10.200. Lieka grynais virš \$7.000. Prašoma kaina po \$59.000. Įmokėti \$22.000. Labai geras pirkimas.

PARDUODAMI NAMAI

- Dundas St.**
netoli Baltijos valgyklos.
\$15.000. Tinkamas didelė krautuvių, 9 kamb. ir krautuvių. Nepraskolintas namas. Įmokėti apie \$5.000.
- Radford St.**
Atskiras, su garažu, 8 kambarių, išilg. korid. Įmokėti \$4.500.
- Mountview Ave.**
netoli Bloor St.
\$19.500. Atskiras 11 kamb. vandeniu-alyva šild. Išoriniai ir vidiniai geram stovų. Plytų garažas. Įmokėti \$7.500.
- Dovercourt St.**
\$14.000. Pusiaus atskiras, mūrinis, 70 kamb., 2 virtuvės ir 2 vėniai. Moderni virtuvė. Vandeniu-anglim šild. 2 garažai. Įmokėti \$4.000.
- Roxton Ave.**
netoli College.
\$13.000. Pusiaus atskiras, 8 kamb., oru-alyva šild. Garažas. Neturi murgičių. Įmokėti \$4.000.
- Glendale Ave.**
\$16.000. Atskiras, vand. - alyva šild. 8 kamb., dviejose augštuose. Moderni virt., kambariai naujai išdėstyti. Įmokėti \$5.500.
- Wright Ave.**
\$14.000. Mūrinis, pusiau atsk., vandeniu-alyva šild. 8 kamb. Garažas.
- Augusta Str.**
\$6.000. Pusiaus atskiras. 4 kamb., oru-anglim šild. Svarūs kambariai ir sklypas. Didelis kiemas.
- Bloor St.**
Valgykla netoli esančios lietuvių būdnės.
Miesto centre
4 augštų komercinis namas—biurams dirbtuvėms. Mėnesinių pajamų \$800. Mažos išlaikymo išlaidos. Kaina \$47.000. Įmokėti apie \$22.000.
- Apartmentų namas.** 43 kambariai, gerų vietų ir geram stovų. Men. pajamų \$627.

Pasirinkti įvairia kaina namų, krautuvių, valgyklų, ypač lietuvių rajonuose, prašome kreiptis į

Dr. J. Kaškelis

Telef.: W. 2646, WA. 2647 ir
WA. 2648.

575 Queen St. W. (prie Bathurst)

R. TESLIA
REAL ESTATE

Dėmesio, Hamiltoniečiai!

Mūsų tautietis BALYS KRONAS, anksčiau dirbęs draudimo bendrovių atstovu, dabar perėmė dar ir namų bei būstų pirkimo ir pardavimo tarpininkavimo įmonės R. TESLIA 1294 King St. E., Real Estate & Insurance Broker, tel. 9-3558, atstovavimą. Tai viena iš didžiausių tos rūšies įmonių Kanadoje, turinti didžiausią pasirinkimą anamų-biznių bei farmų. Geromis sąlygomis parūpiname murgičius. Kreipkitės, patarimai Jums nieko nekainuos.

BALYS KRONAS

FOR REAL ESTATE & GENERAL INSURANCE

Darbovietės telefonai: 9-3558, 3-1108, 2-4641
Butas: 112 Ontario Ave. Tel. 2-9077

R. TESLIA

REAL ESTATE BROKER

863 BLOOR STR. WEST • 575 QUEEN STR. W.
TORONTO

KANADOJ DIDŽIAUSIA
NUOSAVYBIŲ PARDAVIMO
ISTAIGA.

SAUGU — PATIKIMA

PIRKDAMI AR PARDUODAMI

pasitarkite su mūsų ekspertais.

MES TURIME ŠIMTUS ĮVAIRIAUSIŲ NAMŲ

- Borden—Harbord**
\$7.500, 6 kamb., įmokėti \$1.800.
- Quebec—Dundas**
\$8.500, 5 kambarių plytinis namas, garažas, įmokėti tik \$2.000.
- George—College**
\$10.900, 7 kamb. plytinis namas atskiras, gero plano, įmokėti tik \$3.000.
- Lansdowne—Dumont**
\$11.500, 6 kamb. pusiau atskiras namas, įmokėjimas pagal galimybes.
- Quebec—Annette**
\$11.900, plytinis 7 kamb. namas. Galimybė garažui, gražus sklypas, didelis kiemas.
- Etiobiko—Longbranch**
\$11.900, 6 kamb. plytinis vieno augšto, bungalow, nauji namai, įmokėti \$3.200.
- Shaw—Dundas**
\$12.000, 6 kamb. plytinis vieno augšto, bungalow, nauji namai, įmokėti \$3.200.
- Markham—Dumont**
\$12.000, 9 kamb. išnuomotas, be sutarties, tad galima iškraustyti, tik \$3.500 įmokant.
- Bloor—Shaw**
\$12.500, plytinis namas, 7 kamb., dvi virtuvės, įmokėti \$4.500.
- Cristie—Bloor**
\$12.800, plytinis 7 kambarių namas, garažas, karštų vandeniu-alyva šildomas.
- Bloor—Dufferin**
\$12.900, plytinis, atskiras, 8 kambarių namas. Trys garažai.
- Annette—High Park**
\$13.500, 8 kamb., plytinis, atskiras namas, ant 2 augštų, įmokėti \$4.700.
- Close—King**
\$14.000, plytinis, 8 kamb. namas, geras planas, įmokėti \$4.000.
- High Park**
\$14.900, atskiras 8 kamb. plytinis namas, du garažai, alyva šildomas.
- Pacific—Glenlake**
\$14.900, plytinis 9 kamb., pusiau atskiras namas, įmokėti \$5.000.
- Annette—Runnymede**
\$14.900, 8 kamb. atskiras, du garažai, alyva šildomas, įmokėti \$4.500.
- Dovercourt—Dundas**
\$15.500, plytinis atskiras namas, 8 kambarių, ant 2-jų augštų, alyva šildomas. Kietos grindys, dideli kambariai.
- Parkside Dr.—High Park**
\$22.000, plytinis, 14 kamb. namas, atskiri įėjimai, atskiros virtuvės. Įmokėti \$4.000.

Taip pat duodame paskolas.

Platesnių informacijų ir visais namų pirkimo-pardavimo reikalais kreipkitės į

Bronius Sergautis MU. 7377 W. Morkis MU. 7377 Jonas Matulaitis MU. 7377

2390 Bloor St. West, Toronto

ERNEST RIDOUT

REAL ESTATE LIMITED REALTORS

HAMILTONE MUS ATSTOVAUJA

V. TUKLERIS

Hamilton, 913 Main St. E., Tel. 9-4121

Centrinė įstaiga 1172 Bay St. Toronto, Ont.

Specialus rugpjūčio mėn. išpardavimas

Lietuviškai kalbą kailininkas
Parduodami gatavi ir siuvami pagal Jūsų užsakymą kailiai.
Kailinių taisymas ir persiuvimas.
Duodama lengvam išsimokėjimui

BERGMAN FUR CO TORONTO

197 Spadina Ave. Prieš atėjimai skambinkite: EM 4-6509

JEI

perkant - parduodant

namą ar bet kokį biznį, pageidautumėte skubaus ir sąžiningo patarnavimo, kreipkitės į:

ALGIMANTA MINIOTA

Telefonas EM. 6-2024

Mes taip pat patarnaujame ir paskolų gavimo, murgičių prateisimo, sutarčių sudarymo, vertimų, imigracijos ir visais kitais atvejais.

A. KRYZANOWSKI

REAL ESTATE

762 DUNDAS ST. W. TORONTO

Parduodant ar perkant namą ar būstus

JŪSŲ PATARNAVIMUI

Antanas-Tony MORKIS

Real Estate darbe turįs didelio patyrimo

ROY BURBANK REAL ESTATE

1385 QUEEN ST. W. Toronto (prie Lansdowne)

KE. 7904

Vakaraš LL. 5143

MARGIS VAISTINĖ

JONAS V. MARGIS — vaistininkas

19 St. John's Rd. (prie 3131 Dundas St. W.)

Receptams naujiems ar seniems — tik paskambink ar parašyk — mes pristatysime kuomet greičiausiai. Pristatymas visame mieste Veltu. Taip pat turime: trejos devynerios, ramunėlių, Celsiaus termometrus, foto reikmenų, mažų vaikų valgių, 4711 odelono, vitaminų ir tt.

TELEFONAS

MU. 9543

VALANDOS

9 a.m. — 9 p.m.

ŠVARA — GYVENIMO PAGRINDAS!!!

Valymas rūbų naujausiais metodais išsaugo jūsų rūbus.

Garantuotas saugojimas. Mokama

atsimant. Garantuojama.

Pasimame ir pristatome.

Specialybė:

Cheminis valymas įvairių rūšių užvalaidų.

Atsiminkite, kad vasariniai rūbai netinkamai laikomi sugenda. Mūsų sandėliuose jūsų vasariniai rūbai bus rūpestingai saugomi. Kai darysite rudeninį apsitvarkymą, valyti viską duokite žinoma!

138-46 Claremont Str. — Tel. WA. 4557

30 metų valymo patyrimas

SPORTO ŽINIOS

Sportas Hamiltone

Sekandio mėnesio pradžioje, Hamiltone vėl atidaromas žiemos sporto sezonas. Yra gauta dvi salės krepšinio ir orinio treniruotės. Pirmoji salė yra Westdale mokykloje, treniruotės prasidės spalio 7 d. antradieniais nuo 9-11 val. vakare. Buvo prašyta ankstyvesnių valandų, bet kitu laiku salė yra užimta pačios mokyklos patalpose, ten pat, kur ir pernai. Ji gauta šeštadieniais 10-11 val. pp. Visi sporto klubo "Kovas" nariai ir kurie norėtų tokiomis tapti, prašomi neapleisti progos ir pamiklinti, nesvarbu jaunuos ar senus savo kaulus.

Š. m. liepos mėn. suėjo trys metai nuo Hamiltono sp. klubo "Kovas" įsisteigimo. Per tuos tris metus daug kas buvo nuveikta ir daugelis kanadiečių pamatė, kad ne tik jie patys, bet nežinomi atvykėliai taip pat moka žaisti krepšinį ir kt. dalykus. Jiems tas buvo parodyta 1950 m., kai lietuvių krepšinio komanda laimėjo II-ą vietą Hamiltono bažnyčių lygoje.

Ši trijų metų sukaktis buvo nutarta paminėti lapkričio 29 d., nes liepos mėnesį nebuvo galima gauti salės. Lapkričio 29 d., šeštadienį po pietų įvyks įvairios sporto varžybos, kuriose dalyvaus ir kitų lietuvių klubų komandos. Norima prisikalbinti ir kaimynus amerikonių sportininkus. Po rungtynių Central salėje bus šokiai-balius.

E. Nuokalninis.

Baltasis pasaulio meisteris

Šio mėn. 23 d. Filadelfijoje senasis pasaulio bokso meisteris Jersey Joe Walcott susitikio ginti titulą su Rocky Marciano. Šiame susitikime Marciano, 13 runde nokautu patiesė buvusį meisterį, tuo likviduodamas juodųjų pasaulio sunkaus svorio bokso meisterių dinastiją. Tą titulą negrai valdė nuo 1937 m., kada Joe Louis nugalėjo Jim Braddock. Rocky Marciano buvo favorizuojamas daugelio šio sporto žinovų ir mėgėjų jau vien dėl to, kad jis yra 10 metų jaunesnis už Walcott, be to Marciano bokso karjera yra atžymėtina tuo, kad jis dar nėra pralaimėjęs nei vieną rungtynių, kas bokso pasaulyje beveik nežinoma. Prieš šias rungtynes Walcott, gal ir nujausdamas savo karjeros galą, išsidėrė revanšinį susitikimą, kuris, žinoma, įvyks tada, kada naujasis meisteris panorės.

LF ir LVS PAREIŠKIMAS

(Atkelta iš 2 psl.)

nės sudedamas lėšas. Jeigu VLIKas šias reformas įvykdys, jis sugrįš į senąją kovos vėgą, kurią jis yra išvareš Lietuvoje, ir atgaus pasitikėjimą visuomenėje. Be reformų bus tik kuriam laikui vegetacija. Nuo to reformos priklausys ir tolimesnės mūsų nusistatymas VLI Ko atžvilgiu.

5. Kiek turi pagrindo skleidžiamas kairiųjų politikierių žinios, kad LF ir Vieniųbės Sąjūdžio Lietuvoje visai nebuvę ir kad dabar jie visuomenėje neturi pritarimo?

— Kam malonu taip tikėti, tegul tiki. O kam svarbu faktus žinoti, tam užteks prisiminti Lietuvių Fronto ir Lietuvių Vieniųbės Sąjūdžio Lietuvoje leistą pagrindinę spaudą ir turės pats teisingą atsakymą. Gi dėl visuomenės pritarimo tremtyje, girtis ne norime, o skūstis neturime kuomet tegalime būti dėkingi jai.

6. Dar vienas klausimas, — buvo kreiptasi specialiai į LF atstovą, — ką žada dabar veikti Lietuvių Frontas, išėjęs iš VLI Ko?

— Lietuvių Frontas yra rezistencinės kovos organizacija, kuri veikė prieš VLIKui atsiradant Lietuvoje, paskui savo įgėgą įjungė į VLIKą, dabar vėl reikišiai šalia VLIKo. Bet nuo pakitusios padėties darbas, nei jo uždaviniai nesikeičia, iki bus ištesėti įsipareigojimai, prisiminti kuriant organizaciją.

"ALEKSANDRA" modistė

Namuose priima užsakymus atnaujinimams ir naujoms

MOTERIŠKOMS SKRYBELĖMS

Kaina prieinama

22 Lakeview Ave., tel. ME.2398

(prie Dundas ir Ossington)

Toronto, Ont.

Antrasis susitikimas spėjama įvyks kitais metais sausio-vasario mėn., kur galutinai paaiškės Marciano iškovotas titulas apginti. Marciano yra italų kilmės amerikietis.

Lukas.

• Vasario 16 gimnazijos berniukai sportininkai rugsėjo 17 d. lankėsi Hamburge ir pelnytai laimėjo stalo teniso rungtynes 7:3 prieš vokiečių gimnaziją. Lietuvis atstovavo Kazirskis, Kempka ir Brakauskas. Brakauskas, jausdamas priešininką puolime stipresnį ir tikslesnį, perėjo į gynimą ir laimėjo. Tai padėjo ir draugams nugalėti baimę prieš labai žaidime šaltus ir kirtimuose tikrus vokiečius. Kazirskis, pradžioje gražiai gynėsis, vėliau išvystė puolimą ir taip bemaž sausai sutvarkė savo stalo draugus. Kempka pasireiškė kaip labai gražaus stiliaus garbingas kovotojas, kurio smarkiausi smūgiai nepajėgė išvesti iš pusiausvyros. Jis laimėjo gana daug setų net sausai.

Dvejetas, Kazirskis-Kempka, nepadarė gražių derinių ir atnešė mūsų gimnazijai trečią minusą.

Bendrai rungtynės buvo labai įtemptos ir įdomios netik mums patiems, bet ir vokiečiams, kurie visur pasižymėjo nepaprastu taktiškumu. Visų mūsų simpatijas laimėjo vokiečių gimnazijos direktorius dr. Minners ir gimnastikos mokytojas bei įvairių pareigimų organizatorius. Draugiškumo vardan mūsų sportininkų globėjas O. Gešventas įteikė vokiečių gimnazijos direktoriui tautiniais motyvais austą juostą.

• Tą pačią dieną vakare ETV sporto salėje mūsų krepšinininkai — Brakauskas, Kazirskis, Kempka, Venclovas, Bireta, Polskis ir Reišys — žaidė draugiškas rungtynes su Hamburgo ir Šiaurės Vokietijos meisterių ETV (Eimsbuettler Turn Verein). Rungtynės buvo gana kietos, pradžioje mums net gerokai neskėmingos. Vėliau žaidimas vyko preciziškiau dengiant priešininką ir atstargiai metant. Taip rezultatas buvo išlygintas. Rungtynės baigėsi 29:28 mūsų naudai. Teisėjavo iš mūsų pusės stud. Aukštikalnis neblogai.

Vokietukai talkoje turėjo porą amerikiečių, kurie savo dideliu ūgiu ir gana tiksliais metimais padidino jų krepšį skaičių. Rungtynės buvo įdomios tuo, kad fiziniai silpnėsi mūsų sportininkai turėjo didelę spartą, daug gražių derinių, gerą nuotaką ir daug takto. Pasigenda ma tolimesnių metų.

Sportininkus kukliai priėmė Hamburgo lietuvių, gyveną Hamburg - Altona, Wohnlager, Daimlerstr. ir kun. V. Šarka.

• Aprašydama olimpinės žaidynes, kurias pagal "Tiesą" laimėjo rusai, visi buvę pabaltiečių sportininkų laimėjimai rusų spaudos ir Tasso buvo praleisti, iškeliant tik nenugalimųjų rusų sportininkų didybę.

NAMAI —

LIETUVIAMS TINKAMUOSE

RAJONUOSE

- Bellwoods—Queen**
\$10.500, įmokėti \$2.000. Pusiaus atskiras, 6 kambarių namas. Alyvos šildymas.
- Gladstone—College**
\$13.500. Pusiaus atskiras, mūrinis, 8 kambarių namas. Du garažai. Pigus, geras namas.
- Dufferin—Dundas**
\$14.500. Visai atskiras, mūrinis, 8 kamb. namas. Du garažai. Gražus kiemas.
- Dovercourt—Argyle**
\$15.500, įmokėti \$5.000. Mūrinis, pusiau atskiras, 11 kambarių namas. Dideli kambariai, trys virtuvės. Garažas.
- Armstrong—Dufferin**
\$17.000, įmokėti \$6.000. Visai atskiras, mūrinis, 10 kamb. namas. Alyvos šildymas.
- Leider—St. Clair**
\$15.900, įmokėti \$5.000. Visai atskiras, mūrinis, 9 kambarių namas. Dideli kambariai, alyvos šildymas. Garažas.
- Garden—Indian Rd.**
\$16.500. Visai atskiras, mūrinis, 7 kambarių namas. Alyvos šildymas. Garažas.
- Wright—Roncesvalles**
\$14.000. Pusiaus atskiras, mūrinis, 8 kamb. ir 1 sunr. namas. Alyvos vandens šildymas. Veranda. Garažas.

Daug gerų ir didelių namų High Parko ir kituose rajonuose. Informacijų suteiks ir padės išsirinkti

R. ZULYS

Tel. ME. 2471; namų tel. EM.3-6711

J. J. ELLIS, Realtor

1072 BLOOR ST. W., TORONTO

Didžiausias namų pasirinkimas

visuose miesto rajonuose! Tik paskambinkite kiek Jūs turite įdomėjimui pinigų — mes parodysime Jums namą!

\$7.500 Dundas—Gladstone, Mūrinis 6 kamb. Įmok. \$2.500.

\$10.700 High Park—Roncesvalles, 6 kamb., mūrinis, vieta garažui. Įmokėti \$3.000.

\$11.500 High Park—Garden, 8 kamb. mūrinis su garažu.

\$13.900 Roncesvalles—Pearson, 8 kamb. mūrinis, aliejumi šildomas, garažas.

\$14.900 Bloor—Pacific Ave., Mūrinis, 9 kamb., išilginis koridorius.

\$15.500 Parkside rajone, mūrinis, atskiras, 10 kamb.

\$16.500 St. Clair—Oakwood, 10 k. mūrinis, vand.-alyva šildomas, garažas.

\$18.000 Bloor—Indian Rd., mūrinis, atskiras, vand.-alyva šildomas, 3 virtuvės, garažas.

\$19.000 Bloor—Alhambra, 10 k. mūrinis, atskiras, vand. šildomas, garažas.

\$22.000 High Park rajone, mūrinis, atskiras, vand.-alyva šildomas, 17 kambarių namas.

Visais namų pirkimo ir pardavimo reikalais kreipkitės į

S. KUZMAS

1675 Bloor St. W. Tel. KE. 7941

po darbo LA. 1250

K. WILES REAL ESTATE

Parduodami namai

visose miesto dalyse.

Roxton Rd.—Harbord, \$8.500 pilna kaina, \$1.900 įmokėti, 7 kamb., didelis kiemas, dvigulys garažas, patogi vieta išnuomoti. Namai reikalingos remonto.

Bay—Dovercourt, \$9.500 pilna kaina, \$2.500 įmokėti, 6 kamb., atskiras mūrinis namas arti susisiekimo.

Christie—Dovercourt, \$10.500 pilna kaina, \$2.500 įmokėti, 6 kamb. mūrinis namas, labai gražioje vietoje, arti susisiekimo.

Bloor—Avenue Rd., \$11.500 pilna kaina, \$4.000 įmokėti, 8 kamb., 2 virtuvės, namas gerame stovyje, didelis kiemas, patogi vieta išnuomoti

Ruduo Nemuno krantuos

BALIO SRUOGOS KAZIMIERAS SAPIEGA

(Atkelta iš 5 psl.)

rikatūrinta, kad tikrojo elekci-
jų lauko vaizdo nieku būdu ne-
atseksi. Gaunasi, be to, vaizdas,
kad Lietuvos bajorai žavėjosi ca-
ro Petro I kandidatūra, kurio
agentu padaromas Višnioveckis,
tuo tarpu dar vaikas. Kam au-
toriui prireikė, kai tai netie-
sa? Petras tuo metu Lietuvoje
buvo visai mažai teiznomas ir
tebesimokė laivų statybos Olan-
dijoje. Flemingas pavaizduotas
kažkokiuo nevykusiu juokdaru,
strapaliojanciu po scena, o iš-
tikrųjų tai buvo, beabejo, stip-
riausia galva visoje šioje sumais-
čių epochoje.

Paskutinis veiksmas, interpre-
tuojas Valkininkų įvykius, nors
juos savaip pertvarko, bet yra iš-
laikytas pagal vieną mintį ir įti-

kimiausias, išskyrus Sobieskio
vaidmenį ir Sapiegos patriotines
deklamacijas.

Skaitant veikalą išties, galima
rasti daugybę posakių, kurie be-
abejo tik per neapsižiūrėjimą
bus patekę ir būtų galėję būti
praleisti ar pakeisti kitais, neda-
rant jokios žalos kūrinui. Kam,
pav., sakyti kad Sapiega atsku-
bėjo padėti Sobieskiui prie Vie-
nos, kai jis ten nebuvo. Kaip
Oginskis gali minėti Sapiegos
žygius prieš Maskvą, kai jokio
karo jo laikais nebuvo su Mask-
va? Kam i Višnioveckio lūpas
įdėti pažadą sukelti bajorus Smo-
lensko (tada jau Maskvos val-
domo), Minsko, Gudijos, kai jo
dvarai Ukrainoje? Kaip gali
Oginskis tarti: „Aš duosiu dvi-
laikytas pagal vieną mintį ir įti-

jis, lyginant su šiuo tik plikba-
jorėlis.

Beje, Vilniaus vyskupas Bžos-
tovskis mažai teišrūskintas, jo
konfliktas su hetmonu Sapiega
paliktas šešely visų intrigų ir aiš-
kinamas dvasiškijos godumu, o
ištikrųjų tai buvo rimtas politi-
nis konfliktas, kurio metu Bžos-
tovskis pasirodė ne mažesnis Lie-
tuvos teisių gynėjas už hetmoną.
Juk jis pirmasis ir vienintelis
iš anų laikų Vilniaus vyskupų
pasiskelbė Lietuvos bažnyčios
primu, atmesdamas Gniezno ar-
kivyskupo primatą.

Kad po vyskupo rūmus Vilniu-
je švaistosi Višnioveckis ir So-
bieskis su ginkluotais kariais, vi-
siškai neistoriška, ano meto san-
tykiuose visiškai neįmanoma.
Vienuolių ginčas su vyskupu
taip pat neišryškina padėties, o
vartojamieji argumentai niekad
negalėjo būti nei vyskupo, nei
vienuolių lūpose. Nei vyskupas
galėjo ginčė su vienuoliais rem-
tis primatu, kuris čia nieko ne-
reiškia, nei vienuoliai galėjo at-
sikirsti, kad „mes patys tvarko-
mės“, nes turim šv. Tėvo privi-
legijas. O sakoma dar „bulės
mums laidavo“. Juk bulės su to-
kiaais reikalais neturi nieko bend-
ra, o ir privilegijų tokių nebuvo.
Tai rodo tik, kad autorias ne-
išsiaiškinta padėtis. Tą patį rodo
ir Sobieskio posakis, kad hetmo-
nas išakės... „ir vyskupą i rū-
sį...“ Net ir juokdaru paverstas
Sobieskis tokio dalyko niekad ne-
galėjo pasakyti, nes hetmono bei
vaivados valdžia vyskupo nesie-
kė. Matyt, autoriui visiškai ne-
aiškūs buvo organų bei institu-
cijų santykiai. Jis, pav., Sapiegą
visur tituluoja hetmonu, o amž-
ninkai jį titulavo Vilniaus vai-
vada, nes valstybės pareigūnų
gradacijoje hetmonas buvo vienas
uo hetmoniškujų funkcijų, bet
senatorystė nuo vaivados. Het-
mono vieta net nedavė vietos se-
nate.

Ir daug tokių smulkmenų gali-
ma būtų prirankioti.
Visa tai, žinoma, literatūrinės
veikalo vertės nesaisto. Juk ir
Sekspro kažkurioje tragedijoje
Prahą yra „prie jūros. Dėl to tra-
gedijos vertė nesumažėja. Ta-
čiau mūsų kritikai, rašydami
apie šį Srugos kūrinį, be rei-
kalo sudaro visuomenėje nuomo-

KLB KRAŠTO VALDYBOS

APLINKRASTIS

KLB Tarybos priimtas KLB
Statutas galutinai suredaguoti
perduotas Krašto Valdybos su-
darytai Komisijai. Kol Statutas
bus galutinai suredaguotas ir iš-
spausdintas praeis ilgesnis lai-
kas.

Kad steigimas bei susitvarky-
mas nebūtų uždelstas, šiuo skel-
biami bendrais bruožais apylin-
kių steigimo ir jų veikimo Sta-
tute numatyti dėsni:

Kiekvienoje Kanados vietoje,
kur yra bent 10 lietuvių, yra
KLB Apylinkė. Apylinkės reika-
lus sprendžia apylinkės susirin-
kimas. Jis: renka Apylinkės Val-
dybą ir Apylinkės Kontrolės Ko-
misiją; taria apylinkės veiklos
planą; tvirtina metines, apylin-
kės Kontrolės Komisijos patik-
rintas, samatos vykdymo apy-
skaitas; taria įmokas apylinkės
reikalams ir taria kitus statuto
pavestus ar susirinkimo pasiūly-
tus klausimus.

Apylinkės susirinkimas kvie-
čiamas bent kartą per metus. Su-
sirinkimą kviesdama apylinkės
valdyba bent prieš septynias die-
nas praneša apylinkės pilnatei-
siams lietuviams susirinkimo lai-
ką, vietą ir darbų tvarką. Susi-
rinkimas įvyksta dalyvaujant ne
mažiau kaip pusei apylinkės pil-
nateisių narių. Kviečiamu laiku
reikalingam skaičiui nesusirin-
kus, po valandos susirinkimas
įvyksta nežiūrint pilnateisių da-
lyvių skaičiaus, bet jis tegali
tarti tuos dalykus, kurie buvo
pažymėti susirinkimo kvietime.
Susirinkimui vadovauja susirin-
kimo išsivardavęs pirmininkas.
Susirinkimo protokolui surašyti,
pirmininkas įsiskaito sekretorių;
protokola pasirašo pirmi-
ninkas ir sekretorius. Susirinki-

mas taria paprasta dalyvių bal-
sų dauguma.

Apylinkėi vadovauti yra Apy-
linkės Valdyba; ji renkama vie-
neriems metams. Apylinkės Val-
dybą sudaro ne mažiau, kaip trys
nariai: pirmininkas, išdininkas ir
sekretorius. Apylinkės Valdybos
nariai pareigomis pasiskirsto su-
sirinke pirmo posėdžio. Apylin-
kės Valdybos posėdžio rašomas
protokolas. Jis perskaitomas se-
kančiame posėdyje ir pasirašomas
visų dalyvavusių narių. Apylin-
kės turtui ir atskaitomybei pa-
tikrinti yra apylinkės Kontrolės
Komisija. Kontrolės Komisija
renkama vieneriems metams iš
trijų narių ir trijų kandidatų.

Esant mažiau kaip 10 pilnatei-
sių lietuvių, vietoj apylinkės su-
daroma seniūnija, kuriai vado-
vauti renkamas seniūnas ir jo
pavaduotojas.

Kanadoje gyvenę lietuviai yra
Kanados Lietuvių Bendruomenės
nariai. Turįs 18 metų amžiaus
lietuvis neturi teisės balsuoti,
jeigu jis: nėra lojalus Kanados
santvarkai ir kenkia Kanadai ar-
ba kenkia lietuvių tautai ar yra
priešingas Lietuvos nepriklauso-
mybei arba pritaria bolševikinei
ar kitokiai Lietuvos okupacijai.

Kas nėra pilnateisis lietuvis,
nustato KLB Apylinkės Valdy-
ba. Apylinkės Valdybos pripa-
žintas nepilnateisiu lietuvis gali
per trisdešimt dienų skustis
Skundams ir Nesusipratimams
Spręsti Komisijai; šios komisijos
sprendimas galutinis.

J. Matulionis

Krašto Valdybos pirmininkas.

A. Šalkauskis
Sekretorius.

Torontas, 1952 m. rugsėjo 26 d.

KLB KRAŠTO VALDYBOS VEIKLA

Rugsėjo 23 d. KLB Krašto Val-
dyba buvo susirinkusi ketvirtojo
posėdžio, kaip paprastai Toronto
Lietuvių Namuose (Ossington ir
Dundas gatvių kampe).

Buvo svarstyta Krašto Valdy-
bos darbų metmenys, kurių pla-
nų priešpaskutinajame posėdyje
pateikė Valdybos pirm. J. Ma-
tulionis.

Svarstant pirmąjį posėdžio
darbotvarkės punktą, nutarta
kuo greičiau galutinai sureda-
guoti ir atspausdinti Kanados
Lietuvių Bendruomenės Statutą.
Minimas Statutas, jį patiekus
KLB Laik. Org. Komitetui, „Kr.
Tarybos atstovų suvažiavime bu-
vo apsvaistytas ir priimtas pa-
pūnkūnių, įnešant i jį nemaža pa-
taisų bei papildymų. Dabar tos
pataisos ir papildymai reikalingi
inėsti Statutui reikiamoje redak-
cinėje formoje. Statuto galutinio
parengimo Komisijos pirminin-
ku yra išrinktas teisininkas K.
Grigaitis. I Komisiją pirminin-
kui pasiūlyta pasikviesti dar trys
teisininkai — nariais ir vienas li-
tuvinistas — kalbinei Statuto pu-
sei peržiūrėti. Toji pati Komisija
paprastai paruošti ir KLB Kraš-
to Tarybos rinkimų taisyklių
projektą.

Valdybos išdininkas J. R. Si-
manavičius paprašytas paruošti
solidarumo mokesčio rinkimo
taisyklių projektą.
Kaip jau spaudoje buvo rašyta,
trečiajame posėdyje Valdyba nu-
tarė Meno ir Sporto reikalams
steigti atskirą Komisiją. Ketvir-
tajame posėdyje nutarta tuo reika-
lu greitu laiku sukviekti meni-
ninkų ir sportininkų atstovų pa-
sitarimą. Kvietimo iniciatoriais
išrinkti J. Matulionis ir J. R. Si-
manavičius. Su meno ir sporto
reikalų atstovais pasitarime da-
lyvaus ir kiti Valdybos nariai.

Taipogi prie Krašto Valdybos
steigiama ir Socialinių Reikalų
Komisija. Jos sudarymu rūpin-
tis išrinktas Valdybos narys ku-
n.

ne, kad iš jo esą galima pažinti
epochą. Ištikrųjų galima pažinti,
kad tai buvo didelių sumaisčių ir
pinių intrigų pyinės laikai. Ta-
čiau sumaisčių pobūdžio iš jo ne-
pažinsi. J. Blekaitis studijos tei-
gimai yra visiškai klaidingi, nes
yra grynas Srugos kūrinio se-
kimas, neparemtas jokiom istori-
nėm studijom. Jam tikrai istori-
škas kiekvienas autorias žo-
dis. Jis nupasakoja įvykius sek-
damas autorių... darydamas
daugybę klaidų. Čia jau licentia
poetika negalioja. Jei imtasi isto-
riškai vertinti, tai reikėjo nors
truputį pačiam apie tuos įvykius
pasiskaityti, jei ne pastidijuoti.
A. Šapoka.

Dėl p. Kardelio išvedžiojimų

„NL“ Nr. 38 (284) p. Kardelis,
aprašydamas KLB Krašto Tary-
bos posėdžius, ne tik papuošė
juos stipria tendencija, bet kai-
kurių atstovų išsireiškimus vi-
sai iškraipė.

J. Kardelis rašo: „Svarstant
Statutą, daugelis atstovų kalbėjo
dėl atskirų jo punktų. Daug pa-
taisų siūlė ats. Juškaitis, Ir čia
gana keistas dalykas pasireiškė.
Ats. Yokubynas atsistojo ir sa-
ko, kad p. Juškaitis siūlo patai-
sas ir trukdo laiką... Esą, reiktų
jam uždrausti siūlyti pataisas...
Žinoma, visi dėl to nusistebėjo“.

Kadangi p. Juškaitis darė ne
esmines pastabas (esminių buvo
tik kelios), o tik rodė savo „gud-
rybes“, todėl aš ir pasakiau, kad
tokiomis ne esminėmis pastabo-
mis tik laikas gaisinamas. Bet
visiškai nevertuotau žodžio „už-
drausti“.

Suvažiavime man teko dar po-
ra kartų pasisakyti kitais reika-
lais, bet p. Kardelis matė reikalo
tuos pasisakymus ignoruoti, o
kibo ten, kur tarėsi galįs priki-
bi. Bendrai paėmus visas suva-
žiavimo aprašymas yra tenden-
cingas.

Savo kreditui p. Kardelis pri-
skaito tokių minčių, kurių suva-
žiavime niekaš negirdėjo, bet ki-
tų atstovų net ir gražiausias
mintis sąmoningai praleidžia.

Dėl „visų nusistebėjimo“, tai
kagi padarysi. Pas mus Toronte
daug kas stebisi, kad p. Kardelis
savo tokiomis žurnalistinėmis
gudrybėmis nuauklėjo Montrea-
lio lietuvių taip, kad balsavi-
muose i Kr. Tarybą iš 7000 ar
8000 lietuvių nesurinko nei 200

kurie, dėl užmezgimo pirmųjų
ryšių, bus pasiūsti Tautos Fondo
Valdybai Europoje ir BALFui
JAV-bėse.

Dėl kuo skubeseio KLB Apy-
linkių LOKų persiorganizavimo
i Apylinkių Valdybas spaudoje
jau buvo paskelbtos Valdybų ir
Kontrolės Komisijų rinkimų tai-
syklės ir aplinkraštis. Šiame po-
sėdyje nutarta labai greitai su-
redaguoti ir paskelbti vieną ofi-
cialų Krašto Valdybos raštą lie-
čiantį rinkimų tvarką. Tas raštas,
paskol Statutus dar galutinai ne-
perredaguotas, turės laikinai nu-
sviesti tą Statuto skyrių, kur kal-
bama apie Bendruomenės apylin-
kes. (Jis jau skelbiamas čia pat.
Žr. augščiau. Red.).

Čia pat norėtusi pranešti, kad
Krašto Valdyba savame biure
jau turi įsigijusi truputį baldų.
Jau nupirktas rašomasis stalis ir
7 kėdės. Baldų pirkimo reikalais
rūpinosi vicepirmininkas J. Yo-
kubynas.

Sekantis Valdybos posėdis
įvyksta rugsėjo mėn. 30 d.

AL

balsų. Ir dėlto dabar kaltininkų
ieškoma kitur. Kodėl nepasižiū-
rėti i veidrodį? Prie tokių nusi-
stebėjusių ir aš priklausau.
J. Yokubynas.

Red. pastaba. Šia proga ir mes
norėtume pareikšti nusistebėji-
mo dėl p. K. per 3 „NL“ nume-
rius pateiktą Kr. T. Suvažiavimo
aprašymą. Jį p. K. būtų tikę pa-
vadinti „Suvažiavimas ir aš“. Ten
toli gražu neatpasakotas suva-
žiavimo vaizdas, bet išdėstyta
p. K. samprotavimai įvairiais
klausimais, kur norint, įterpant
bet kurio atstovo pasakytus ar-
ba jam priskirtus žodžius. Tei-
singai p. Yokubynas pastebi, kad
„NL“ pateiktųjų jo išvedžiojimų
dauguma ir atstovams yra nau-
jiena. Tokių rašinių lig šiol re-
portažais nevadindavome.

Paskutiniajame „NL“ Nr. —
38 — p. Kardelis rado galimū
savaip viešai paskelbti ir vieno
pasitarimo prieš Kr. Valdybos
rinkimus pasikalbėjimus, išvar-
dindamas kaikiuriuos asmenis —
ne visus.

Dėl to mes norėtume irgi pora
žodžių pridėti.

Kadangi iš 40 Kr. Tarybos at-
stovų Toronte gyvena net 23, tai
dar gerokai prieš suvažiavimą
jie buvo susirinkę pasitarti net
du kartus. Dalyvavo visi, kurie
tik tom dienom buvo Toronte ir
nebuvo užimti. Atstovai tarėsi
visiškai privačiu būdu, visiškai
sutartinai ir tik dėl vieno daly-
ko, būtent, kaip pasirošti suva-
žiavimui, kad sklandžiau ir vai-
singiau jis praeitų. Kas sekė su-
važiavimo darbus, matė, kad iš
tų pasitarimų buvo naudos. Tą
konstatuoja savo aprašyme ir
p. K.

Dėl Krašto Valdybos ir kitų
organų rinkimų bei dėl kandida-
tų nei viename iš paminėtų to-
rontiškių atstovų pasitarimų ne-
buvo kalbamasi, nes buvo laiko-
ma, kad tai jautrus klausimas ir
dėl to paliktas pačiam suvaži-
avimui, visiems atstovams. Tačiau
reikėtų būti labai naiviam, kad
nesuprastum, jog atstovai ir sa-
vo tarpe ir su kitais lietuviams tuo
klausimu kalbėjosi, jį svarstė ir
dairėsi žmonių, kurie toms naš-
toms būtų tinkamiausi. Prileisti,
kad atstovai tuo klausimu nesi-
rūpino, būtų jų įžaidimas, nes
juk jie, ne kas kitas, turėjo jį iš-
spręsti.

Pastarajame „NL“ nr. p. Kar-
delis ir iškelia vieną iš daugelio
tokių pasikalbėjimų. Iškelia; de-
ja, labai iškreiptai, pastatydamas
jį grynai partiniais plotnėmis, kai
nei vienas kitas iš pasikalbėjimo
dalyvių šitaip klausimo nęstatė.
Projektas sąrašo kandidatų bu-
vo sudarytas žiūrint asmenų ati-
(Nukelta i 10 psl.)

LIETUVIŠKA FIRMA

ATLANTIC EXPORT-IMPORT CO.

BIURAS: 4 HEWITT AVE., TORONTO - TEL. KE. 4156
(Dundas St. W. ir Roncesvalles Ave. kampas)

SIOMIS DIENOMIS ATIDARĖ

KRAUTUVĖ (Showroom) 2186 DUNDAS ST. W.
Telefonas ME. 7045

Krautuvėje išstatytos įvairios importuotos naujosios (novelties) iš Europos valstybių ir USA.

ČIA GALIMA PASIRINKTI IR UŽSISAKYTI:

- per 300 įvairiausių pavyzdžių moterims papuošalų;
- 56 pavyzdžių gintarinių išdirbinių bei karolių;
- 10 modelių universalinių naujausių vokiečių gamybos radijo aparatų su plokštelėmis ir be plokštelių, trumpomis ir UKW (tinkančiomis ir televizijai) bangomis, kuriomis galima puikiai klausytis Europos stočių;
- 75 pavyzdžių naujausių mechanizuotų žaislų vaikams;
- įvairių Šveicarijos, Vokietijos, JAV ir Kanados firmų moterims ir vyrams rankinių laikrodžių bei žiedų;
- virtuvės reikalams moderniškų elektrinių mašinų (multimixerių);
- 450 pavyzdžių paauskuotų stiklo gaminių (Liquor Set, Tumblers, Vase);
- naujovių auto srity;
- moderniškų medicininių aparatų (60 cycle ir universalinių — 25-60 cycle), specialiai taikomų pašalinti nervingumui, nemigai, neurastenijai, neuralgijai, širdies nusilpimui bei išsiplėtimui, reumatui, išijai, odos ligoms, nutukimui ir tt.;
- trijų rūšių masažo aparatų;
- termometrų;
- įvairių Solingeno plieno išdirbinių;
- objektyvo stiklams valyti šepetėlių (naujas patentas);
- peilių-žirklių laikams atidaryti;
- moderniškų kavos-arbatos virdulių (naujas patentas);
- mažųjų rutulio formos barų vynui (naujas patentas);
- „Lunetta“ lūpoms pašėlių su veidrodėliu ir apšvietimu naktį (naujas patentas);
- aliejiniams dažais pieštų sieninių paveikslų ir daugelis kitų naujovių.

Lietuviams nuo daugelio augščiau pami-
nėtų prekių atidarymo proga doro-
me NUOLAIDA nuo 10-20%Visus mūsų molonius lankytojus
nuodėdžiai sveikiname!
Atlantic Export-Import Co.

KAI POLEMIKOJE SUSIPAINIOJAMA

J. Gobis, antru straipsniu ginamas Stalino politikos nepasaulėžiūrumas (Draugas, rugp. 14 d.), padaro labai įdomių pareiškimų. Jis rašo: "Kad marksizmas-leninizmas yra pasaulėžiūra, to niekas neneigia, o kad Stalinas praktiškai savo politikoje pagal reikala emancipuoja iš marksistinės leninistinės ideologijos, tai nėra naujiena tam, kas stebi Stalino politikos raidą".

Nurodęs naujo santuokos įstatymo projektą kaip naują argumentą Stalino politikos nepasaulėžiūrumui, irodyti, J. Gobis Stalino politikos apibūdinimą baigia šiais žodžiais: "Stalino valia reikiama iš anksto neatspausdinti vengia, kad jo politikoje nėra objektyvios sistemos nei idejinio kontinuiteto, milijonų likimas pareina nuo vieno žmogaus ar nuo jo klijos kaprizų".

Gerai. Sutinkame, kad Stalinas emancipuoja iš marksistinės leninistinės ideologijos, su tikime, kad jo valia reikiama neatspausdinti vengia, kad jo politikoje nėra objektyvios sistemos nei idejinio kontinuiteto, milijonų likimas pareina nuo vieno žmogaus ar nuo jo klijos kaprizų. Gerai. Sutinkame, kad Stalinas emancipuoja iš marksistinės leninistinės ideologijos, su tikime, kad jo valia reikiama neatspausdinti vengia, kad jo politikoje nėra objektyvios sistemos nei idejinio kontinuiteto, milijonų likimas pareina nuo vieno žmogaus ar nuo jo klijos kaprizų.

Je šandien dar įrodinėjama, kad Stalino politika be pasaulėžiūros? J. Gobis kalba apie Stalino emancipaciją iš marksizmo leninizmo ideologijos, reiškia simpatijų jo naujam santuokos įstatymo projektui, jo politiką lygina net su kairiųjų katalikų politinėm pažiūrom, bet viso to nevadina Stalino politikos gynimu. Tuo tarpu kai aš Stalinui nė vieno pagyrimo žodžio nepasakiau, kai ašiklia pažėjau, kad Stalino politika yra žiauriausia prievartinės politikos rūšis, tai Gobis sako, kad aš Stalino politiką ginu ("neaišku, kodėl jis šoko ginti Stalino politikos"). Argi iš tikrųjų tokioje polemikoje neturime daugiau reikalo su etika, negu su logika?

O dabar dar pora kitų klausimų. J. Gobis sako, kad aš nepasaulėžiūrinę politiką paaiškinu "maždaug taip, kaip krikščionys demokratai aiškina savo idejas". Ir todėl jis klausia, kodėl aš tokios politikos nevadina krikščioniška politika, t. y. kodėl aš vengiu, anot Gobio, "krikščioniškos iškabos". Pats klausėjas duoda ir atsakymą: "Jei bent tam, kad priartėtų prie laisvumo, kuris irgi pretenduoja į "pasaulėžiūrinę neutralumą", i politika be pasaulėžiūros".

Atsaku pirmiausia irgi klausimu. Kodėl J. Gobis (kaip prieleidiu), kaip ir daugelis lietuvių kunigų, susitikę su žmogum ar užėję kur pas kataliką nebesisveikina senu lietuvių papročiu "Tegul bus pagarbintas Jėzus Kristus", bet sako paprastą labą dieną ar panašiai? Kodėl katalikas Vailokaitis Lietuvoj savo banką vadino Ūkio Banku, o ne Katalikišku Ūkio Banku? Kodėl prancūzų krikščionių demokratų partija nepasikabino "krikščioniškos iškabos", o pasivadino respublikoniško liaudies sąjūdžiu (MPR) pavadinimu? Kodėl lietuvių krikščionys demokratai nesivadina katalikais demokratais, nes juk ten dauguma, jei ne visi, katalikai? Manau, nelengva bus Gobiu i tuos klausimus atsakyti, todėl aš čia kiek pagelbėsiu. Daugelis mano, kad "iškaba" yra smulkmena ir kad esmė yra dvasia, kad besipuošiant krikščioniškumo iškaba būna ne tik naudos, bet ir žalos. Ir būtent tada, kai po krikščioniškumo iškaba nėra krikščioniškos dvasios arba jos yra maža. Ak krikščioniškų iškabų visada netrūko ir, reikia manyti, netrūks, tačiau krikščioniškos dvasios visada buvo ne per daugiausia.

Antra, kiekvienoj beveik partijoj šalia idealistų atsiranda ir visokių savanaudių prisiplakėlių, pirkliškos moralės žmonių, kurie kartais partijai nelengva nūsikratyti. Tokie žmonės kompromituoja ne tik partiją (tai dar maža bėda), bet ir pačią krikščionybę, jei partija tokiuo vardu vadinas (tai jau didelė bėda). Štai kodėl visuomet naudinga atsiminti dekalogą: neminėk Viešpaties vardo be reikalo. Pagaliau jei viena grupė yra jau pasivadinus krikščionimis demokratais, tai suprantama, kad kita negali tuo pačiu vardu vadintis jau vien praktiniais sumetimais.

O dėl priartėjimo prie laisvumo, apie kurį užsiminė Gobis, turiu pasakyti, kad tą priartėjimą laikau labai teigiamu dalyku. Čia

leidžiu sau tuo klausimu pacituoti porą M. Krupavičiaus ir prof. Pakšto sakinių: "Jei katalikiškos Europos grupės nueitų ekskluzivistiniu keliu ir nebeveiktų artimo ir draugiško kontakto su kitais krikščionimis ir su tolerantiškais liberalais ir socialistais, tai laisvojo žmogaus likimui jie žymiai mažiau patarnautų; tad kartais sau vienas pagalvoju, kad lietuviams krikščionims demokratams savo platformon tektų priimti ir visus kitus krikščionis ir bent kiek krikščioniškai nusiteikusius liberalus". (Paštas). "Krikščioniškoji demokratija nėra vienintelė politinės veiklos forma katalikiško visuomenėj. Tad ne ji viena spres savo ir kitų likimą... Kyla tad didesnio apsievienijimo, krikščionybės, ne konfesijos, pagrindu jėgų subūrimo klausimas tai žūt būtinybei kovai su bolševizmu". (Abi citatos iš Krupavičiaus, Krikščioniškoji demokratija, 1948, 47 p.). Tam didesniau apsievienijimui aš visiškai pritariu ir dėl to nemanau, kad tą apsievienijimo platformą būtų būtina krikščionims kokių tikybinių vardu.

Trečias J. Gobio iškeltas klausimas, ar kuri krikščionių demokratų partija naudojosi prievartinėmis priemonėmis, reikalingas būtų platesnio pasiaiškinimo. Gobis sakosi tokios partijos nesą girdėjęs. Man gi yra žinoma, kad kaikiurios krikščionių demokratų partijos tam tikrais atvejais nėra išvengusios prievartinių priemonių panaudojimo savo pasaulėžiūrai vykdyti. Jei redakcija man leis, apie tai sutinku parašyti kita proga.

Pastaba. Šis straipsnis buvo parašytas Draugui, reaguojant į J. Gobio panegirikas Stalinui, tačiau Draugas dėl "vietos stokos" šio straipsnio nespausdino.

L. Dambra.

Red. pastaba: Straipsnį laikome diskusiniu ne dėl tviųjų publicistikų susikirtimo, bet dėl jame keliama principinių klausimų. Antraštė redakcijos pakeista.

WINNIPEG, Man.

— Aldona, Stasė, Nijolė ir Valentinas Rutkauskai, ant šią žiemą mirusios mamytės kapo pastatė gražų šilfuto granito paminklą, kurį rugsėjo 21 d., dalyvaujant giminėms ir pažįstamiems, kun. J. Bertašius pašventino. Po to, Rutkauskaičių bute įvyko jaukus pobūvis. Rutkauskai šeima Winnipege yra visiemis gerai pažįstama, visur uoliai dalyvauja ir aktyviai prisideda prie visuomeninio veikimo. Be to, Rutkauskaitės yra geros choristės.

— Karolina ir Stasys Dobrovalskai susilaukė antros dukrytės.

— Alma ir Romas Michalauskai susilaukė sūnaus. Jų šeima aplankė jau antras kūdikis. Pirmas buvo sūnelis.

— Sekmadienį, rugsėjo 14 d., į katedros klebono Cadillac prelatu pakelimo iškilmės buvo pakviestas ir lietuvių kolonijos klebonas.

— Bannatnyne - Gertie gatvių kampe yra statoma milžiniška odinių švarkų siuvykla. Bus nauja darbovietė.

— Winnipeg pošto rūmų statybai skirta 15 milijonų dolerių. Rūmams vieta jau ruošama tarp Portage ir St. Mary gatvių išgriauant visą miesto kvartalą.

Naftos šaltiniai
Winnipege 10 augstų pošto rūmų už 15 milijonų dol., sporto stadijon ir kitas statybas pateisina naujų turtų — naftos, alyvos šaltinių atradimas.

Neseniai atrasti naftos šaltiniai: Virden su 16 versmių, Tilsen ir Raston, kur iš 3 versmių per dieną pripumpuoja 180 alyvos statinių. Šios dvi paskutinės versmės ar tik nebus antroje vietoje savo didumu visoje Kanadoje. Jas iki šiol yra pralenuš tik Albertos Deluck versmė.

Naskadoje jau padaryta 10 grėžimų ir per dieną jau gaunama po 150 statinių. Tai tik darbo pradžia, nes nėra dar įrengimų. Prie McGregor miestelio, kur nemaža lietuvių turi savo ūkius, jų laukuose pastebimi alyvos pėd-

sakai. Alyvos apdirbimo kompanijos, spėjusios tai nugirsti, sukasi apie ūkininkus, norėdamos kad ir augsta kaina, iš jų išvilioti tą neišsiamą turtą.

— Winnipege tuoj pradės statyti 15.000 vietų sporto stadioną. Šalia stadijono bus įrengta 2500 automobilių parkas. Statybai paskirta pusė milijono dolerių. Darbas turi būti baigtas 1953 m. rugpjūčio mėn.

— Winnipeg TF vajus praejo su gan geru posėkimu. Buvo surinkta grynais \$200. Aukojas:

\$11 — J. Demereckas,
\$10 — J. Januška,
\$7.25 — J. Vidiūnas,
\$6.50 — J. Činga,
\$6 — V. Zowaskas, J. Z. ir B. S. Bujokas;
\$5.50 — V. Januška;
\$5 — J. Bilūnas, A. Budrys, M. Januška, D. Kazlauskas, A. Kunaitis, P. Matulionis, J. Radvila, V. Rutkauskas, A. Radvila, K. Srikaitis;
\$4 — C. Kuraskas, J. Malinauskas, J. Smalys;
\$3.50 — A. Paškevičius;
\$3 — V. Dargūzas, V. Krikščiušas, T. Lukoševičius, J. Mikalauskas;
\$2.75 — V. Marozas;
\$2.50 — A. Genys;
\$2.25 — J. Didžbalis ir A. Lingė;
\$2 — E. Aleksejūnas, J. Anušauskas, P. Dilka, K. Eimuntas, P. Jaučiškis, J. Maciūnas, K. Malaševičius, K. Stonkus, V. Seršnyš, A. Tuskenis, J. Vaitiekūnas, J. Skamaračius;
\$1 — A. Balčiūnas, J. Bonikinis, kun. J. Bertašius, M. Bukauskas, P. Blusius, V. Dielininkaitis, G. Federavičius, E. Endriūšys, V. Galinaitis, P. Galminas, Kazin, Karasika, J. Lukus, A. Rutkauskaitė, K. Kazlauskas, P. Pranevičius, K. Pranevičius, B. Serepinas, L. Stanevičius, A. Stankevičius, V. Simonavičius, P. Šapoga, B. Vyšniauskas, J. Verbling, P. Ziminskis, S. Zižytė ir Žymantas;

75 c. — Nežinomas;
25 c. — O. Lenis.

TF atstovas Winnipege dėkoja padėjusiems talkininkams: J. Bilūnui, A. Rutkauskaitėi, A. Tuskeniui, S. Rutkauskaitėi, A. Lingei, V. Daubaraitėi, J. Bortinskiui, S. Smalzytei, A. Mikalauskaitėi, o taip pat visiems lietuviams prisidėjusiems prie šios aukos.

Ačiū visiems.

TF Atst. Winnipeg sk.

Paieškojimai

Bronė Barcinskienė, iš Vokietijos atvykusi 1949 m., anksčiau gyvenusi Montrealyje, prašoma atsiliepti ar žinantieji kur ji randasi, pranešti Agotai Kleivinskiutei, 225 McVicar St., Port Arthur, Ont.

ST. CATHARINES, 1952 m. spalio 4 d., 177 Niagara St., ukrainiečių salėj (kur visada įvykdavo) rengia linksmą

ŠOKIŲ VAKARĄ

Rudens sezonui atidaryti su gausiu bufetu, turtinga loterija ir europišku orkestru.

Pelnas skiriamas šeštadieninės mokyklos išlaikymui.

Kviečiami iš toliau ir artimesni lietuviai dalyvauti.

Pradžia 6 val. vak. ALOKAS.

ST. CATHARINES, Ont.

Pirmoji komunija

Šv. Kryžiaus išauštinimo šventėje, rugsėjo 14 d., lietuvių koplyčioje, iškilmingų pamaldų metu priėmė Pirmąją šv. Komuniją Almutis Grynas ir jo sesutė Astrida. Skaitlingai susirinkę lietuviai pasidžiaugė gražiomis apeigomis, prisimindami savo laimingąją švento džiaugsmo dieną. Kiek anksčiau priėmė Pirmąją šv. Komuniją Dalė Palujanskaitė ir Algis Gverzdys.

— Tėvas Ambrozijus Prakas, OFM, čia išbuvęs pusantrų metų, kur visą laiką gražiai darbavosi peldydamas visų lietuvių pagarbą, išvyko į Ameriką. Jis yra perkeltas į pranciškonų vienuolyną Brooklyne, N.Y. Jo vieton, rugsėjo 16 d., atvyko tėvas Barnabas Mikalauskas, OFM.

— Rugs. 20 d., Niagara Falls, Ont., nedidelėje lietuvių kolonijoje, berods, pirmoji lietuviška tremtinių porėlė sumainė žiedus. Justinas Raškauskas iš Fort Erie, Ont., susituokė su Janina Pretkiute. Moterystės Sakramentą suteikė T. Petras Baniūnas, OFM.

— Saunus vestuvių banketas įvyko ten pat miestelyje, gražiai papuoštoje salėje. J.S.

— Choro ir tautinių šokių grupės gegužinė praėjo palyginti gerai, be nuostolių, nors pasitaikė pati šalčiausioji šios vasaros diena. Ka gi, reikia ir šalčių gegužinių.

Saleziečių lietuviška įstaiga

Saleziečiai rūpinasi našlaičių ir apleistų vaikų globa, paruošdami juos kokios nors specialybės gyvenimui ar misijoms pagonių kraštuose. Saleziečių centras labai gerai įvertino lietuvių saleziečių kunigų, kurie dirba visuose pasaulio kraštuose, darbą, o be to, ruošdamasis tiesioginiai pagelbėti lietuvių tautai, šių metų gegužės mėn. leido atidaryti naują saleziečių įstaigą: atskirą ir grynai lietuvišką šv. kun. Jono Bosko tėviškos miestelyje. Jos adresas: Rev. J. Zeliauskas, SDB, Istituto Salesiano Lituano, Castelnovo Don Bosco (Asti), Italia.

Šioje įstaigoje dirba penki kunigai ir du broliukai. Iš Anglijos ir kitų vak. Europos kraštų atvyko apie dešimt įvairaus am-

žiaus lietuvių jaunuolių. Greit atvažiuos ir daugiau. Jie čia pasiruos mūsų išlaisvintos tautos misijoms.

Kaip gražu, kad šį mūsų tautos reikalą suprato ir remia ne tik saleziečių centras, bet ir paprastieji eiliniai italai: dažnai užkviečia į vaisy sodus ar ir šiaip į svečius. Vienas geradaris duoda visai veltui vėną visiems pietum ir vakarieniems. Deja, dar labai mažai žinomos lietuvių aukos: iš šiaurės Amerikos kontinento mūsų grynai lietuviškam ir katalikiškam saleziečių darbui. Kaip gražiai yra šelpiami liet. tremtinių gimnazijos mokiniai Vokietijoje! Ar nebegaletume taip bent po vieną saleziečių lietuvių auklėtinį remti ir mes: lietuvių katalikiškos parapijos, katalikiškos organizacijos ar atskiri asmenų būreliai? O tai nebūtų net juntama, kai būtų remiamas taip didis darbas. Daugiau susirūpinkim savo tautos ateitį ruošiamo jaunimo reikalu.

Istaigos vedėjas kun. J. Zeliauskas džiaugiasi: "Jaunuoliai, kuriuos mes turime, pilni geros valios ir didelio entuziazmo. Dedu didelės viltis į juos visai mūsų tautai".

Kun. J. Zeliauskas, SDB, saleziečių lietuvių istaigos vedėjas, š.m. spalio mėn. atvyksta iš Italijos į JAV ir Kanadą.

V. M.

— Karachi. — Pakistanas nori gauti 100.000 tonų Kanados kviečių, skirtų Japonijai, už tai siūlydamas Japonijai 50.000 tonų ryžių.

GERAS NAMŲ PASIRINKIMAS

per

BOYCE & LATOUR

REAL ESTATE BROKERS

1537 Queen St. W., Toronto

★

\$9,500, įmokėti \$3,500.

Wiltshire—Dupont rajone, 6 kamb. Pusiaus atskiras namas, oru-angliškis šildomas.

\$12,000, įmokėti \$3,500.

Dundas — Roncesvalles rajone 2-ju atskirų butų, 12 kamb. mūrinis namas. Vandenių-anglimis šildomas, vieta graži.

\$17,800, įmokėti \$6-7,000.

High Park rajone, 3-ju atskirų butų, 10 kamb. atskiras mūrinis namas. Vandenių-alyva šildomas. Geros pajamos.

\$27,000, įmokėti \$13,000.

King gatvėje, 3-ju atskirų butų, atskiras mūrinis namas. Vand. alyva šildomas. 3 modernios virtuvės, 3 elektrinės krosnys ir 3 elektr. šaldytuvai, 3 mūra garažai.

\$21,000, įmokėti \$8,000.

Dunn—King ekstra modernus, 10 kamb. atskiras mūrinis namas. 2 modernios virtuvės. Privatus įvažiavas. Paikus parkas kieme.

Turime ir daugiau namų visose miesto dalyse tik pasakyti kur Jūs norėtumėte namų pirkti.

Jūsų pataravimui

Juozas Tamulionis

OL. 2324, OL. 2325

Lietuvių Baldų Krautuvė "MOHAWK FURNITURE"

2448 DANFORTH AVE., TORONTO. Telef. OX. 4444

Šią savaitę turime didelį pasirinkimą kilimų, linoleumų, knygoms spintų, kambariams stalų ir kėdžių bei Continentalinių lovų, taip pat turime miegamųjų komplektų, sofų, radijo ir televizijos aparatų, šaldytuvų, siuvamų mašinų ir vaikų baldų bei vežimėlių.

Teirautis pas J. Aukštaitį. LIETUVIAMS 10% NUOLAIDA Krautuvė atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vakaro

Įrengiame ALYVINES ir kitų rūšių KROSNIS

Pasirinkimui turime 10 įvairių rūšių geriausių krosnių

IKI 24 mėn. IŠSIMOKĖJIMUI

Darbas ir medžiaga garantuojama vieniems metams

GARNEY & CO.

15 BARTON AVE.

Tel. ME. 2554

Toronto

"Kanados Pilietybės Dovanos"

Vertingiausia dovana, kokią tėvai gali duoti vaikui, yra laisvė... laisvė augti apsuptam meilės ir globos... laisvė pasirinkti sau draugus, mėgiamas knygas, savą bažnyčią ir ateities kelią. Išgydami Kanadas Pilietybės Pažymėjimą, jūs užtikrinatė šias dovanas savo vaikui ir jo vaikų vaikams. Šitai Kanada įvertina Jūsų atnešamas dovanas... naują kraują, naujus ilgesius, naujas ambicijas, naują patyrimą ir naują lojalumą. Iš tikrųjų pilietybė iš Jūsų pusės mažas atlyginimas už nekainojamą laisvės dovaną.

Visada pirk geriausį — pirk Weston's

Kaip jungtins daugelio tautų iš daugelio kraštų sudaro augstąjį Kanados piliečių tipą, taip iš mišinio daugelio vertingų medžiagų pagaminami augstos kokybės Weston's produktai. Dėl to daugiau kaip per 65 metus Weston's džiaugiasi nuolat augančiu ištikimu palankumu kanadiečių nuo vandenyno iki vandenyno.

GEORGE WESTON LIMITED... CANADA

Taupyk pinigus!

Sumažink rūkalų išlaidas daugiau negu per pusę!

GAMINK CIGARETES SU

V-Master

CIGARETŲ SUKIMO MASINĖLE

5 IS KARTŲ!

V-Master

Standartinis arba nešiojantis cigarečių sukimo popierius. 200 14 cigarečių kontų Gausime rūkalų krautuvėse.

MANN-MARTEL

ST. CLAIR—KEELE
\$8.900 6 kamb. namas, garažas.
Įmokėti \$2.500.

DUNDAS—SCHERIDAN
\$9.500 6 kamb. mūrinis namas, 2 virtuvės, didelės kiemas, vietoje garažo. Pajamos iš 11-12 augšto podengio visos išlaidos.

HALLAM—OSSINGTON
\$10.500 8 kamb. namas, mūro frontas, karšto vandens-alyvos apšildymas, augštas įmokėjimas.

QUEENSWAY
\$10.900 5 kamb. modernus mūrinis bungalow, privatus įvažiavimas, erdvus sklypas.

BROCK—BLOOR
\$11.000 8 kamb., pusiau mūrinis namas, karšto oro apšildymas, vietoje garažo. Įmokėti \$4.000.

DUFFERIN—DAVENPORT
\$11.000 6 gerame stovyje kambarių namas, moderniška virtuvė, gražios kiemas. Žemas įmokėjimas.

DUFFERIN—LAPPIN
\$11.900 6 kamb. mūrinis namas, naujai atremontuotas vidus, karšto vandens-alyvos apšildymas, garažas.

WESTON RD.—ROGERS RD.
\$12.900 beveik naujos 6 kamb. naujiškas mūrinis namas, 2 gražios virtuvės, moderniškas apšildymas, erdvus kampinis sklypas.

PEARSON—RONCESVALLES
\$13.000 8 kamb. mūrinis namas, alyvos apšildymas, garažas.

INDIAN RD. CRS.
\$13.500 atskiras mūrinis 6 kamb. namas gražioje vietoje, karšto vandens apšild., garažas.

BLOOR—ST. CLARENS
\$13.500 8 kamb. mūrinis namas ramioje gatvėje. Dvi moderniškos virtuvės, gražiai dekoruoti kambariai. Patogus susisiekimas. Normalus įmokėjimas.

FERN—RONCESVALLES
\$14.000 8 erdvių kambarių mūrinis namas, įvažiavimo nėra, augštas įmokėjimas.

DUPONT—CHRISTIE
\$14.200 8 kamb. atskiras mūrinis dviejų augštų namas, 3 virtuvės, karšto vandens ir alyvos apšildymas. Visas gerame stovyje Geras pajamos.

MANNING—BLOOR
\$15.000 8 kamb. mūrinis namas, karšto vandens apšildymas, dvi virtuvės (moderniška). \$5.000 įmokėti.

HUMBERSIDE—PACIFIC
\$15.500 6 kamb. atskiras mūrinis namas, karšto vandens ir alyvos apšildymas, privatus įvažiavimas, garažas.

BLOOR—ST. CLARENS
\$15.500 8 kamb. atskiras mūrinis namas, vietoje garažo. \$6.000 įmokėti.

CRAWFORD—DUNDAS
\$16.000 8 kamb. mūrinis namas, karšto vandens apšildymas, įvažiavimas.

ST. JOHN'S RD.—DUNDAS
\$16.500 9 kamb. mūrinis pajamų namas, 3 virtuvės, karšto vandens-alyvos apšildymas, geras distriktas.

INDIAN RD.—BLOOR
\$16.500 8 kamb. atskiras mūrinis namas, karšto vandens alyvos apšildymas, dvigubas mūrinis garažas.

INDIAN Trail—INDIAN Rd.
\$18.000 9 kambarių atskiras namas, karšto vandens-alyvos apšildymas. Garažas, gražus sklypas.

DOVERCOURT—COLLEGE
\$18.000 10 kamb. atskiras mūrinis namas, karšto vandens apšildymas, vietoje garažo. Augštas įmokėjimas.

INDIAN Rd.
\$18.500 7 kamb. atskiras mūrinis namas. Gražus erdvus vidus. Gv. kamb. 24x14. Karšto vandens alyvos apšildymas, garažas.

DUNDAS—DOVERCOURT RD.
\$23.600 mūrinis bižnio namas, su pilnai įrengtu ir geru apyvartą darantiu restoranu, 4 kamb. butas su atskiru įėjimu. Proga norintiems eiti į biznį. Idealus 2-vmis partneriams.

Mes duodame metines paskolas po ilgusius sudaryti įmokėjimą gyvenamajam. Informacijai ir visais kitais namų pirkimo - pardavimo reikais kreiptis į:

V. MEILUS
1663 Bloor St. W. Tel. OL 1106
Namy telef. RU. 1-0203.

MANN & MARTEL REALTORS

.. JYPSENOS ..

Abu bus namie

B. Shaw kartą gavo nepažįstamos ponios laišką: "... Norėčiau Tamstą pažinti. Kitą trečiadienį nuo 5 iki 7 val. v. būsiu namie". Shaw pasiteiravo, kas ta ponija yra ir sužinojęs, kad tai eilinė pažinčių medžiotoja, parašė: "Keistas sutapimas, kad kitą trečiadienį aš taip pat nuo 5 iki 7 būsiu namie".

Cigono sprendimas

Jojo kartą pavasarį cigonas į turgų parduoti arklį. Prijojo patvirtusią upę. Padvejojo cigonas, bet nusprendė, kad arklis pajėgus, žvalus ir leidosi per srovę į kitą pusę. Bet nelaimė arklis pradėjo murkėti. Cigonas atsiminė, kad šv. Antanas gelbi visokiose nelaimėse ir pradėjo melstis:

— Šventasis Antanai, išgelbėk. Aš prie Tavo altoriaus pakaukiosiu viską, ką gausiu už šį arklį!

Pasisekė ar šv. Antanas pagelbėjo — cigonas su arklį išplaukė. Nušokęs nuo arklio nusipurtė vandenį ir vėl joja. Joja ir galvoja. Gaila tiek daug pinigų pakauti, bet nedrąsu ir šv. Antaną apgauti. Kitą kartą nebepadėtų...

Pakeliui cigonas prisivijo moterį, nešančią į turgų parduoti gaidį.

— Kiek nori už gaidį, moterėle? — klausia cigonas.

— Rublį.

— Gerai, še rublį.

Pasiėmė gaidį cigonas ir nujojo į turgų.

Arklis geras — visi mato. Apšito jį ūkininkai.

— Kiek nori už arklį? — klausia ūkininkai.

— Rublį.

— Še imb rublį, — šaukia vienas.

— Taip, ponuli. Imu, bet turi kartu nupirkti ir gaidį, — atsako cigonas.

— O kiek už gaidį?

— Šimtas rublių, — atsako cigonas.

Pagaliau ūkininkas, kuriam patiko arklis, susilgo ir taip sumokėjo — už gaidį 100 rublių, o už arklį rublį. Cigonas buvo patenkintas. Jis rublį paaukojo prie šv. Antano altoriaus, o su šimtaine grįžo smagus namo. Tarėsi ir pažadą išpildęs šv. Antanui ir nuostolių nedaug teturėjęs.

Geras patarimas

Vienas garsus rašytojas, grąžindamas jaunuoliui pirmųjų bandymų rankraštį, tarė:

— Jaunuoli, įsidėmėk: kol nesi pagarsėjęs, kvailysčių rašyti negalima.

Teisingai sprendžia

— Na, jau šitą nuogą moters figūrą tai jau netiko taip ryškioje vietoje virš rotušės pastatyti. Teisybė, Pone Mauraiti?

— Žinoma, bent jau galėjo nesiskubinti. Galėjo palaukti, kol vaikai paaugs.

— Mes visada einame gulti su vištom. Ar ir jūs, pone Jonaiti?

— Ne, mes vištų neturim.

Netikusių romanų neskaityti

Walter Scott savo literatūrinį darbą nuo vaikų ilgai slėpė. Kai jo romanas "Jūrų mergaitė" jau buvo labai pagarsėjęs, vienas Scott'o bičiulis kartą paklausė jo 14 metų dukros, kaip jai patinka tai knyga.

— Aš jos neskaiciau, — atsakė ta. — Tėvelis visada sako, kad netikusiems romanams skaityti gaila laiko.

Nori patyrimo

— Ar dantį traukti be skausmo? — klausia dantų gydytojas pacientą.

— O, ne, Pone Daktare. Aš norėčiau turėti ką papasakoti...

Jaunavedžiai

Oregono valstijoje Portlan mieste vienas namų savininkas paskelbė laikrašty išnuomosias butą jaunavedžiams, kad ir su vaikais, bet tik ne jaunesniais kaip 12 metų.

Ir jis tos pačios nuomonės

Pas prezidentą Coolidge buvo svečiui.

— O dabar aš tamstoms kaip parodysiu, — tarė prezidentas ir pakvietė svečius į vieną Baltųjų Rūmų kambarį.

Svečiai ten ant sienos pamatė naują prezidento portretą, jau per daug moderniška nutapytą. Svečiai buvo priblokšti ir nei vienas, nenorėdamas įžeisti prezidento, netarė nei žodžio. Po kurio laiko tylos, prezidentas tarė:

— Dėkoju jums, ponai. Ir aš lygiai taip pat jį vertinu.

Meno Dirbiniui.

WALTER KOPPEL
KURČIAUSIOS RŪŠIES MENO IR RANKDARBIŲ GAMINIAI
Išvairios dovanos
Kiekvienam iškilmingam
Aukso sidro papuošalai keramikos
odas ir meno išdirbiniai. Lietuviškas
ir kitų tautų klasiškos muzikos
plokštelės.
100 YONGE ST. PR. 4-596 TORONTO ONT. CANADA
Restoranele mūsų naujas viešo kalbų.

Sutaupysite \$\$\$

užsisakydami anglis per mūsų atstovą VYT. AUŠROTĄ
Skambinkite telefonu LY. 0305 (nuo 10 val. ryto iki 8 val. vak.)
NORRIS FUELS, GL. 2491.

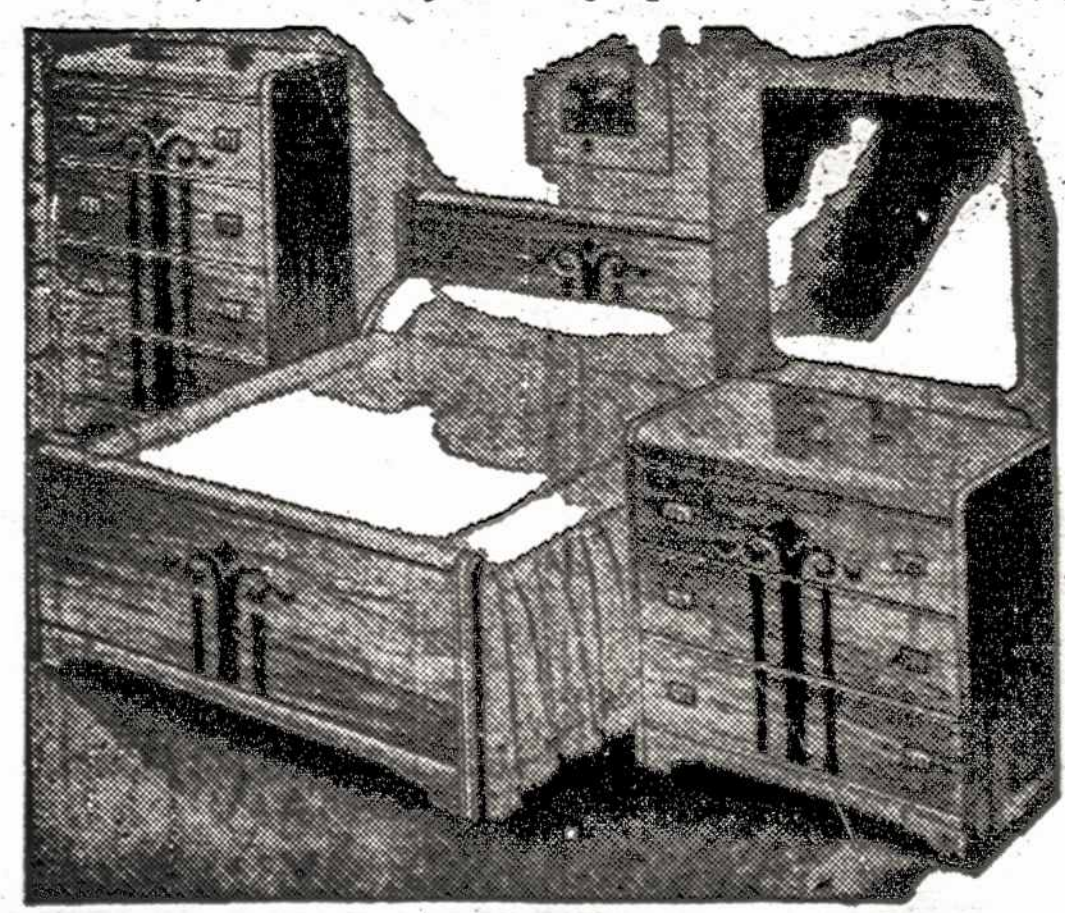
Dr. B. DOBAI

Gydytojas Vienos, Berlyno, Šveicarijos ir Vengrijos ligoninėse.

VIDAUS IR VAIKŲ LIGŲ SPECIALISTAS. X-RAY (Rentgenas).

Telef. Office: MI. 8821, Namy: KI. 0056. 465 Bloor St. W., Toronto

\$10 nuolaidos, kas atsineš šį skelbimą ir pirks nemažiau kaip už \$50

Tik pažvelkit į šį modernų miegamąjį!

12 gabalų moderniško stiliaus miegamasis, į kurio komplektą įeina: lova, komoda su talpiais stalčiais, spinta, spyruoklinis matracas, 2 pūk. pagalvės, 2 kamb. lempos su gaubtuvais ir Chenille lovos užtiesalas. Speciali žema kaina \$125. Taip pat turime įvairių komplektų miegamųjų sofų, gazo ir elektr. krosnių, skalbimo mašinų, matracų, kilimų, spintų ir visa, kas reikalinga namų apstatymui. Duodamos lengvos išsimokėjimo sąlygos. Pristatymas ir perlaiškymas prekių veltui. Atidaryta nuo 9 val. ryto iki 9 val. vak.

COLLIS FURNITURE COMPANY

439 QUEEN ST. W. (prie Spadina). Tel. EM. 6-8094

NESIOJAMOS RASOMOSIOS MASINĖS

Sielome Jums visų rūšių rašomąsias masinėles su Jūsų kalbos akcentais.

THOMAS & CORNEY
88 Adelaide St. West.
Toronto, Ont.

STASYS PERMINAS

Generalinis Apdraudėjas
Box 328, Delhi, Ont.

Geriausiomis sąlygomis atlieku visų rūšių draudimus. * Imigracijos reikalams parpinu darbu ir buto garantijas

PARDAVIMŲ:
Tabako farmos su derliumi arba be jo. Taipogi namai, sklypai ir mišrios farmos. Kreiptis laišku prašau pažymėti su kokiu įmokėjimu pageidaujate.

Atstovauju
J. W. KOCIUK,
Reals Estate, Delhi

DĖMESIO! NAMŲ SAVININKAI!

Sutaupysit laiką ir turėsit patogumų pakeisdami namų apšildymo sistemą

- alyvine

Parduodu ir instaliuoju: Aero, Heat Ray, Fess ir kt. alyvos degtuvus — Oil Burners. Burneriai ir darbas garantuojamas.

J. NACEVICIUS
5 Montrose Ave., Toronto
Telefonas OL. 1523
Skambinti tarp 6-8 val. vak.

Siuvėjas

A. BERESNEVICIUS

Primu moteriškų ir vyriškų rūbų užsakymus iš savo ir klientų medžiagos. Darbą atlieku pagal naujausias madas švariai ir sąžiningai. Kainos visiems prieinamos.

1004 Dundas Street W.
Toronto, Ont.

Laikinas telefonas ME. 6498

W. A. LENCKI, B.A., L.L.B.

Teisininkas —
Advokatas — Notaras

100 Adelaide St. W.
Room 107

Telefonas EM. 6-4182
Toronto

BR. BUKOWSKA, R.O. AKIŲ SPECIALISTE

Tikrinu akis ir pritaikau akinius suaugusiems ir vaikams. Priėmimo valandos: kasdien nuo 10 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmadien. pagal susitarimą.

55 St. John's Rd. W. Toronto
kampus 94 Laws St.
Tel. LYndhurst 0052

DANIEL D. STOKAL B.A.

TEISININKAS,
ADVOKATAS,
NOTARAS

Kalbu slavų kalbomis.
Room 204, 221 Victoria St.
Office EM. 6-1753
Res. tel. LY 5797

DĖMESIO!

Lietuviai Elektros — Radio Technikas

ANTANAS ČEPONIS

Taisau visų firmų radio aparatus, patefonus ir kitus toje srityje susijusius darbus atlieku greitai, pigiai ir sąžiningai. Darbas garantuojamas.

Paskambinus atvažiuoju į namus tel. KE. 1080.

190 Wright Ave., Toronto

DĖMESIO!

Valgyklą "BALTIC"

870 DUNDAS ST. W., TORONTO, Ont

perėmė naujas savininkas. - Valgiai gaminami pagal lietuvių skonį iš šviežių produktų. Gamina prityrusios virėjos

Sav. Feliksas Jonynas

Dėmesio!

Pigia ir sąžiningai taisomi televizijos ir radijo aparatai.

Taip pat mes pravedame ir televizijos instaliacijas. Darbas atliekamas prityrusių radijo-televizijos techniku. Jūsų patogumui aparatus mes paimame iš namų ir pristatome.

Skambinti telefonu OL. 5039
67 LAKEVIEW AVE., Toronto
B. Kalibatas, A. Virkutis ir Co.

DR. A. RATINOW L.M.C.C.

Dirbęs Europos ir Kanados ligoninėse. Vidaus ligų specialistas (širdies, astmos, reumatizmo, skilvio ir kt.)

479½ Euclid Ave., Toronto
Tel. RA. 6708.

AKIŲ SPECIALISTAS M. STEFANUK (optometrist)

Patikrina akis ir pritaiko akinius, jei reikalinga

Bathurst Medical Building
312 Bathurst. Telef. EM 3-6373

Dr. WILLIAM J. ZINCHEVIN B.A., M.D., L.M.C.C.

GYDYTOJAS ir CHIRURGAS

Priėmimo valandos 2-4.30 ir 7-9 po pietų

386 Bathurst St. Toronto
Tel. WA 1344

DR. F. TICKETT

Gydytojas ir chirurgas

Priėmimo valandos 2-3 ir 7-9 po pietų

11 Gore Vale Ave. Toronto
Telef.: WA 3754

DANTISTAS Dr. ELIAS WACHNA

Priėmimo val. 10-12, 2-6

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais priima taip pat 7-9 popiet

386 Bathurst St. Toronto
Tel. EM. 4-6515

Dr. Chas. OKUN DANTISTAS

838 Dundas St. W. Toronto (kampus Euclid Ave.)

Priima vakarais pagal susitarimą. Tel. WA 9822

STANLEY SHOE STORE

Aukščiausios rūšies moterų, vaikų ir vyrų batai, normalaus dydžio ir platus (EE—EEE)

1438 Dundas St. W. Toronto (prie Gladstone)

"EUROPA" FOTO STUDIO

Tel. WA 6849

615 Queen St. W. Toronto

Mūsų specialybė vestuvinės, šeimų nuotraukos ir spalvoti portretai

Darbas pirmos rūšies

AKIŲ SPECIALISTAS L. LUNSKY. R.O.

Pritaiko akinius visiems akių defektams. Ištiria akių nervus, kurie dažnai sukelia galvos skaudėjimą ir nervingumą

Kalba slavų kalbomis

470 College St. W. Toronto
Tel. RA 3924

DAŽAI IR SIENOMS POPIERIS!

Vaškas, šepetėliai, terpentinas

Sky's Paint & Wallpaper
891 DUNDAS ST. W.
Toronto, Ont.
Tel. EM. 4-2715

Dr. Aleksas Valadka

Gydytojas ir chirurgas

1081 BLOOR ST. W. (tarp Dufferin ir Dovercourt)

Priima ligonius ir gimdyves šokiadieniais nuo 2-4 val. p.p. ir 6.30-8 val. vak. arba pagal susitarimą

Telefonas ME. 2933

Dr. A. Pacevičius

Gydytojas ir Chirurgas

314 BATHURST ST. Toronto

NAUJI TELEFONAI: Kabineto EM. 6-2696 Namų OL. 4778

Kalbamės valandos: Kasdien nuo 11-12 val., 2-4 val. po pietų ir 7-9 val. vak. Šeštadieniais nuo 12 iki 3 val. p.p. Sekmadien., pagal susitarimą.

DAŽYTOJAS

KAROLIS ABROMAITIS

Atlieka vidaus ir lauko namų dažymo darbus.
484 Salem Ave., N., Toronto. Telef. LO. 8309

LIETUVIS LAIKRODININKAS

FRANK BOCHULIS

Taiso ir parduoda įvairių rūšių laikrodžius. Darbas garantuojamas. Kainos prieinamos.

Atidaryta iki 7 val. vak. 272½ QUEEN ST. W., Toronto

Tiesiog iš fabriko 5 metų garantija!

5 gab. virtuvės chromo komplektas — \$59.50

3 gab. fotelis (chesterfield) — 99.00

3 gab. miegamojo komplektas — \$79.50

Davenport lova (Chesterfield) — \$49.50

Kėdės (Hostess) — \$12.95

DIRECT FURNITURE SALES

480 YONGE ST., TORONTO (1 blokas į šiaurę nuo College St.)

ATIDARYTA VAKARAIŠ IKI 9 VAL.

Lengvos išsimokėjimo sąlygos. Skambinti Midway 1213

F.N. RADIO AND TELEVISION SERVICE

Phone OL. 3356

236 GLADSTONE AVE. (prie Dundas St. W.) TORONTO, Ont.

Atidaryta nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro. Felix Norvydas

Mes dirbame 24 valandas THE VICTORY FLORIST

TORONTO, Ont.

Mokinių išpažintis

Ryšių su pirmuoju spalio mėn. sekmadieniu, šį šeštadienį, tuojau po lituanistinių pamokų liet. parapijos bažnyčioje įvyksta mokinių išpažintis.

Rožančiaus pamaldos

Nuo trečiadienio per visą spalio mėnesį 7.30 val. vakarais Toronto lietuvų kat. bažnyčioje vyks rožančiaus pamaldos melsti Dievo Motiną Josios globos savo giminėms gyvenantiems Lietuvoje arba kurių likimas šiuo metu nežinomas.

Gyv. Rožančiaus iškilmės

Kasmet pirmą spalio mėn. sekmadienį įvykstanti Gyvojo Rožančiaus šventoji Valanda įvyks šį sekmadienį 3 val. pp. parodos aikštėje Grand Stand. Šioje vietoje Toronto katalikų manifestacijoje kviečiami dalyvauti ir Toronto lietuviai.

Giminių atsikvietimo reikalų Rural Settlement Society of Canada (oficialioji kvietėja) papildomai praneša, kad ji šiuo metu padeda atsikviesiti giminės tik iš Europos, įjungiant ir Angliją. Iš kitur, kaip Pietų Amerikos ar Australijos, registracija šiuo metu nevykdoma.

Be to, pranešama, kad kviečiamieji asmenys ir patys gali užsimokėti kelionės išlaidas, tik iš anksto minėtai įstaigai turi būti nurodyta, kur bus įmokama. Kviečiamųjų sveikatos patikrinimas yra vykdomas pagal Kanados imigracijos nuostatus. Minėtoji draugija tikisi dar šiais metais apie 1000 imigrantų atvežti į Kanadą.

Neokanadičių spaudos klubo poatostoginis susirinkimas įvyko pereiną ketvirtadienį.

Buvo papildytas prezidiumas ir numatytas klubo atstovas į Welfare Council komisiją neokanadičių specialistų problemai svarstyti. Nartata deleguoti lenka, o dėl asmens susitarė pavesa abiejų torontiešių savitraščių redaktoriams — Glogowski ir Zybal.

Susirinkime dalyvavo taip pat imigracijos ministerijos pareigūnas iš Otavos, kuris pateikė neokanadičių spaudos žmonių projektą plano knygos — neokanadičių vadovo, — prašydama dėl jo pasisakyti. Projekto svarstymas užsitęsė iki vidurnakčio. Tai bus didoka knyga praktiškų nurodymų, kurie turės padėti naujiesiems ateiviams susiorientuoti naujajame krašte. Knygoje paličiami visi praktiškojo gyvenimo klausimai — kelionės, darbas, turto įsigijimas, verslai ir kt. Ji išeis bent kelio mėnesių. Kokiomis, dar nenumatyta. Pirmiausia bus spausdinama toms kalbomis, kurių naujų imigrantų pastaraisiais metais daugiau atvyko.

Aplankykite ligonę

Gorevale gatvėje 155 nr. jau ilgesnis laikas serga lietuvė Rekstienė. Visiems jos artimiesiems dirbant fabrike, būtų gera, kad dienos metu ligonę aplankytų mūsų tautiečiai.

Mėsa turėtų atpigi

Federalinei valdžiai sumazinus primokejimus už galvijieną ir kiaušieną, šią žiemą mėsos kainai turi būti mažesnė.

Nauja primokejimo norma jaučiamai — \$23 šimtui svarų, vietoj mokėtų \$25 — pradėjo veikti nuo šio pirmadienio, o kiaušienos primokejimų norma \$3 sumažinama nuo gruodžio 1 d.

Padėtis tokia turi tęstis iki balandžio mėn., jei iki tol JAV neatsidarys sienos Kanados mėsi.

Toronto LOK

ruošiasi apyl. vald. ir rev. komisijos rinkimams. Pereito penktadienio posėdy numatyta ir rinkiminė komisija. Rinkimai bus pravesti iki gruodžio 15 d. Kandidatus į apyl. valdybą ir revizijos komisiją galės statyti grupės po 15 asmenų. Smulkia tvarka paskelbs sudaromą rinkiminę komisiją.

Lietuvių radijo valandos šį šeštadienį, spalio 4 d., nebus, nes tuo metu bus transliuojamos pasaulinės beisbolo rungtynės. Sekanti programa bus spalio 11.

Rankų darbų paroda, kuri buvo numatyta Palace Piere spalio 21-23 d. organizatorių atidėta. Dėl to neįvyko ir lietuvių menininkų pasitarimas, mūsų skelbtas pereinamasis Nr.

Mėgėjų medžio dirbinių paroda, nuo 1936 m. kasmet rengiama Aikenhead Hardware Ltd., šiemet sujungtama su Kanados didžiaja rankdarbių paroda, kuri įvyks kitų metų vasario 6-14 d. Ši parodos skyrių bus priimama viskas, kas tik padaryta iš medžio. Bus teikiamos taip pat premijos.

Visais parodos reikalais galima kreiptis: Canadian International Hobby and Homecraft Show, 152 Bloor St. W., Toronto, Ont., tel. RA. 6473.

Metropolitane operos sol.

A. Brazis, pereiną šeštadienį dalyvavęs "Pirmyn" choro operetės "Linksmoji našlė" pastatyme, sekmadienį liet. bažnyčioje sugiedo Gounod "Ave Maria".

Dan Kuraitis,

žinomas Čikagos stambus verslininkas, visuomenininkas ir daugelio laikraščių bendradarbis, pereiną savaitgalį lankdamasis Toronte, nepamiršo ir "Tėviškes Žiburias". Pareiškęs savo linkėjimus, p. Dan Kuraitis taip pat pasidarė mūsų laikraščio skaitytojas. Mes taip pat džiaugiamės, kad, stebėję jo veiklą iš tolo, pagaliau suėjome į glaudesnę sąlytį. Tikimės, kad tie ryšiai taps rėms. O tuo tarpu p. Dan Kuraitis linkime sėkmės.

Žurn. Zemelis,

pasak amerikoniškos spaudos, Kanadon atvykęs LRS organizaciniais reikalais, šį pirmadienį aplankė "T2" redakciją.

"Fabiola" Kr. Karaliaus

šventėje
Jau ilgą laiką Toronto liet. parapijos jaunimo repetuojamas scenos veikalas "Fabiola" bus pastatytas spalio 25 d., sekmadienį, Kristaus Karaliaus šventės proga šv. Kazimiero parapijos salėje, Roncesvalles gatvėje. Veikalas scenai paruoštas pagal žymaus anglų konvertito kardinalo Neumano knygą "Fabiola" iš pirmųjų krikščionių gyvenimo.

Apylinkės choras

Greitu laiku Toronte numatoma organizuoti apylinkės choras, kurį ves muz. St. Gailevičius. Repetacijos vyks T. Liet. Namuose. Per pirmąją repeticiją bus tikrinami balsai.

Pamaldos už prel. M.

Krupavičių
Pereiną sekmadienį 11 val. Toronte liet. k. parapijos bažnyčioje šv. Mykolo dienos proga įvyko už VLiko pirmininką prel. Mykolą Krupavičių pamaldos, prašant Augščiausiojo jam sveikatos. Pamokslas metu buvo išskirti dideli prelatas nuopelnai Lietuvai. Pamaldos buvo baigtos Lietuvos himnu.

PADEKOS DIENOS ŠVENTĖS PROGA, SPALIO 11 D., ŠEŠTADIENI, KANADOS LIETUVIŲ KAT. MOTERŲ DRAUGIJOS TORONTO SKYRIUS RENGIA

Tradicini Kalakutų Balių

Balius įvyks ukrainiečių UNF viršutinėje salėje 297 College Street.
Pradžią 7.30 val. v.
Įėjimas tik \$1.

★
Grieš
lietuvių
orkestras
"Trinitas"
★

★
Bus ir
alutis,
laimės
šulinys
ir tt.
★

Visus kviečiame — Torontiečius, Hamiltoniečius ir kitų apylinkių lietuvių — dalyvauti.

M. Liet. Bičiulių Dr-jos susirinkimas

Spalio 5 d., sekmadienį, 3 val. 30 min. pp. Toronto Lietuvių Namuose šaukiamas M. Lietuvos Bičiulių Dr-jos Toronto skyr. narių metinis susirinkimas sekančia dienotvarkė:

1. Susirinkimo atidarymas,
2. Prezidiumo sudarymas,
3. Praeito susirinkimo protokolo skaitymas,
4. Skyr. Valdybos ir Revizijos Komisijos pranešimai,
5. Diskusijos dėl pranešimų,
6. Skyr. Valdybos ir Revizijos Komisijos rinkimai,
7. Einamieji reikalai.

Prašome narius ir prijuočiančius kuo skaitlingiausiai dalyvauti.

MLB Dr-jos Toronto sk. V.ba.

REIKALINGA ŠEIMININKĖ tvarkyti mažos šeimos butą. Gera alga, puikus butas ir maistas. Kreiptis tel. MA. 4715 arba asmeniškai 63 Falcon St., Toronto.

REIKALINGA SEKRETORĖ rašanti gerai mašinėle ir vartojanti žodžių ir raštu lietuvių, anglų, prancūzų, slavų ir vokiečių kalbas. Kreiptis: pas A. V. Bajoriną, Vertimų Biuras, 235 Ossington Ave., II-ras augštas, (Lietuvių Namai) nuo 7 iki 9 v. vakaro.

KLB Krašto Valdybos Biuras veikia Toronto Lietuvių Namų patalpose, 235 Ossington Ave., II-me augšte, darbo dienomis nuo 7-9 val. vak., o šeštadieniais nuo 7-8 val. vak. Ten pat atliekami ir įvairūs anglų kalbos vertėjų patarnavimai. Biuro vedėjas ir vertėjas — Adolfas V. Bajorinas.

KAS GALETŲ parduoti ar kuriam laikui paskolinti Stanislauskio knygą "Aktoriaus saviruoša" (lietuviška A. Rūko vertimu). Maloniai prašo J. V. Skudra, 984 Dundas St. W., Toronto, Ont. Canada.

TAUTIECIAMS TAISOME ir įrengiame elektrą, gazą, vandenį bei kanalizaciją. Skambinti po 6 val. vak. tel. LY. 8264.

IESKOMAS prityręs Lietuvoje ir Kanadoje kepejas su mažu kapitalu, tikslu atidaryti naują kepyklą Toronte. Kreiptis laišku "T2" administracijon.

PARDUODAMAS BIZNIS — krautuvė-valgykla 1620 Bloor St. W., prieš būsimą liet. katalikų bažnyčią. Skambinti 8-23 val. tel. ME. 0430.

DEMESIO PANELEMS!

Švedas pirmos klasės moteriškų rūbų siuvėjas, priima užsakymus visų rūšių kostiumų, paltų ir suknelių (ypač vestuvinių ir išėiginės suknelės). Europietiškas stilius. Kalba angliškai, vokiškai ir švediškai. BOB HELLMAN
146 Close Ave. Telef. LL. 9397. Toronto.

Dr. L. SIMON

(Budapešto diplomata)
Odos ir venerinių ligų specialistas
3 Spadina Road, Toronto
(Bloor-Spadina kampas)
Darbo valandos:
10-12 A.M., 3-7 P.M. arba susitarus
Tel. RA. 6614 arba Kl. 8015

BALTIC CARTAGE & MOVERS

pergabena baldus, specialistas pervežti šaldytuvus. Transportas visų rūšių. Didelis sunkvežimis. Informacijų kreiptis OL. 1403
9 Delaware Ave., Toronto, Ont
24 valandų tarnyba.

Š.m. spalio mėn. 5 d., sekmadienį, visi kviečiami atvykti į Narušio ūkį, prie Lake Medad. Ant platformos grieš orkestras.

— Toronto. — TTC tarnautojams atlyginimas pakeltas 3 centais valandai. Jie dabar gaus \$1.51 valandai.

— Toronto. — Britų automobilių pardavėjai pareiškė protestą, kad vasario mėn. Toronte ir Montrealy įvyksiančiose automobilių mugėse britų gamybos automobilių nebūsią įsileidžiama tik bijant konkurencijos.

— Otava. — Nedidelis kiekis atvežtų Kanadon pigių vokiškų automobilių "Volkswagen" jau parduotas. Jie daro didelę konkurenciją anglų automobiliukams. Mat, angliškėji kainuoja \$1.800, o vokiškėji \$1.400. Prekybos viceministeris Fr. Bull pareiškė, kad jie gal būt bus pradėti gaminti Kanadoje.

Išnuomojamas priekinis kambarys antrame augšte dvieji asmenims. Galima naudotis virtuve. Teirautis 5 Marmaduke St., tel. LL. 5935.

Išnuomojamas II-me augšte frontinis kambarys, galima naudotis virtuve. Dundas-Keele rajone, 146 Mulock Ave., LY. 2048.

Išnuomojami du kambariai — vienas I-me, kitas II-me augšte. 200 Beatrice Str., tel. ME. 4406.

Išnuomojami 2 kambariai ir virtuvė 2 asmenims arba šeimai. 236 Crawford St. Skambinti tel. KE. 2245.

Išnuomojamas kambarys dviem vyrams arba moterim. Galima naudotis virtuve. Kreiptis 300 Dovercourt Rd. Tel. ME. 7089.

Išnuomojamas Haigh Park rajone 1 frontinis didelis kambarys vienam arba dviem asmenims. Galimybė virti. Telef. RO. 1791, po 6 val. vak.

Išnuomojami 4 kambariai šeimai arba viengungiams. Virtuvė įrengiama dabar. Kreiptis telef. RO. 3135, 103 Gothic Ave., High Park rajone.

Išnuomojamas 1 kamb. ir virtuvė vedusių porai (su baldais). Telef. OL. 4166.

Išnuomojamas pirmam augšte frontinis kambarys porai arba viengungiu. Galima naudotis virtuve. Tel. JU. 6243, 212 Indian Rd. Cres.

LIETUVIS LAIKRODININKAS

JONAS KAMENKA

Taiso ir parduoda įvairių rūšių laikrodžius. Darbas garantuojamas. Taip pat parduoda įvairius žiedus. Kainos priimanos.
Atidaryta iki 7 val. vakaro.

867 DUNDAS ST. W. - TORONTO. - TEL. EM. 4-6954

VISADA IR VISUOMET

įvairius apsidraudimo reikalus Jums sutvarkys
J. BERŽINSKAS
1212 Dundas St. W. Toronto - Tel. LA. 9547 ir MU. 3940

NAMŲ PIRKIMO REIKALAI

HIGH PARK — BLOOR RAJONE

geresniems namams ir geresniam patarnavimui kreipkitės pas:

A. GARBENIS

MENARY & SON REAL ESTATE

431 Roncesvalles Ave., Toronto
TEL. LL. 1112 - - - VAKARAIŠ HY. 1543

MONTREAL, Que.

L. šeštadienio mokyklai Montrealyje Komisija paskyrė šioms metams senosios St. Thomas Moore bažnyčios patalpas (greta naujosios bažnyčios) prie Bannantyne ir Moffat gatvių sankryžos, Verdune. Nuo Atwater patogiausia važiuoti Bannantyne autobusu. Šį šeštadienį pamokos bus jau naujoje patalpoje, kurios žymiai patogesnės mišrioms klasėms. Pradžią 1.30 val. pp.

Šeštadienio mokyklos mokinių tėvų susirinkimas įvyks šį sekmadienį, spalio 5 d., tuoj po pamaldų. Prašomi visi tėvai dalyvauti. Yra svarbių reikalų.

AV parapijos klebonas nuo šio pirmadienio pradėjo kalėdojimą, pirmiausia aplankydamas gyvenančius Stephens Rallond ir Valiquette gatvėse. Toliau einama paeiliui pradedant nuo Valiquette gatvės ir lipant į viršų. Lankoma maždaug tarp pusės septynių ir dešimtos val. vak.

AV parapijos bažnyčioje pereiną šeštadienį susitaukė Pr. Baradinskas, montrealietis ir F. L. Lapinaitė iš New Haven, JAV. Dalyvavo daug giminių ir draugų. Apeigų metu giedojo bažnytinis choras ir solistė p. Stravinskaitė, pritariant smuikui. Iškilmingi pietūs įvyko pas pp. Navikėnus.

Sokių parengimus numato sportininkai spalio 18 d. ir LAS spalio 27 d., — ne lapkričio mėn., kaip anksčiau buvo pranešta.

Pabaltiečių sporto turnyras Montrealy įvyks šeštadienį, spalio 4 d., 2 val. pp. Mont St. Louis college salėje, 244 Sherbrooke E. Turnyre dalyvaus sporto klubo "Vytis" krepšinio komanda. Ta proga latviai ruošia vakare pobūvį šokių Victoria salėje.

Krepšinininkai iš stalo tenisininkai iš Brooklyn, N.Y., lapkričio 28-29 d. atvyksta draugiškoms rungtynėms į Montrealy.

I LAS suvažiavimą Toronte LAS Montrealy skyrius siunčia 4 atstovus.

— Praeitą šeštadienį įvyko atkū susirinkimas — pobūvis, dalyvaujant mažiau negu pusei lauktųjų skaiciaus. Dalyviai prie gražiai paruošto kavai talo pasikalbėjo aktualiais dienos klausimais ir linksma savo nuotaika kiek prablaivė valdybą, susirūpinusią narių pasyvumu, kuris šioje lietuviškoje kolonijoje reiškiasi kaip "mada".

— Pereiną šeštadienį AV bažnyčioje pakrikštytas Viktoras Vytautas Alinauskas.

— Bažnyčioje paskelbti užsakai Nijolės Reginos Filipaitytės ir Stasio Senkaus iš Hamiltono.

— Sunkiai susirgo ir paguldyta St. Mary igoninėje Burbienė.

Montrealy Lietuvių choro pranešimas

Išvykus choro dirigentui kompoz. St. Gailevičiui į Torontą, Montrealy Lietuvių choro veikla turėjo būti laikinai sustabdyta. Prie šios progos norime duoti visuomenei savo veiklos apyskaitą.

Daugumos dainą mėgstančių entuziastų akys nukrypo į ką tik iš Europos atvykusį kompoz. St. Gailevičių. Kompozitorius mialai sutiko organizuojamam chorui vadovauti. Taip 1951 m. lapkričio paskutinę savaitę buvo pradėta repetuoti. Bandyta organizuoti mišrų chorą, kuris, reikalaujant, galėtų būti padalytas atskirai į vyrų ir moterų.

Pirmasis pasirodymas su keleto dainų buvo 1952 m. Vasario 16 minėjime. Po to choras pasirodė Montrealy arkivyskupo J.E. P. E. Leger garbei suruoštam naujųjų kanadičių koncerte. Ir paskutinis ML choro pasirodymas jau su pilnesne programa kompoz. St. Gailevičiaus 25 m. muzikinio darbo jubiliejaus proga. Tik pasiryžimo dėka, per palyginti labai trumpą laiką, vos 6 mėn., kompoz. Gailevičiui pasisekė chorą pastatyti darbu. Organizacinė choro stadija buvo baigta, nerėjos pradėti eiti toliau. Deja, susidėjus sąlygoms, kompoz. St. Gailevičius apleido Montrealy.

Choro administracija prie šios progos nori padėkoti visiems prie choro suorganizavimo ir išlaidų prisidėjusiems montrealiečiams. Ypatinga padėka priklauso kompoz. St. Gailevičiui, kurs labai sunkiose sąlygose chorui vadovavo. Visiems choristams, kurie ne tik savo poilsio laiką, bet ir pinigų aukojo norėdami Montrealyje turėti reprezentacinį chorą.

Choro pajamas sudarė: 1) visuomenės aukos \$21; 2) MLOKomiteto parama \$15; 3) Lietuvių Akademinių Sambūrio \$10; 4) choristų nario mokėstis ir aukos \$134,50; 5) koncerto pajamos \$387,18. Viso choras turėjo \$601,68 pajamų.

Išlaidos: 1) Koncerto — jubiliejaus rengimui \$263,62; 2) choro dirigentui parama \$182,50; 3) rašomoji medžiaga \$9. Viso išleista \$455,12. Tuo būdu choro kasose šiuo metu yra \$146,56.

Choro administracija.

Norintiesi studijuoti

Montrealy universitete (Universite de Montreal) yra įsteigęs Humanitarinių Mokslų Fakultetą (Fakulte de Lettres) specialų institutą, kuriame įvairių tautybių studentai gali savo gimtąją kalbą klausyti paskaitų ir paruošti diplomus ir doktoratus. Montrealy Universitetas, radęs minėtus mokslinius darbus tinkamais, suteikia užsieniečiams studentams pilnateisius akademinius laipsnius (M.A. ir Ph. D.). Šiame Institute yra skaitomos lietuaniškos paskaitos lietuvių kalba, o taip pat yra suteikta galimybė lietuviams studentams savo gimtąją kalbą rašyti mokslinius darbus.

Institutas priimami asmenys ir pilnai nebaigę gimnazijos, nes mokslo metų begyje jie galės įsigyti atestatus.

Universitete šį semestrą (paskaitos pradėdamos skaityti rugsėjo mėn. 27 d.) liuanistinius dalykus (lietuvių kalbą ir literatūrą) skaitys prof. dr. A. Paplauskas-Ramūnas ir dr. H. Nagys.

Visuomenės dėmesui pranešama, jog, atsiradus pakankamam skaičiui norinčių studijuoti liuanistiką ir įsigyti mokslinius laipsnius, yra konkreti galimybė Montrealy Universitete įsteigti atskirą Baltų Institutą. Tai būtų didelis laimėjimas lietuviškos šalies ir lietuviškos kultūros puoselėjimo ir reprezentavimo keliu.

Visiems, kokių nors būdu susinteresuotiems šiuo klausimu, informacijąs mielai suteiks dr. H. Nagys (tel. DO. 1451 — kasdien nuo 7 val. pp. arba raštu — adresas: 4841 Park Ave., Montreal, Que.).

Šios savaitės namų pirkimai:

- \$15.800. 6 kamb., atskiras mūrinis namas 10 metų senumo, Glenlake—Quebec rajone. Įmokėti \$6.000.
- \$13.000. 6 kamb., mūrinis namas, Sunnyside Ave.—High Parke, įmokėti \$4.000. (Apygyventas nuomininkų).
- \$13.500. 7 kamb., mūrinis namas, High Parke, įmokėti \$4.000. Apygyventas nuomininkų.
- \$19.000. 8 kamb., duplexas, High Parke, įmokėti \$5.000.

Klauskite: V. Andrejauskas-Andrews

LA. 2763 ir LA. 6101

Geresniam namų pirkimui ir geresniam patarnavimui ir teisingam patarnimui pirkite per

H. M. DAVY & CO.
105 Roncesvalles Ave., Toronto

LA. 2763

LA. 6101

KINO "CENTRE" 772 Dundas St. W. Toronto

Kasdien nuo 6 val. vak. Jaukiai apšildyta — grynas oras

Ketvirtadienį — šeštadienį, spalio 2, 3 ir 4 d.
1. MILKMAN — Jimmy Durante, Donald O'Connor
2. TRIGER JR. — spalvota — Roy Rogers

Pirmadienį — trečiadienį, spalio 6, 7 ir 8 d.
1. SUDAN — spalvota — Maria Moutet
2. BICYCLE THIEF — All star cast.

LINKSMI IR IDOMŲS PRIEDAI KIEKVIENOJ PROGRAMOJ
Prie kiekvienos programos rodoma nauja "Savaitinė apžvalga"

Lietuvis pigiai perveža baldus,

bagazą, prekes ir kit.

VEŽAMA IR Į PROVINCIJĄ.

Kreiptis:

9 Pearson Ave., Toronto

Telefonas LO. 8828